SÖZ
Haftalık Haber Yorum Dergisi
TARİH: 15 ŞUBAT 1997 • SAYI: 105 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)
• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

Metin Göktepe davası:

İşkencecilerin avukatı da işkenceci

Göktepe davasında sanık polislerin avukatlığını yapan Necdet Küçüktaşkıner, Tuzla katliamı davasında da sanık polislerin avukatlığını yapmıştı. Küçüktaşkıner, o dönemde mahkemeye verdiği dilekçesinde MİT'te çalıştığı dönemi överek anlatıyor. Şimdi reddettiği iddiaları söz konusu dilekçesinde itiraf ediyor..

HACER YILDIRIM'IN HABERİ 7. SAYFADA

1dakika karanlık

'Onlar vatanseverse biz hainiz'

Onbinlerce insanın tek bir talebi var. "Bu karanlığın perdesi yırtılsın!" Büyük şehirlerden başlayıp ülkenin diğer şehirlerine sıçrayan eylem kimi yerlerde mitinglere dönüşüyor..

Ayla Önder'in haberi

3. sayfada

Emek ve globalleşme

Brezilya İşçi Partisi'nin Başkanı **Lula** globalleşmenin dünya ekonomisini ve üretimini kökten dönüştürdüğünü, bunun karşısında emeğin de kendisini yeniden örgütlemek zorunda olduğunu savunuyor..

14. sayfada

Provokatör, misyoner, bölücü...

Müslüman olmayanların 'sadakatleri' sorgulanageliyor.. Sabetaycı, Süryani yazarlar tehdit altında

Yelda. Azalırken.

4. sayfada

Güvenlik devletinin kırık insanları

"Türkiye satılık değildir" diye haykırabilecek biri var mı?

Necmiye Alpay yazdı

17. sayfada

55/1 tertip siyasilere duyurulur

YENİ BİR HÜKÜMET SİLAH ALTINA ALINACAKTIR!

- Görülen lüzum üzerine bir devre hükümet edecek yükümlülerin göreve çağrılmasına karar verilmiştir.
- Görev altına alınacak şahısların mümkün mertebe 'tak' dendiğinde 'şak' yapacak özelliklere haiz, teknokrat niteliklere sahip olmaları tercih olunur.
- Yeterli sayıda teknokrat nitelikli adayların bulunmaması durumunda ihtiyacı karşılayacak sayıda seçilmiş, yemin etmiş, mazbatasını almış, çizilen icraat çerçevesinde davranmaya azimli şahıslarla kadro tamamlanacaktır.
- Tüm adaylarda aranan ortak özellikler şunlardır:
  Milliyetçi–muhafazakar, devletçi–laik olmak;
  IMF, Dünya Bankası ve NATO benzeri kuruluşlarla uyum içinde çalışabilmelerini sağlayacak zihniyet yapısına ve yeteneğine sahip olmak.
- Aday adaylarının istenilen özellikleri ibraz eden belgelerini gecikmeden ilgili merciilere iletmeleri rica olunur.
  BAŞVURULAR KESİNLİKLE GİZLİ TUTULACAKTIR.

HAFIZA — Feza Kürkçüoğlu

19 Şubat 1972 Cumartesi, Arnavutköy..

68'in haşarı çocuğu Ulaş Bardakçı öldürülür

Rasih Ulaş Bardakçı; Ali oğlu, 1947 yılında Hacıbektaş'ta Müyesser'den doğma, Hacıbektaş Balâ Mahallesi, hane:121'de nüfusa kayıtlı, ölü.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın THKP–C İddianamesi'nde 357 no'lu sanık olarak yukarıdaki satırlarla geçen Ulaş Bardakçı, 19 Şubat 1972'de Arnavutköy'de silahlı çatışmada öldürüldü. 1970 Aralık ayı içinde Ankara'da toplanan, 1968'den beri gençliğin devrimci mücadelesi içinde bir arada olan Mahir Çayan ve arkadaşları, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi'ni kuracaklardı. Genel komiteye: Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Münir Ramazan Aktolga, Ertuğrul Kürkçü, Orhan Savaşçı, Bingöl Erdumlu, Ziya Yılmaz, Ulaş Bardakçı, Sina Çıladır, Hüseyin Cevahir; merkez komiteye ise: Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Münir Ramazan Aktolga seçilir.

Silahlı mücadele için şehir gerillası hücrelerini örgütleyen THKP önderleri birbiri ardına şehir gerilla eylemleri düzenlediler. Ankara'da Küçükesat Ziraat Bankası soygunu, İstanbul'da Erenköy Türk Ticaret Bankası soygunu ile Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırılması ve İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Ephraim Elrom'un kaçırılarak öldürülmesi eylemlerinin ardından gerek THKP, gerekse Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO), ardarda darbe yemeye başlar. 12 Mart cuntasıyla artan operasyonlardan birinde, 1 Haziran 1971'de Maltepe'de Hüseyin Cevahir öldürülür, Mahir Çayan yaralı olarak yakalanır. Diğer parti üyelerinin de çoğu yakalanmıştır. 29 Kasım 1971'de Mahir Çayan, Ömer Ayna, Cihan Alptekin, Ulaş Bardakçı ve Ziya Yılmaz Maltepe Askeri Cezaevi'nden tünel kazarak kaçarlar. 13 Şubat'ta İstanbul İçlevent'te Ziya Yılmaz ve Ulaş Bardakçı girdikleri çatışmanın ardından kaçmayı başarırlar. Yapılan birçok baskının ardından 19 Şubat 1972 günü Fındıkzade'de saklandıkları evde polisle silahlı çatışmaya giren Ziya Yılmaz ve arkadaşları yaralı olarak yakalanırlar.

Ulaş Bardakçı, Arnavutköy'de çatışmada öldürülmüştü.

Fındıkzade baskınının ardından operasyon sabah devam ediyordu, operasyonu o zamanki magazin dergisi Hayat'tan satırlarla aktaralım: "Arnavutköy Üvez Sokak saat 07.30: ... Ulaş Bardakçı'nın saklandığı ev tespit edildi. Üvez sokak 8 numaralı apartmanın zemin katıydı bu... Güvenlik kuvvetleri derhal evin çevresini kuşattılar. Çelik yelekli polis memurları, şehir eşkıyasının bulunduğu dairenin karşısındaki boş dairenin camını kırarak içeri süzüldüler. Aralarından ikisi, Tamer Gürbüz'le Reşat Okutan, Ulaş'ın saklandığı dairenin zilini çaldılar. Kendilerine kapıyı genç bir kız açtı. Lale Arıkdal'dı adı. Polisleri içeri aldı. Evde yalnız olduğunu ve odaları diledikleri gibi arayabileceklerini söyledi... Reşat Okutan eli silahının tetiğinde, Ulaş Bardakçı'nın saklandığı odanın kapısını araladı. İşte o anda silahlar patladı. Diğer polis arkadaşları Reşat'ın 'vuruldum' diye haykırdığını duydular. Bu haykırışa dışarıdan odayı tarayan güvenlik kuvvetlerinin makineli sesleri karıştı. Ama Reşat Okutan'ın 'onu vurdum, öldürdüm, öldürdüm' diye bağırması içlerini ferahlattı. Sonra uzun süren bir sessizlik oldu. Arnavutköy Üvez sokağı sakinleri gürültülü başlayan cumartesi gününün sabahında pencerelerinden, önce yaralı polislerin, sonra da Lale Arıkdal'ın götürülüşünü ürkek bakışlarla seyrettiler... Ya Ulaş Bardakçı'ya ne olmuştu? Az sonra dışarı çıkarılan kanlı ceset, herkesin zihnine takılan bu sorunun karşılığını verdi... O sırada saatler 7.30'u gösteriyordu..."

Evet, 68'lilerin ele avuca sığmaz gençlik önderlerinden Ulaş, 1. Şube Müdürü Mahmut Dikler'in alt katında 30 kurşunla öldürülmüştü.

Bir ay sonra da, 30 Mart 1972'de Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idam edilmesini önlemek için Kızıldere'ye giden Mahir Çayan ve 9 arkadaşı öldürülecekti.

Kıbrıs'tan, Lefke'deki dostlardan selam var

Bergama nire, Lefke nire...

Kıbrıs'ın Lefke kasabasında siyanür yöntemi ile çıkarılmış olan altın ve bakır madeninde incelemeler yapmak üzere Bergama'da oluşturulmuş bir heyete İzmir'den dahil olan çevreciler ve gazetecilerle birlikte 40 kişilik bir grup oluşturduk. 27 Ocak 1997 günü İzmir'den 19.30'da hareket eden uçağımız bir saat sonra Kıbrıs'a ulaştı. Bizleri havaalanında Lefke Belediye Başkanı Mehmet Zafer sıcak bir ilgi ile karşıladı.

Geceyi Girne'de geçirdik. Sabah saat 10.00 sularında Lefke Belediyesi'ne geldik. Burada bizi belediye başkanı ve muhasebe müdürü Haluk Giray yine çok sıcak bir ilgiyle karşıladılar. Lefkeliler bol miktarda portakal ikramı ile bize Akdeniz sıcaklığını yaşattı.

ÖDP'nin bir ilçe başkanı olarak adaya ayak bastıktan itibaren, ÖDP dostlarını aradım. Öncelikle CTP'li veya bağımsız duran diğer devrimci dostları araştırdım. Lefke Belediyesi'nde çalışanlara ulaşınca, bir anda ÖDP dostlarının arasında kendimi buldum. Başta Haluk arkadaş olmak üzere ÖDP'yi yakından izleyen insanlarla tanıştım. ÖDP'ye ilişkin bütün yayınları okumak istediklerini ve bu konuda yardımcı olmamı istediler. Kendileriyle ÖDP'yi tartışma fırsatı buldum. Kalıcı ilişkiler yaratarak dostluğumuzu pekiştirdik. Bu arada dikkatimi çeken bir şey vardı. Aradaki savaş psikolojisi Kıbrıs insanının yüzünü güldürmüyordu. Halka tercihlerini sorduğumda yanıtlar hep aynıydı: BARIŞ...

Kendi gündemimize gelince... Maden sahasına geldiğimizde Amerikan kovboy filmlerindeki çölleri andıran bir tablo ile karşılaştım. Lefke'nin gemi konağı kasabasında 2000 dönümlük arazide maden firması C.M.C. (Kıbrıs Maden Şirketi) siyanür yöntemi ile altın ve bakır çıkarıyordu. Yöntemleri Bergama'daki Eurogold ile aynıydı.

İşletme içerisinde kantin vererek arazilere yok pahasına el koymuş. Bölge halkını ikna edebilmek için hastane, yol, okul, spor klüplerine yardım yapmışlar. Tam bir çevre felaketi yaşanmış ve yaşanmaya devam ediyor. Gözlemlediğimiz kadarıyla şu tür çevre sorunları var:

1- Maden bölgesinden gelen yağmur suları denizi kurutmuş ve katran rengine dönüştürmüş. Denizde canlı hiçbir şey kalmamış. 1970 yılında Rum balıkçılar denizi kirlettikleri için şirket hakkında tazminat davası açmış ve kazanmışlar. Ama şirket tazminatı ödemeyince, devlet ödemek zorunda kalmış.

2- Maden ve maden çevresindeki bağlar tamamen yok olmuş. Narenciye üretimi tamamen tükenmiş.

3- Bölgede kanser, menenjit, sıtma vb. hastalıklardan ölenlerin sayısı her geçen gün artmış. Tamamen maden firmasının oluşturduğu bir köy olan ve madene 2 km. uzaklıkta olan Bağlıköy 250 kişilik bir nüfusa sahip. Bu köyde her yıl 20 civarında insan kanserden ölmektedir. Maden firması bölgeyi terkederken hastanedeki ölüm raporlarını da yanında götürmüş ve geçmişe yönelik bilgileri ortadan kaldırmışlar.

4- Su ihtiyacı için yapılan ve devlet töreni ile açılan Gölet'teki suyun yapılan ilk tahlillerindeki sonuçlar tehlikeli boyuta çıkmış. Suda yüksek oranda arsenik ve ağır metaller bulunmuş. Bu sıkıntısının yaşandığı bölgede bir de bu sorun gündeme gelince Lefke yetkilileri kara kara düşünmeye başlamışlar.

5- Maden firması bölgeyi terkederken geride 2000 dönümlük çöl alanda 3.000.000 ton siyanürlü atık bırakmışlar. Yapılan araştırmalara göre bu atıkların kaldırılması ve bölgenin rehabilitasyonu için 700 milyon dolar ve100 yıla ihtiyaç vardır.

6- Bölgemizle karşılaştıracak olursak, Lefke'de kil ve su kaynakları biraz uzaktadır. Bergama'da ise altıyon toprak ve su kaynaklarımız tam madenin göbeğinden geçmektedir.

Bağlıköy'ü gezerken insanların bu kadar mutsuz olmaları beni üzdü. Geziden iki gün önce 38 yaşında bir kişi kanserden ölmüş ve iç organlarının paramparça olduğu yetkililer tarafından bize iletildi.

Gezimizi tamamladıktan sonra bu sıcak insanlardan ayrıldık. Geride düşündürücü bir tablo bıraktık. Para için insanlara ve doğaya yapılanları gördük...

Bu dünyayı çocuklarımızdan ödünç aldığımız gibi teslim etmek namus borcumuzdur.

Birol ENGEL

ÖDP Bergama İlçe Başkanı

1 dakika karanlık eylemine katılanlar itiraf etti;

'Onlar vatanseverse biz hainiz!'

Ayla ÖNDER

Türkiye'nin her yerine bulaşmış, artık katranlaşmış kirlilikten rahatsız olanlar, sürekli aydınlık için bir dakika karartıyorlar ışıklarını. 1 dakika karanlık eyleminde buluşanlar, ellerine kan bulaşmış siyasetçilere, faili meçhul cinayetlere, çetelere karşı, "Mafya-gladyo-tarikat diktatörlüğünün yıkılması için" basıyorlar düğmelere her gece. Bu sivil itaatsizlik eylemine katılanların sayısı her geçen gün artıyor.

Karanlığa karşı çıkanlar, her gece saat 21.00'de birbirlerinin siluetlerini selamlıyor. "Ne kadar çoğaldıklarını" görmek için pencerelerinden uzatıyorlar başlarını. Bu karanlıkta yaşamayı kabullenmeyenler "suç örgütlerini kuranların ve onlara görev verenlerin, mutlaka yargı önüne çıkarılması konusundaki kararlılıklarını göstermek, olayı soruşturan kişi ve mercilere destek vermek; demokratik, çağdaş, şeffaf hukuk devleti özlemlerini duyurmak" için, ışıklarını 1 dakika karartanlar yetinmiyor bununla da... Sokağa çıkıyorlar yarınların aydınlanması için.

İşte bir sokak. Teşvikiye'de Prof. Siyami Ersek Sokağı. Her gece sokağın bütün ışıkları kararıyor. Bir ev hariç. O da "kıllık yapıyor" mahalle sakinlerine göre. Herkes camlara çıkıyor ve alkışlıyorlar karanlığın aydınlığını. Sokaktaki inşaat halindeki binadan çıkan işçi şaşkın. Eylemden haberi yok. Alkışlara, ıslıklara o da katılıyor bir kaç saniye sonra. Eylemin "ses"lerinden biri de tencere kapaklarının tıngırtısı. Kadınlar kapakları vuruyor birbirine inatla. Sokaktan geçen araçlar kornalarına basıyor...

Kentin, bu kalabalık ve "kalburüstü" diye nitelenen insanlarının yaşadığı semtinde saat 21.00'de ne yaşanıyorsa, Sarıyer Hisarüstü'nde bir sokakta da aynı şeyler yaşanıyor. Ancak Hisarüstü'ndeki yurttaşlara sadece ışıkları söndürmek yetmiyor. Onlar her gece ellerinde mumlarla sokağa çıkıp yürüyor. Dışarı çıkamayanlar karanlık pencerede elinde bir mumla beliriyor. Sokaktakilerin sloganı son yılların o ünlü sloganı. "Susma sustukça sıra sana gelecek." Ardından, Susurluk skandalıyla birlikte üretilen o slogan patlıyor, "Çeteler halka hesap verecek!"

Cihangir'de bir başka sokak. Orada da teneke ve tencere kapaklarının sesleriyle iletişim kuruyor karanlığa karşı olanlar. Islık, alkış ve korna sesleri her gece artıyor sokakta. Gecenin karanlığı, yanıp sönen ışıklarla renkleniyor.

Eylemin üzerinden iki hafta geçtikten sonra "Bitmesin bu eylem" diye yükseliyor bu kez sesler. "Başka bir şey dönüşerek devam etsin" diyenler bir araya gelip yeni biçimler öneriyorlar. Kürtlerin yoğun yaşadığı mahallelerde sokağa dökülenlerin ıslığına zılgıtlar karışıyor. Zılgıtlar bütün sesleri bastırıyor.

Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık eylemine katılanları "hain" olarak nitelenleyenler iyice karanlığa boğuluyor. "Türkiye ne zaman kirlendi ki ışığı arıyor" diyen DYP Genel Başkan Yardımcısı'na yağan tepkiler dinmiyor.

Bu eylemin bittiği gün derin nefes alacaklar belki de. Yurttaşlar, Çatlı'ya "vatansever" diyenlerin, diğerlerine "vatan haini" demesine şaşırmıyor aslında. Teşvikiye'de memur oduğunu söyleyen bir eylemci, "onlar vatanı seviyorsa biz vatan hainiyiz" sözleriyle gösteriyor öfkesini. "Asıl bundan sonrasını beklesinler" diyor. "Bu daha bir şey değil!"

Onbinlerce insanın tek talebi var. "Bu karanlığın perdesi yırtılsın!" Büyük şehirlerden başlayıp ülkenin diğer şehirlerine sıçrayan eylem, kimi yerlerde mitinge dönüşüyor.

Tepkişini sert gösterenlerin yanısıra gazetelere mektup gönderip "kibarca" kınayanlar da var. Hürriyet gazetesi okuru Canver söyle diyor: "Türkiye'de bunca rezaleti görenlere, kirlilikten şikayet edenlere karşı ışık söndürenlere hain damgasını vurdunuz. Bu eyleme katılanları rencide etiniz!"

Siyasal görüşleri farklı onbinlerce insanın tek talebi var. "Bu karanlığın perdesi yırtılsın!" Büyük şehirlerden başlayıp ülkenin diğer şehirlerine sıçrayan eylem, kimi yerlerde mitinge dönüşüyor. Geçtiğimiz hafta İskenderun'da sokağa çıkan 2 bin kişi "Mafya-gladyo-tarikat diktatörlüğünü yıkalım" diye bağıyor. ÖDP Hatay İl Başkanı Bülent Akbay, "Hesap soracağız" diye sesleniyor kalabalığa; "Diyarbakır'daki yoksulluğun, Lice'deki koruculuğun, köy boşaltmaların, köy yakmaların hesabını verecekler. Faili meçhul cinayetlerin, düşünenlerin hapishanelere sokulmasının hesabını soracağız!"

Samsun'daki 12 kitle örgütü de eylemi dışarda sürdürme kararı alıyor. ÖDP, İHD, KESK, CHP'nin de yer aldığı bu platform, 500 kişiyi bir araya topluyor. Samsun'daki Çiftlik Caddesi'nde mumlar ışıldıyor her gece...

Cezaevlerindeki tutuklular da içerden ses veriyor. Her gece Bayrampaşa Cezaevi'nde siyasi tutsakların koğuşu karanlığa gömülüyor. Sivil itaatsizlerin eylemi umut veriyor. Üzerlerinden ölü toprağını atanlar, karanlığa karşı çıkanlar, silkinip kendine gelenler çığ gibi büyüyor. "Bu karanlıkta yaşamak istemiyoruz" diye haykıranlar kentin en işlek caddelerine de çıkıyorlar kimi zaman. Ellerinde meşalelerle yürüyorlar. Bu eylemi dışarda sürdürmeye kararlı olan Kadıköy'lüler çoluk çocuk sokakta her gece.

Eyleme katılanler bazen de "içerde" buluyor kendini. İTÜ'lü gençler de geçtiğimiz hafta İstiklal Caddesi'ne çıkıyorlar saat tam 21.00'de. Ellerinde meşalelere yürürken polis saldırıyor. Ve apar topar Gayrettepe'ye götürülüyor polisten kaçamayanlar. "Siz mi kurtaracaksınız ulan bu memleketi" diye küfür yiyorlar bütün gece.

Erbakan için "çocukça" olan bu eylem, Adalet Bakanı Şevket Kazan için "mum söndü"ye benzetiliyor. "Yürekleri, beyinleri karanlık olanlara karşı" alevi yurttaşlar büyük öfke duyuyor. Aydınlıkta olanlar, karanlıkta gizlenenleri teşhir ediyor.

Kazan aydınlık eylemcilerini 'mum söndü' yapmakla suçluyor

Refah'ın mumu yatsı gelmeden söndü

Her akşam saat tam 9'da ışıklarını bir dakikalığına kapatarak aydınlık özlemlerini dile getirenler arttıkça devletlû zevat ne yapacağını şaşırıyor. DYP, MHP derken bir dakika karanlığın aydınlığına tahammül edemeyenlere şimdi de Refah yöneticileri katıldı.

Önce Erbakan eylemcileri fesatlıkla suçladı. Ardından "büyük Türk düşünürü" Şevket Kazan açtı ağzını, eylemcileri "mum söndü yapmakla" suçladı. Daha birkaç gün önce arkeolojik kazılarla ortaya çıkarılan tarihi eserleri "üç beş taş çıkarıyorlar adına kültür diyorlar" sözleriyle niteleyerek ne kadar "kültürlü" olduğunu ortaya koyan Kazan bu kez çizmeyi fena aşmıştı.

Demokratik kamuoyunun ve alevi yurttaşların protestoları Refah yöneticilerini köşeye sıkıştırınca Kazan çark etmek zorunda kaldı. Kendisini "Yağmur yağacak" dediği için "Bana ördek dedin" diye kızılan adama benzetti, beni yanlış anladınız demeye getirdi.

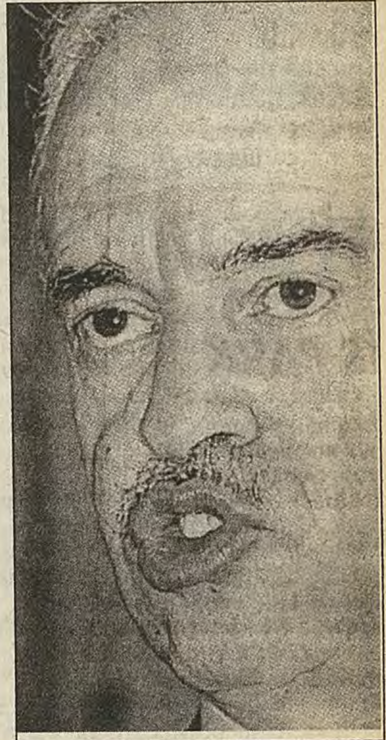
Sürekli "ördek" denerek horlansanız ve havada tek bulut yokken biri size "yağmur geliyor" dese, bunu söyleyenin kötü niyetinden kuşkulanmakta haksız mı sayılırsınız? Üstelik size ördek diyenin kim olduğunu biliyorsanız, bu lafı sarfeden mesela Kazan gibi Sıvas'ta 'canlar'ınızı diri diri yakan katillerin avukatıysa..

Alevilerin "mum söndü" alemleri yaptığı, bu mezhebe mensup insanlar hakkında yayılan en asılsız ve bayağı söylentilerden biri. Bu tesadüf değil, çünkü egemen din yorumuyla çelişen hemen her türlü mezhep ya da din hep böylesi suçlamalarla karşılaşır.

Tarih boyu Hristiyanlık içinde de pek çok 'aykırı' mezhep tam aynı sözcüklerle 'mum söndürmekle' itham edildi. Üstelik müslümanlar da bundan paylarını aldılar. Müslümanlık ilk ortaya çıktığında "şehvet düşkünü Muhammed'in sapkınlığı" olarak suçlanıyordu. Çünkü sizden olmayanı yıpratmanın en kolay yolu onun ahlaksızlığından dem vurmaktır Fadime Şahin olayında islamcılar buna yakından şahit oldular.

Korkutucu olan Aleviler hakkında yüzyıllardır yayılan bu türden bayağı söylentiler, yalnızca söylenti olarak kalmadı, kitlesel katliamların kılıfı oldu. Malatya'da, Çorum'da, Sivas'ta, Maraş'ta kundaktaki bebekleri, hamile kadınları kasap çengellerine asan yobaz sürüleri, faşist katiller "bir sapık kızılbaş öldürerek cennete gideceklerine" inanıyorlardı.

Refah'ın mumu yatsıya kadar dayanmadı. Şevket Kazan'ın Yezit'liğe soyunuşu 'adil düzenin' nasıl bir 'bu dünya cehennemi' olacağının, habercisi oldu.

Kazan.. Protestolar yükselince çark etmek zorunda kaldı

AZALIRKEN · Yelda

Sabetaycı, Süryani yazarlar tehdit altında

Provokatör, misyoner, bölücü...

Nüfusunun çoğunluğu Müslüman bir ülkedesiniz, demek gibi dolaylı olmuyor hep parmak sallamalar. Bazen de mesela Aytunç Altındal'ın yaptığı gibi*, zaten Türkiye uluslararası arenada insan hakları konusunda hırpalanmakta, Hıristiyanlara baskı yaptığı iddialarına maruz kalmakta, başımıza bir de Yahudi sorunu çıkarmayın, yoksa provokatör ilan ederim sizi, şeklinde de olabiliyor.

Altındal makalesinde, 1994'ten beri Sabetaycılar (Dönmeler) hakkındaki yayımlanmış araştırma yazılarından tanıdığımız Ilgaz Zorlu'yu parmağına dolamış. Onun şaibeli biri, hani neredeyse MOSSAD ajanı olduğunu ima ediyor. Altındal'ı ise Fener Patriği'nin ekümenikliğinde komplo arayan sözlerinden hatırlarsınız belki.

Amerika'daki bazı kuruluşların Türk yetkililere (kendisi de dahil), "Türkiye'deki Yahudilerin can ve mal güvenliklerinin garanti altında olması gerektiğini nazik bir dille aktarmalarının" altında Ilgaz Zorlu'nun parmağını arayan Altındal, mesela Doğu-Batı Enstitüsü'nün Türkiye uzmanı Alan Makovsky'nin şu sözlerinin gerçek dışı olduğunu iddia edemiyor: "Adana'da bulunduğum sırada oradaki Yahudi ailelerine SON MESAJ başlıklı tehdit mektupları gönderildi. Refah Partisi'ne yakın olduğunu tahmin ettiğimiz bazı çevreler Yahudilerden bu son mesajı kabul etmelerini aksi takdirde sonlarının iyi olmayacağını yazmışlardı"...

Altındal kendisi Müslüman, ama Sabetaycıların Yahudi kabul edilmemeleri gerektiği konusunda ahkam kesmekten kendini alamamış.

YAKUP BİLGE
SÜRYANİLER
Anadolu'nun Solan Rengi

Suçlanmak istenince "Yahudilik damgası" yiyen Dönmeler bu kez de Altındal tarafından, soydan Yahudi olmamakla, Yahudiler tarafından "dönek ve sahte" kabul edilmekle suçlanıyorlar.

Altındal'ın kendisi hakkındaki suçlamalarını Ilgaz Zorlu şöyle cevaplıyor: "Bir kere, ben sahte isimli bir kişi değilim. .. Türkiye'yi de kimseye hiçbir zaman şikayet etmedim. .. Ben her zaman ve her fırsatta Sabetaycıların İsrael kültürünün bir parçası olduğu iddiamı yineledim, fakat hiçbir zaman bu cemaatin İsrail'e topluca gideceği iddiasında bulunmadım."

Altındal'ı bunları yazmaya iten ne? Daha ne olsun, Sabetaycılıkla ilgili kaynakları yerinde incelemek üzere İsrail'e gitmiş Ilgaz Zorlu, hem de iki kez! Suçlanmak için yetmez mi!

Çoğunluk olduğu hatırlatılan Müslüman nüfustan olmayanlar son yıllarda yazmaya başladılar ya, saldırılar, suçlamalar da gecikmedi. İsa Karataş'ın "Hıristiyanlık ile İlgili Gerçek Dışı İddialara Yanıt" kitabına karşı da Mustafa Özcan yazı döşendi** ve Karataş'ın tekzibini de yayınlamadı. Özcan, Karataş'ı misyonerlikle ve Protestanların siyasi ve dini uzantısı olmakla suçladı; yol yakınken bu işten vazgeçmesi için "tavsiye"de bulunarak...

Türk olmayanların, ille de Müslüman olmayanların sadakatlari sorgulanageliyor. Geçenlerde de "Süryaniler Anadolu'nun Solan Rengi" kitabının yazarı Yakup Bilge bölücülükle suçlandı.*** Vay efendim nasıl dermiş ki, Süryaniler eziliyor! Süryanilerin Türklerle eşit olamadıkları, katliamlar gördükleri için Türkiye'yi terkeden çok sayıda Süryani'nin olduğu yalanmış; Türkiye ve Türk milleti aleyhine atılan iftiraların bir yenisiymiş.

Hergün gazetesi de aksini ispatlayamıyor, ama halen İstanbul Üniversitesi'nde doktora çalışmalarını sürdüren Bilge'yi, maaş aldığı Türk üniversitesine ve Türk milletine sadık olmamakla, nankörlük etmekle suçluyor. Osmanlı arşivlerinde verilen sayılarla bugünkünü kıyaslayacak olursak yüzbinlerce Süryani nerede? Cevap yok. Suçlama var. Ama bu gazetenin sadece dilinden dahi anlamak mümkün, Süryaniler Türkiye'de Türklerle ne kadar eşit: "Ezildiklerini, soykırıma uğradıklarını, kültürel ve sosyal haklardan yararlanamadıklarını öne süren Yakup Bilge'nin yararlandığı hakların çoğundan aynı bölgede yaşayan Türk vatandaşları BİLE yararlanamıyor."

Kimlik mücadelesi veren Kürtler inanmayacak ama Hergün gibi milliyetçi bir gazetenin Kürtleri seveceği tutmuş. Bilge'ye karşı Kürtleri savunuyor: "Üstelik ....kitapta bölgede yoğunlukta bulunan Kürtlerin de Süryanilere baskı ve katliam uyguladıkları tezi işleniyor"... 'Dinibir' ortaklığımızı hatırladılar herhalde... Nasıl bir olup "temizlemiştik" bu toprakları "gâvurlardan".

Bir bakanının, beğenmediği eylemcilerin Alevi olduklarını ima ettiği, Alevileri "mum söndü" yapmakla suçladığı memleketimiz panoramasından...

* 5.2.1997, Yeni Yüzyıl
** 5.1.1997, Yeni Şafak
***12.2.1997, Hergün

Erol Taş'lar Yunanlıdır

Hatırlıyorsunuzdur belki, Turban'daki yolsuzlukları araştırmak üzere TBMM'de kurulan araştırma komisyonunun başkanı ANAP milletvekili Halit Dumankaya, "yolsuzluk adı altında tanımlanan birçok eylemde Çiller veya ailesi menfaatlandırılmıştır" diye yazan raporla ilgili olarak, "Bu, gerçek bir Koskotas dosyası" demişti. *

Böylesi benzetmeler, bizdeki kötülükleri yabancılaştırma, ille de Yunanlaştırma hep yapılıyor...

Mask-Kara Tiyatrosu tarafından "Cumartesi Anneleri"ne ithaf edilmiş, işkencenin anlatıldığı Çıkmaz Sokak isimli oyunun yasaklanmaması için bir formül bulmuş oyunun yazarı Tuncer Cücenoğlu: Oyun Yunanistan'a nakledilmiş, kişilerin adları da Yunancalaştırılmış... Amaç, oyunu sergilemek olunca bunda başarılı olunmuş. Türkiye'de Yunanlılara hakaret etmenin hiçbir yaptırımı olmadığı gibi, vatanseverliktir de. Bu memlekette daha önce yaşamış olanlara kahretmek serbest. Kötüler Spanos Güreş, Çelika Çillerides, Yorgo Ağaris, Avraam Şahinopulos, Korkut Ekenides, Vasil Çatlı filandır...

Tuncer Cücenoğlu oyunu 1980'de yazdığında ve 1 Şubat 1979'da faşistlerce öldürülen Abdi İpekçi'ye ithaf ettiğinde, kahramanları "bir kadın", "bir erkek", "bir genç kız"mış ve mekan da, adı geçmeyen "az gelişmiş bir ülke" imiş. Bu haliyle oyun 1986'ya kadar hiç sahnelenmemiş. Kendisiyle görüştüğümde, "1986'da oyunu Rum isimleriyle naklettim, somutlaşması, evrenselleşmesi için. Arada da, Yunanistan'da 1967'den 1974'e kadar süren darbeyle ilgili bilgi serpiştirdim" dedi Cücenoğlu. Albay Papadopulos'un başbakanlığı döneminde parlamentonun kapatıldığını, aydınların hapse tıkıldığını hatırlatması üzerine, Cücenoğlu'na, iyi ama neden Yunanistan, başka bir ülke veya Türkiye değil, diye sorduğumda, cevabına hak vermeden edemedim: "Evet ama orada sonuçlandı darbe; darbeciler yargılandı"...

Evet, işe yaramış oyunun Yunanlaştırılması; Çıkmaz Sokak o yıl ve daha sonraki yıllar çeşitli tiyatrolarda, sayısız defalar sergilenmiş. Yazarının Çıkmaz Sokak'ı Yunanlaştırmasının gerekçelerinden biri şu: "O yıllarda o haliyle sahneletseydik müthiş reaksiyon alırdı, sıkıntı doğardı, oynanmazdı. Sergilenmesini sağlamak için de böyle yaptım. Nazım da (Hikmet) aynı şeyi yapmıştır biliyorsunuz; Hindistan'da, Afrika'da, İtalya'da geçer onunkiler de"...

Evet, biz bunu zaman zaman yapıyoruz..

* 16.10.1996, Radikal

Sakız Adası'nda bir toplantı

Gençay GÜRSOY

Kardak krizinin birinci yıldönümü vesilesiyle geçtiğimiz 31 Ocak - 2 Şubat 1997 tarihleri arasında Sakız Adası'nda Ege ve Trakya İçin Barış Platformu'nun önayak olduğu bir toplantı yapıldı.

Toplantıya her iki taraftan çok sayıda gazeteci ve sivil toplum örgütleri temsilcileri, Yunanistan'dan PASOK, Sol Birlik, Yunan Komünist Partisi gibi siyasi parti temsilcileri, bazı eski bakanlar ve politikacılar, Türkiye'den ise DYP, ANAP, CHP, DSP ve ÖDP katıldı. Ayrıca ev sahipliği yapan Sakız Adası Belediye Başkanı ve "seçilmiş" valisi ile Çeşme, Urla ve Bergama belediye başkanları da oradaydılar. Toplantının iki ana teması vardı; biri gazetecilerin tartıştıkları "Kardak Krizinin İki Toplumdaki Yansımaları", ikincisi ise, politikacıların tartıştıkları; 21. Yüzyıl'da Türkiye ile Yunanistan Arasındaki İlişkilerin Boyutları".

İki gün sabah 9'dan gece yarılarına kadar, oturumlar, tartışmalar, yeme-içme ve herkesin kendi ilgi alanı etrafında oluşan küçük grup muhabbetleriyle geçti. Bilinen barış, dostluk, kardeşlik söylemi dışında,

bu toplantının benim için en çarpıcı özelliği Yunan solcularının çoğunluğunda gözlemlediğim içtenlik, açıklık ve hiçbir hiyerarşi tanımayan teklifsizlikleri oldu. Bizde siyaset görgüsünü sosyal demokrat partilerde edinmiş solcularda bile eksik olmayan "Sayın Bakanım", "Başbakanım", "Müdürüm" gibi ifadeleri kullanan yoktu. Herkes birbirine ilk ismiyle hitap ediyordu.

Bu arada ÖDP'ye gösterilen büyük ilgi ve itibar da dikkatlerden kaçmadı ve Yunan solunun Türkiye'nin siyasal geleceği konusunda ne kadar isabetli öngörülere sahip olduğu şeklinde yorumlanarak kayıtlara geçti.

Devlet ve hükümet görevlisi birkaç bürokrat politikacı dışındaki Yunanlıların çoğu, Batı Trakya'daki insan hakları ihlalleri, şovenizm, silahlanma, Türkiye'yi uluslararası çevrelerde tecrit çabaları vb. konularda açık yürekli eleştiriler getirdiler. Bu arada Türkiye'ye yönelik olarak dile getirilen birkaç çekingen endişe ve eleştiri, özellikle bizim politikacılarda, barış ve dostluk mesajları yanında, birbirinin tekrarı niteliğindeki savunmalarla karşılık buldu. Dostluğun biraz da dertleşmek demek olduğunu vurgulayarak, Türkiye'nin 2000'li yıllara hangi sorunlarla girdiğini dile getirmek görevi de kuşkusuz ÖDP'ye düştü.

Her şeye karşın bu iki gün, Kardak gibi akıl almaz, ama her an yeniden yaratılabilecek saçmalıklarla, savaşın kıyısına kadar gidip dönen bu iki ülke arasındaki ilişkilerin yumuşatılmasında sivil girişimlerin çok önemli işlevler göreceğini kanıtladı.

Sakız Adası Kalkınma Derneği Başkanı Yannis Karalis:

Barıştan vazgeçemeyiz

Sayın Arkadaşlar,

Üzücü Kardak Krizi'nin üzerinden bir yıl geçti. Bugün burada sadece barışçı yolları bulmak ve o yolların üzerinde iki ülke insanlarının kardeşçe yürümek mecburiyetinde olduklarını bir kez daha söylemeliyiz.

Biliyoruz ki, her iki ülkeden şoven ve militarist sesler yükselecek ve "nasıl olur da düşmanla bir araya gelirsiniz, bir masaya oturur, dostça sohbet eder ve üstüne bir de rakı içersiniz" diye soracaklar.

Bütün bunlara şöyle yanıt veriyoruz: Sizin planlarınız ne olursa olsun, biz barışçı yollar ve çözümler aramaya devam edeceğiz.

Ve biliyoruz ki, bugüne kadar yaşanan nice sorundan sonra, en büyük sıkıntıyı çeken hep iki ulusun halklarıdır. Bu halklar iki devleti barışa zorlarsa kazanan taraf Türk ve Yunan halkları olacaktır.

Savaş olduğu takdirde kazanan taraf her iki ülkeye silah satanlar olacaktır.Her iki ülke insanlarının savaş yaralarını örtmesi için uzun yılların geçmesi gerekecektir.

Bunun için iki ulusun insanları bir araya gelip iyi ve kötü günlerde daima kardeşçe konuşup barışçı çözüm ler bulmalıdır. Ve emin olun ki bizim tarafımızdan bu çabalar devam edecektir.

Çanak anten yetmez!

Olağanüstü Hal Bölgesi'nde son zamanlarda bazı sıkıntılar var anlaşılan ki, yeni ve oldukça dikkat çekici önlemler devreye sokuluyor. Bunlardan ilki "çanak anten yasağı". 12 Şubat Çarşamba günkü Sabah gazetesi manşetten duyuruyor; "Doğuya çanak anten yasağı." MED TV'nin OHAL Bölgesi'nde izlenmesini engellemek üzere bir önlem olarak düşünülen bu uygulamanın işaretleri geçen ocak ayındaki MGK toplantısında verilmişti. Radyo ve TV'lerle ilgili olarak Ulaştırma Bakanlığı'nın MGK'ya bir rapor sunduğu basına yansımış, ancak içeriği açıklanmamıştı. Sabah gazetesinin, OHAL Valisi Necati Bilican'ın önerisi olarak sunduğu bu yasağın gerekçesi, "Bölgedeki vatandaşların kirli ve bölücü yayınlardan ülkenin bölünmez bütünlüğüne karşı yıkıcı programlardan arındırılması" olarak açıklanıyor. "Ulusal yayınların dışında kalan kirli yayınların" engellenmesi için bu önlemin düşünüldüğünü belirten gazete, MED TV'nin "kirli yayınları"nın ne olduğunu açıklamıyor, ancak kendisi de dahil olmak üzere, "ulasal basın"ın temiz olmasından kastı nedir, orası pek belli değil doğrusu... Bu "temiz" basının yazdıklarını ve yaptıklarını okuyan ve izleyen biliyor. Neyse sorun bu değil. Sorun bu memleketi yönetenler... Dünyada bu çanak anten yasağının olduğu sadece 5 ülke varmış; Suudi Arabistan, Sudan, Çin ve Kuzey Kore. Bunların yanına Türkiye de yakışır hani!

Teknolojik gelişmelerin ve iletişimin ulaştığı boyutlar düşünüldüğünde bu yasaklamanın ne kadar beyhude bir çaba olması bir yana acaba böylece bu bölgeyi ayrı yasaların hüküm sürdüğü bir yer haline getirdiklerinin farkındalar mı? Diyelim ki, bölgede bulunan onca asker, polis, özel tim, korucu sayesinde çanak anten yasağının uygulanma olanağı bulundu, peki bu "bölünmez ülkenin batısında" ne olacak? Bu yasak İstanbul'da nasıl uygulanacak? Zaten batıda, OHAL dışında uygulamayı düşünmüyoruz diyecekler. İyi ama bu ülkenin en büyük Kürt kentinin İstanbul olduğunun farkında değil mi bu zatlar? İstanbul veya Ankara'daki, Çukurova veya İzmir'deki Kürtler MED TV'yi izlemeye devam edecekler. Onlar izledikçe OHAL'deki akrabaları da haberleri almaya devam edecekler. Çünkü telefon diye de bir alet var ve anında haberleşmeyi sağlıyor. Demek ki sadece çanak anten yasağı getirmek yetmez telefonları da toplamaları ve yasaklamaları gerekiyor... Eh, bu gidişle yakında onu da akıl ederler!

Düşünülen ve gazetelere yansıyan ikinci bir önlem ise yine ilki kadar vahim; köylerin yakınlarındaki boş arazilere havadan, helikopterle görülebilecek biçimde köylerin isimlerinin yazılmasının yanı sıra bir de yanlarına ay-yıldız işareti konulacakmış. Havadan yapılan operasyonlar sırasında yanlışlık yapmak istemiyorlar anlaşılan... Bunun için isim yazdırma zorunluluğu getirmişler. Peki ay-yıldız ne oluyor? O ne işe yarayacak? Bölgedeki şehir ve kasabaları "Ne mutlu Türküm diyene" afişleriyle donatmanın amacı ve anlamı ne ise ve bunu yapmak şimdiye kadar nasıl bir işe yaramışsa bu ay-yıldızın da amacı ve işlevi o kadar olur. Haa belki akla şöyle sorular da takılabilir; acaba bu ay-yıldızların konmayacağı köyler de olabilir mi? Örneğin, koruculuğu kabul etmeyen köylere bu işaret konmayabilir mi? Böylece havadan yapılan operasyonlarda bazılarının işleri kolaylaşabilir mi? Kimbilir? Böylesine beyhude ve vahim işlerle uğraşanların, kafaları bu tarzda işleyenlerin akıllarının başka köşelerinde neler sakladıklarını Allah bilir..!

Televizyonlarına dokundurtmak istemeyenler engellenebilecek mi?

Kimden aldın 'haber'i?

Yaşlı adam kendisinden genç görünen diğerinin önünde eğildi ve uzanarak elini öptü. Eli öpülen, 12 Eylül cuntabaşı Kenan Evren, öbürü ise yıllarıın gazeteci – yazarı 90 yaşındaki Şeyhülmuharririn Burhan Felek'ti...

1988 yılının ilk günleri... Bir gazete logosunu değiştirmiş, yeni dizaynı bir ABD grafik – tasarım firması milyonlarca dolar karşılığında oluşturmuştu. İzleyen günlerde gazetenin sahibi ile yayın yönetmeni Cumhurbaşkanı Evren'i Çankaya'da ziyaret ederek, gazete hakkında bilgi verdiler. Yayın yönetmeni ziyaret izlenimlerini şöyle anlatıyordu:

"Sanırım Cumhurbaşkanımızı aydınlattım da... Ama keskin kurmay gözü, bizi en zayıf tarafımızdan yakalayıverdi. 'Başlık kırmızımız biraz daha canlı olamaz mı?' Başlangıçtan beri ana sorunun renk olduğunu gözlerimden mi okumuştu acaba? Onurunu ömrümüz boyunca taşıyacağımız o ziyaret gününden bu yana tek dertle haşır neşiriz; Başlık rengimizle... Tüm arkadaşlarla birlikte kanına biraz daha kan, canına biraz daha can katmaya çalıştığımız kırmızımız... Ama Sayın Evren'in ve tüm okurlarımızın huzurlarında, üstelik olanca varlığımızla esas duruşta söz veriyoruz: Başaracağız..."

Eylül karanlığı toplumun tüm sınıf ve katmanlarında olduğu gibi, basında da izleri sonraki yıllarda kalıcılaşma eğilimi taşıyan dekadansı olanca ağırlığıyla hissettirdi. O dönemde sıkıyönetim komutanlıklarının bildirileri, virgülüne dahi dokunulmadan "haber" olarak okuyucuya iletildi. Sonradan, karabasanın etkisinden kısmen sıyrıldıklarında; geçmiş cuntaya, "Tank Sesiyle Uyanmak" makamında hafif yollu kafa tutmaya başlayan yayın yönetmenleri, başyazarlar; 12 Eylül'le birlikte yurtiçi ve yurtdışı gezilerinde Evren'in peşi sıra dolaşıp ona methiyeler düzdüklerini, öte yandan kendi köşeyazarlarının yazılarını sansür ettiklerini unutmuşlardı. 12 Eylül döneminde sıkıyönetim gazeteciliğiydi. Sonraki yıllarda Olağanüstü Hal ya da MGK gazeteciliği... Adı ne konursa konsun, sonuçta o tarz, basından çok şey alıp götürdü...

Radikal gazetesinde üç gün boyunca kontrgerillanın infaz timine mensup iki eski PKK itirafçısının devlet adına yaptıkları eylemlerin dökümü yayınlandı. İtiraflar bu kez PKK'ya değil, devlet cenahına dönüktü. Neler neler vardı itirafların arasında... Cezaevinde gibi görünüyorlardı, ama hep dışarıda "iş" üzerindeydiler... Özer Çiller, Mehmet Ağar, Ünal Erkan onları tanıyor ve yaptıklarını biliyorlardı... General Bahtiyar Aydın 7.65'lik Baretta tabancayla kafasının sağından Yeşil tarafından vurulmuştu... Albay Rıdvan Özden'i ise, Mardin'de Zeki isimli bir itirafçı vurmuştu... Öldürülen tüm rütbeliler Eşref Bitlis'in kadrosundandı... Vedat Aydın, Musa Anter, Mehmet Sincar onlar tarafından öldürülmüştü... Duble itirafçılar, anlattıklarıyla, devletin çalışma tarzı ve "marifetleri" hakkında, bilinenlerin üzerine somut veriler eklediler.

Devlet itirafçılarının anlattığı bazı olayların, zamanında medya tarafından nasıl yansıtıldığını merak edenler ilginç "haber"lerle karşılaştılar. Örneğin Hürriyet 20 Ekim 93 tarihli sayısında Tuğgeneral Bahtiyar Aydın'ın öldürülmesini, "PKK'nın çatışmalarda şehit ettiği ilk general" spotuyla okurlarına duyurmuştu. Bir de şema vardı, olayın nasıl cereyan ettiğini gösteren; Kanas tipi suikast tüfeğiyle uzaktan açılan yaylım ateşiyle vurulmuştu tuğgeneral. Oysa itirafçı Murat İpek, Bahtiyar Aydın'ın 7.65'lik Baretta tabancayla kafasının sağından Yeşil tarafından vurulduğunu anlatıyordu Radikal'e. İpek'e göre Kanas gelişmiş bir silah değildi ve uzaktan başa nişan alınması imkansızdı. Lice'de Bahtiyar Aydın'ın vurulduğu askeri birlik ve civarını bilenler de olayın, Hürriyet'in şemasında gösterildiği şekilde gerçekleşmesinin olanaksız olduğunu vurguluyorlardı.

"Albay Rıdvan Özden'i de Mardin'de Zeki isimli itirafçı vurdu. Bu da şimdi orada Jandarma Alay Komutanı olan Cemal Albay'ın oynadığı bir oyundu. Öldürülen rütbelilerin hepsi Eşref Bitlis'in kadrosu". Bu sözler de itirafçı Murat İpek'e ait. Oysa Hürriyet, Milliyet, Sabah ve diğerlerine göre Albay da uzun menzilli bir silahla PKK tarafından şehit edilmişti. Bilhassa Susurluk kazası sonrası çok sayıda kaynağın kamuoyuna aktardıkları da itirafçıların bu iddialarını doğrular yöndeydi.

Şimdi galiba büyük gazetelerin yayın yönetmenlerinin, devleti yönetenlerin karşısındaki esas duruşlarına son verip, kontrgerilla eylemlerine dair haber kaynaklarını deşifre etmeleri gerekecekti. 'İtiraf' sırası onlardaydı.

Sermet Özdoğan

10 DGM hakim ve savcısının korumaları geri çektirildi

Savcılar Allah'a emanet

Haber Merkezi- Diyarbakır Valiliği, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görev yapan 10 hakim ve savcının korumalarını geri çekti. Terörle Mücadele Yasası'na göre, DGM hakim ve savcıları koruma istemeseler, hatta görevlerinden ayrılsalar bile devlet onlara koruma görevlisi tahsis etmekle yükümlü.

Çetelerin yargılanmasının gündemde olduğu bugünlerde hakim ve savcıların korumalarının, yasayı ihlal ederek kaldırılması, hakim ve savcıların tepkisine yol açıyor. Hukuk çevreleri, hakim ve savcıların can güvenliğini ortadan kaldıran bu uygulamanın yargının bağımsızlığına indirilmiş bir darbe olarak görülmesi gerektiğini savunuyorlar.

Korumaları kaldırılan hakim ve savcılardan altısı, işlemin iptali için İdare Mahkemesi'nde dava açtı. Bu davalardan üçünde yürütmeyi durdurma kararı verildi. İptal davasına İçişleri Bakanlığı'nın verdiği yanıt ise düşündürücüydü: "Hakim ve savcılara yakın koruma verilmesi, çok ciddi tehlike yaratır" diyordu Bakanlık. Anlaşılan İçişleri Bakanlığı kendi personeline güvenmiyordu.

DGM hakim ve savcılarının korumalarının çekilebilmesinin sabık İçişleri Bakanı Mehmet Ağar döneminde yürürlüğe giren bir yönetmelikle mümkün olabilmesi ise kuşkuları derinleştiriyor.

Ağar'ın yönetmeliğine göre hakim ve savcılara önce "niçin koruma istedikleri" soruluyor, belli bir süre içinde cevap vermeyenlere ise koruma tahsis edilmiyor. Dolayısıyla yönetmelik açıkça yasayla çelişiyor.

Bir başka kuşku uyandırıcı nokta ise, 10 hakim ve savcının korumalarının geri çekilmesini gerektiren nedenlerin belirtilmiş olmaması ve aynı mesleği yürüten kişiler arasında eşitsiz bir uygulamanın gerçekleştirilmesi. Bölgedeki çeşitli kaynaklar korumaları çekilen hakim ve savcıların özel olarak seçildiğini belirtiyorlar. Bu hakim ve savcıların İdare'nin direktiflerine göre hareket etmeyen hakim ve savcılar oluşu yargının bağımsızlığına ilişkin duyulan endişelerin haklılığını ortaya koyuyor.

Yüzbinlerce kişi her akşam tam 9'da ışıklarını 1 dakikalığına kapatarak aydınlık bir ülkede yaşamak isteklerini gösteriyor. Bu istek, yargının bağımsızlığını ihlal eden, yargıyı yürütmenin güdümüne almaya çalışan uygulamaların önü kesilebildiği oranda gerçekleşme olanağı bulacak gibi görünüyor..öre hareket etmeyen hakim ve savcılar oluşu yargının bağımsızlığına ilişkin duyulan endişelerin haklılığını ortaya koyuyor.

Yüzbinlerce kişi her akşam tam 9'da ışıklarını 1 dakikalığına kapatarak aydınlık bir ülkede yaşamak isteklerini gösteriyor. Bu istek, yargının bağımsızlığını ihlal eden, yargıyı yürütmenin güdümüne almaya çalışan uygulamaların önü kesilebildiği oranda gerçekleşme olanağı bulacak gibi görünüyor..

Siverek Cumhuriyeti dimdik ayakta!

Selin EDİZ

Bayramın birinci günü... Siverek'teki taş duvarlı evin demir kapısı önünde birbiri ardına resmi plakalı siyah araçlar duruyor. İçinden inen askerler, devletin bölgedeki üst düzey görevlileri, takım elbiselerini giyinmiş, ama sakallarını kesmemiş, boyunlarında poşu sarılı, ellerinde, bellerinde silah olan adamların arasından geçip, avluya giriyorlar. Hemen üst kata alınıyorlar. Burada Sedat Bucak bekliyor. 3 Kasım'da, devletin içindeki çetelerin gün yüzüne çıkmasını sağlayan Susurluk kazasının ardından Siverek'e gelen Sedat Bucak'a bağlılıklarını bildiren binlerce yöre insanının arasında devletin ve askerin bölgedeki kurmayları hemen göze çarpıyor. Bucak'a 'geçmiş olsun' dileklerini ileten bu görevliler arasında Siverek İlçe Kaymakamı A. Kadir Karataş, Jandarma Alay Komutanı Albay Emin Ünal, İlçe Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Hadi Büyükkaytan, İlçe Milli Eğitim Müdürü Esat Temizbaş, Urfa Havaalanı Müdürü, Koruma Müdürü ve görevlileri de bulunuyor.

Sedat Bucak da basına yaptığı açıklamalarda, dokunulmazlığının kaldırılması konusunda tedirginliğini gizleyemese de, yine de kendinden emin görünüyor. Hatta bu konuda, "Biz yoksak devlet de yok, devlet yoksa biz de yokuz" diyerek ne kadar devletle özdeş olduğunu ortaya koyuyor.

Susurluk kazasının ardından ortaya çıkan devlet-aşiret-mafya gerçeğinin en çok vurması, sarsması gereken Siverek'te devletin tek vücut halinde dimdik ayakta olduğunun bir göstergesi bu tablo. Susurluk kazası Ankara'yı sarstı, ama görünen o ki, Siverek'i sallamamış bile...

Sedat Bucak'ın, Şanlıurfa Havaalanı'ndaki karşılama törenini izleyenlerden bir gazeteci, "Gelenlerden büyük çoğunluğu kaleşnikofluydu. Hepsi ellerinde silahlar, gözlerinde gururlu! bir ifade, muzaffer birer komutan edasıyla ağalarını bekliyorlardı. Sanki Siverek Cumhuriyeti'nde gibiydik. Polisler, resmi görevliler bir kenarda kalmıştı. Tüm güç, tüm denetim, Siverek Cumhuriyeti'nin başkanı Sedat Bucak'ın adamlarının elindeydi. Susurluk'ta ortaya çıkanlar Siverek'i hiç bağlamıyor gibiydiler. Hele uçak yere indiğinde, yapılan tezahüratlar... Onca şeyle suçlanan Sedat Bucak da devletin içinde çeteler olduğuna inanmadığını, varsa da devletin çözeceğini söylediğinde yer yerinden oynadı..." diyordu.

"Susurluk kazasının ardından sesi soluğu kesilmişti Bucak'ların... Ortalıkta pek görünmemeye özen gösteriyorlardı. Hatta içten içe Sedat Bucak'a karşı bir muhalefet bile başlamıştı halk arasında. Kendi aralarında, eğer suçluysa, bizi bir daha yanında bulamaz. Nihayet Bucak'ların gerçek yüzü ortaya çıktı, diyordu. Ancak Sedat Bucak bir geldi, gizli muhalefet de yok oldu. Devletin adamlarını, askerini, Sedat Bucak'ın kapısında görenler, ertesi gün ziyaret kuyruğuna girdi. Halk, devletin hala Sedat Bucak'ın ardında ve dimdik ayakta olduğunu görünce, yapacak bir şey bulamadı..."

Bu gözlem, Siverekli bir vatandaşa ait. Siverek'te tüm devlet dairelerinin, dolmuş duraklarının, benzin istasyonlarının, tüm yatırımların, tüm ihalelerin Bucak'lara ait olduğunu, askerin, polisin Bucak'larla hala birlikte hareket ettiğini söyleyen Siverekli, "Devlet bu işi çözmeyecek. Siverek Bucak Cumhuriyeti asla sarsılmayacak" diyor.

Sedat Bucak da basına yaptığı açıklamalarda, her ne kadar dokunulmazlığının kaldırılması konusunda tedirginliğini gizleyemese de, yine de kendinden emin görünüyor. Hatta bu konuda, "Biz yoksak devlet de yok, devlet yoksa biz de yokuz" diyerek ne kadar devletle özdeş olduğunu ortaya koyuyor.

Sedat Bucak'a bayram ziyaretinde bulunmayan, bir anlamda bağlılıklarını bildirmeyen iki büyük aşiret var; koruculuğu kabul etmeyen Karakeçili ve İzol'ler. Bu iki aşiret dışında Bucak'ların Siverek'teki baba evini neredeyse herkes ziyaret etmiş. Ankara'da iyice bunalan, evinden dışarı adım atmayan, bu üç ayda yalnızca iki kez Meclis'e, bir kez Susurluk Komisyonu'na, bir kez de DYP Genel Başkanı Tansu Çiller'in evine gittiğini söyleyen Sedat Bucak'a, Siverek'te gördüğü bu yoğun ilgi, doktor tedavisinden daha iyi gelmiş; "Kendimi üç aydan bu yana ilk kez bu kadar iyi hissediyorum. Ankara'da çok bunalmıştım. Bir yandan Öcalan'la aynı ağızdan konuşan Mesut Yılmaz, bir yandan da ortada hiçbir şey yokken ortalığı iyice bulandıran, karıştıran basın derken, moralim çok bozulmuştu. Şimdi burada çok iyiyim. Çok yoruluyorum, ama herkes beni seviyor, sayıyor. Burası benim vatanım, bunlar da benim insanlarım" diyor.

Gerçekten de, bayramın birinci gününden bu yana izlenen tablo böyle... Siverek ve civarı, askeriyle, polisiyle, mülki amirleriyle, köylüsüyle, korucusuyla, küçük aşiretleriyle, Siverek Bucak Cumhuriyeti'nin toprağı. Burada, Türkiye Cumhuriyeti de, kanunları da, meclisi de, komisyonu da, halkı da, basını da hiç ama hiç önemsenmiyor. Siverek'in kendi yasaları, kendi başkanı, kendi korumaları, kendi tebası var. Bucak, kendini burada iyi hissetmekte gerçekte çok haklı. Çünkü burası Susurluk'un sarsamadığı Siverek Bucak Cumhuriyeti...

İstanbul'daki geceye 15 binden fazla kişi katıldı

ÖDP'den görkemli kutlama

Özgürlük ve Dayanışma Partisi İstanbul İl Örgütü, partinin birinci kuruluş yıldönümünü Abdi İpekçi Spor Salonu'nda 15 binden fazla kişinin katıldığı görkemli bir geceyle kutladı. 7 Şubat Cuma akşamı düzenlenen geceye 10 gün gibi kısa bir sürede hazırlandıklarını bildiren ÖDP İstanbul İl Örgütü yöneticileri tanıtım için 20 bin afiş yaptıklarını ve 4 gazeteye ilanlar verdiklerini belirttiler. Özellikle Kağıthane, Sarıyer, Kartal, Ümraniye gibi varoşlardaki ilçe örgütlerinin geceye çok iyi hazırlandığını, özel duyurular ve tanıtımın yanı sıra gidiş-dönüş için otobüsler tutarak bu semtlerden binlerce kişinin Abdi İpekçi'ye gelmesini sağladıklarını bildiren il yöneticileri, son günlerde gelen telefonlardan geceye katılımın çok büyük olacağını anladıklarını, ama yine de böylesi bir izdihamı beklemediklerini belirttiler. Oturulacak yerlerin dolmasının ardından salonun ortasının ve koridorların da dolması üzerine akşam saat 19.00'da başlayan geceye saat 21.00'de polisin "güvenlik", salon yetkililerinin de "bina güvenliği" nedeniyle girişleri durdurduğunu ve bu saatten sonra gelenlerin geri dönmek zorunda kaldığını belirten ÖDP İstanbul İl Örgütü yöneticileri İstanbul'un bu en büyük salonunu bu tarzda dolduran iki parti daha bulunduğunu birisinin RP, diğerinin de HADEP olduğunu ifade ettiler. Geceye katılan gruplar ve sanatçılar Bulutsuzluk Özlemi, Ferhat Tunç, Koma Denge Azadi, Moğollar, Sevinç Eratalay ve Yavuz Bingöl'ün sadece masraflarını aldıklarını ve partiyle dayanışma için sahneye çıktıklarını belirten il yöneticileri gecenin partinin sıçramalı bir tarzda büyümesinin de somut bir göstergesi olduğuna dikkat çektiler. Kasım ayı ortasındaki Ankara yürüyüşüne İstanbul'dan 1300 kadar kişinin katıldığını, ocak ayı sonunda Bursa'da yapılan mitinge ise İstanbul'dan 2300 kişinin gittiğini belirten İstanbul il yöneticileri, geceye katılımın da partinin gelişmesinde yeni bir adım anlamına geldiğini vurguladılar.

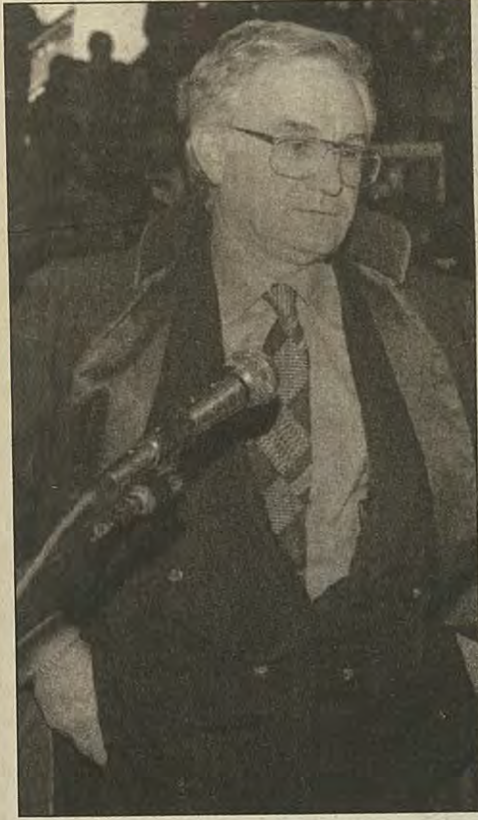
Saat 21.00'de "1 dakika karanlık eylemi" çerçevesinde ışıkların söndürüldüğü salonda sahnedeki Moğollar'ın "Bir şey yapmalı" parçası çalınırken coşkunun doruğa ulaştığı gecede, İstanbul İl Başkanı Mehmet Atay ve Genel Başkan Ufuk Uras da birer konuşma yaptılar.

İşkencecilerin avukatı da işkenceci

Metin Göktepe davasında sanık polislerin avukatlığını yapan Necdet Küçüktaşkıner Tuzla Katliamı davasında da polislerin avukatlığını yapmıştı. Tuzla davasında Küçüktaşkıner şimdi spekülasyon olarak değerlendirdiği suçlamaları itiraf etmişti: "MİT'te müfettiş rütbesi ile çalıştım, 1976'da MİT'ten 8 milyon 49 bin lira aldım"

Hacer YILDIRIM

7 Ekim 1988'deTuzla Köprüsü'nde polisler tarafından İsmail Hakkı Adalı, Fevzi Yalçın, Kemal Soğukpınar ve Reha Şen adlı dört genç öldürülmüştü.Tuzla Katliamı Davası" olarak bilinen bu dava yıllarca sürdü. Davada sanık polislerin avukatlığını yine son günlerde adını sık sık andığımız, aynı zamanda Göktepe davasındaki sanık polislerin avukatlığını da yapan

Necdet Küçüktaşkıner yapıyordu. Tuzla davası sürerken Necdet Küçüktaşkıner Kartal Ağır Ceza Mahkemesi'ne verdiği 7 Mayıs 1991 yılı tarihli dilekçesinde MİT'te çalıştığı dönemi övünerek şöyle anlatıyordu:

"Bizler 1973 yılına kadar Mili İstihbarat Teşkilatı'nda müfettiş rütbesi ile şerefli ve herkese nasip olmayacak derecede önemli bir görev ifa ettik. 1973 yılında teşkilattan ayrıldık. Ben avukatlığa başladım."

Avukat Necdet Küçüktaşkıner, Tuzla'da öldürülen dört gencin avukatlarından biri olan Ercan Kanar'ın kendisine mahkemede hakaret ettiğini belirterek, kamu davası açılması için bu dilekçeyi Kartal Ağır Ceza Mahkemesi yargıcı ve savcısına göndermişti. Küçüktaşkıner dilekçesinde Kanar'ın kendisine mahkemede şöyle dediğini ifade ediyor:

"Küçüktaşkıner kendisine yapılan saldırıyı bahane ederek mahkemede şov sergilemek istemiştir. Kendisi ırkçı, şoven, tıpkı Nazi mahkemesindeki savcı gibi ve kaba bir savcı gibi sözler sarfetmiştir. Kendisine yapılan saldırı ile dava konusu olayın ilişkisi yoktur."

Ercan Kanar o dönemde savunmasında şöyle diyor: "Sözlerimiz şikayetçi tarafından tahrif edilmiştir. Mahkemeyi Nazi mahkemesine benzetmedik. Şikayetçinin üslubunu, yöntemini, sözlerini, Nazi mahkemelerindeki ırkçı, şoven, kaba, hukuk formasyonundan yoksun savcıların üslubuna benzettik."

Bu dava sonucunda Kanar para cezasına çarptırılıyor. O dönemde Avukat Turgut Kazan başkanlığındaki İstanbul Barosu ise bu dava nedeniyle Ercan Kanar'ı Disiplin Kurulu'na veriyor.

Gazeteci Metin Göktepe davasındaki 11 sanık polisin de avukatlığını yapan Necdet Küçüktaşkıner'le ilgili geçen hafta, MİT'te çalıştığı ve işkence yaptığına dair gazetelerde çeşitli haberler yayınlandı. Küçükkaşkıner bu iddiaları spekülasyon olarak değerlendirirken, kendisinin de hedef olarak gösterildiğini belirtti. Sürekli işkenceci polislerin, Özel Tim'cilerin davalarını alma nedenini ise sadece tesadüf olarak açıkladı.

Necdet Küçüktaşkıner'in "tesadüfen" baktığı davalardan biri de "Tuzla Katliamı" olarak bilinen, sanık polislerin yargılandığı davaydı. Küçüktaşkıner, kendisine yöneltilen suçlamaları spekülasyon olarak değerlendirse de, 1991 yılında Kartal Ağır Ceza Hakimliği'ne gönderdiği dilekçesinde kendisi gibi aynı davada avukatlık yapan ve yine kendisi gibi MİT'te çalışan avukat Mete Bozbora ile ilgili şunları övünerek anlatıyor:

"Bizler 1973 yılına kadar MİT'te müfettiş rütbesiyle şerefli ve herkese nasip olmayacak derecede önemli bir görev ifa ettik. 1973 yılında teşkilattan ayrıldık. Ben avukatlığa başladım. Mete Bozbora ise emniyet teşkilatına intisap ederek 1985 yılına kadar milli görevini bu teşkilatta sürdürdü. Mete Bozbora 1985 yılında avukatlığa geçince birlikte mesleğimizi icra etmeye devam ettik."

Bu sözlerden sonra Küçüktaşkıner dilekçesinde, kendisinin görevlendirildiği ve kamuoyunda ŞAFAK Operasyonu olarak tanınan operasyondaki rolünü ise şöyle anlatıyor:

"1970'li yıllarda Milli İstihbarat Teşkilatı diğer güvenlik güçleri ile birlikte illegal örgütlerin deşifresi için faaliyet yürütürken, arkadaşlarımız "ŞAFAK" adındaki illegal bir dergi çıkaran Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi adındaki örgüt militanlarını yakaladılar. Bu örgütün İstanbul sorumlusu halen Sosyalist Parti Genel Başkanı olan Ferit İlsever, örgüt şifre defteri ve diğer belgeleri ile birlikte A.B.D uyruklu Boğaziçi Üniversitesi'nden Hillary Sumner Boyd'un evinde yakalandı. Bizler örgütlerin dış ilişkileri ile ilgili çalışmalar yaptığımızdan bu olayı tahkik için görevlendirildik. Ferit İlsever yüz sayfalık ifadesi ile bütün örgütünü ele verdi. Bu arada Doğu Perinçek de bu illegal örgütün başı olarak yakalandı. Bu kişiler KULAKLARINDAN TUTULARAK Türk adaletine teslim edildiler. Devlete karşı işledikleri suç dolayısıyla ağır hapis cezasına mahkum oldular."

Dilekçenin devamında Küçüktaşkıner bir polis tavrıyla sözlerine şöyle devam ediyor:

"Örgütün mahkum militanları 1974 affından istifade ederek tahliye oldular. Bu defa devleti yıkma gayretlerine "Türkiye İşçi Köylü Partisi" adındaki legal görünümlü örgüt içinde devam ettiler. Aydınlık isimli gazeteyi çıkardılar. Bu gazete ile MİT, Emniyet ve ordu mensuplarını hedef haline getirdiler. Kontrgerilla olarak isimlendirdikleri bu kişilerden Emekli General Memduh Ünlütürk, MİT Müsteşar Yardımcısı Hiram Abas, Emniyet Müdürü Mahmut Dikler, Emniyet Müdürü Ilgız Aykutlu şehit oldular. Elliye yakın görevli bu yüzden silahlı tecavüze uğradı."

1 Mayıs 1977 katliamını tertip ettiğine ilişkin suçlamaya karşı ise Taşkıner şöyle diyor:

"1 Mayıs 1977 kanlı Taksim olaylarının provokatörlüğünü deruhte ettiğim yazılmıştır. Benim MİT'ten Emekli Sandığı kanalı ile 8 milyon 49 bin lira aldığım ve bu para ile 1 Mayıs kanlı olaylarını tertip ettiğim iftira edilmiştir. Ben paranın, T.C Emekli Sandığı Müdürler Kurulu'nun 29 Temmuz 1976 tarih ve 45068 sayılı kararı ile MİT'ten ayrılan kişilere müstahak odukları fiili hizmetleri karşılığında verilen yekün para olduğunu 1979 yılında ispat ettim."

Küçüktaşkıner, o dönemde Baro'dan kaydının silinmesine ilişkin İstanbul Baro yönetimini de örgüt üyesi olmakla suçluyor:

" Sadece İstanbul Barosu'nun o tarihteki aynı tandanslı yönetim kurulu illegal örgütlerin mahkum militanlarının bu iftiralarını gerekçe ittihaz etmek suretiyle barodan kaydımı sildi. O tarihteki Baro yöneticileri kendilerini her türlü adli organın üstünde görerek böye bir karar aldı. Adalet Bakanlığı ve Danıştay mahkum militanların iftiralarına istinaden bir avukatın barodan kaydının silinmesi bir meslek kuruluşu için kara bir leke olarak kabul etti ve mesleğime dönebildim."

Tuzla Davası'nda kontrgerilla suçlamasına ilişkin ise şöyle diyor:

"Kontrgerilla ile huzurdaki bu dava arasında ilişki kurma çabası ne acıdır ki, bu davada müdahil vekili olarak cübbe giyen avukatların beyanları ile dile getirilmektedir. Bu isnada karşı muhterem mahkemenin suskun kalması aynı derecede esef vericidir. Bizler şayet kontrgerilla diye bir teşkilatına mensup olsa idik, gerek eski ve gerekse yeni mesleğimize adli organlara başvurmamıza gerek kalmazdı. Biz Aydınlıkçılar'ın içyüzlerini, nerelerle, kimlerle ilişkilerde olduğunu belgelerle tespit edip, kendilerini iki defa adaletin pençesine teslim ettik. Kendileri hala yaşıyorlar. Hangi KONTRGERİLLA HEDEFİNİ SAĞ BIRAKMIŞ VEYA ADALETE TESLİM ETMİŞTİR? Her defasında karşılarına Türk devleti çıkmıştır. Devletin balyozunu yemişlerdir. Ve de yiyeceklerdir."

'Polis beyanında gizli kamera'

Metin Göktepe'nin avukatlarından Kamil Tekin Sürek, Necdet Küçüktaşkıner'le ilgili olarak avukatların hem avukatlık yapıp, hem de MİT'te çalışmasının kabul edilemez olduğunu belirterek, şöyle dedi:

"İstanbul Barosu'nun o dönemde verdiği karar doğrudur. Avukatlar Baro'ya kabul edilirken hukuka uygun olarak mesleklerini ifade edeceklerine dair yemin etmektedirler. İşkence yapmak yasalara aykırı olduğu gibi hukuka da aykırıdır. İşkence yapan bir kişi avukatlık mesleğini ifa edemez. Göktepe davasında bu avukatların polis savunmaları hakkında da çeşitli iddiaları bulunmaktadır. Örneğin sanık polis avukatlarından Ömer Yeşilyurt'un müvekkili ile görüşürken gizli kamerayla müvekkilinin beyanlarını tespit ettiği ve bu görüntüleri TV'de yayımlattığı için, İstanbul Barosu tarafından avukatlığa uymayan davranışından soruşturma açıldığı bilinmektedir. Göktepe cinayeti sanıklarının avukatları Afyon'daki dava sırasında davayla ilgili olmayan uzun konularda "vatan millet, sakarya" diyerek izleyicileri kışkırtmak istemiştir. Yine sanık polislerin Göktepe'yi öldürmesine, sanki haklı bir eylemmiş gibi gerekçe uydurmaya çalışmışlardır. Avukatlar beyanlarında adeta "Metin Göktepe öldürülmeyi hak etmişti" demek istemişlerdir. Hiçbir avukat savunma yaparken suçu olan fiilleri övemez. Bu açıdan bu adamların yaptıkları savunma sayılamaz".

MGK raporları sanki(!) mahkeme kararlarını da etkiliyor

HADEP'e 'özel muamele'

Bilal YÜKSEK

MGK'nın HADEP hakkında hazırladığı ve HADEP üzerinde baskı kurulmasını öngeren raporun ardından mahkemeler HADEP'e karşı tam bir çifte standart örneği sergilemeye başladı. İşte size aşağıda iki aynı bir ayrı ceza örneği

Milli Güvenlik Kurulu'na göre HADEP "PKK'ya militan temin ediyor"du. Bakanlıklar Arası Takip ve Yönlendirme Kurulu'na sunulmak üzere MGK tarafından hazırlanan rapora göre HADEP sanki PKK'nın askerlik şubesiydi: " HADEP'in son seçimlerdeki oy potansiyeli dikkat çekicidir. Bu legal görünümlü parti adeta PKK'nın asker bulma teşkilatı gibi çalışmaktadır. Ayrıca bazı insan hakları dernekleri ve legal görünümlü derneklerin de örgüte sempatizan yetiştirdiği bilinmektedir. Bu nedenle HADEP faaliyetlerinin pasifize edilmesi, devlet tarafından takip ve kontrolü, yurtdışı bağlarının kesilmesi, HADEP üzerindeki sivil toplum , devlet ve üniversiteler vasıtasıyla ve medya aracılığıyla açık örtülü ve devamlı baskının kurulması gerekmektedir."

İşte MGK raporu ve işte sonuçları...

Bornova Sulh Ceza Mahkemesi altı kişi hakkında dava açmıştır. Suç: "Afiş yapıştırmak.."

Afişler Emek Partisi'nin. Üzerinde "Emek Partileşiyor", "İşçiler Partiye" sloganları yazılı. Afişler izinli. Yani yasal. Suç ise belediyenin yasal olarak izin vermediği yerlere afiş asmak.

Karar: 36'şar gün hapis ve 180'er bin lira hafif para cezası. Bu ceza da erteleniyor sonuçta.

Diğer bir karar örneği Karşıyaka 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin.

Davada iki sanık var. Yine Emek Partisi...

Mahkeme kararına göre, " sanıklar Emek Partisi'ne ait 1 Mayıs işçi bayramı ile ilgili afişleri vallik ve belediyenin gösterdiği yerlerin dışına, elektrik direklerine, trafolara ve otobüs duraklarına yapıştırdıkları , böylece atılı afiş yapıştırma suçunu işledikleri anlaşıldığından..."

Sonuç olarak iki kişiye 36'şar gün hapis cezası verildi ve bu ceza da paraya çevrilerek ertelendi.

Gelelim üçüncü karara. Bu Karşıyaka 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin.

Ama bu kez afiş yapıştıranlar dört HADEP'li.

Afişin üzernde "Emek, barış ve özgürlük için birleşelim. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü" yazıyor.

Afişler HADEP Genel Merkezi'ne ait. Ayrıca İzmir Emniyet Müdürlüğü'nden de izin alınmış.

Oluşan suç daha önceki kararlarda olduğu gibi izin verilmeyen, afiş için ayrılmamış yerlere yapıştırmak.

Suç diğerlerine çok benziyor ama, verilen ceza da çok farklı; dört sanığa 20'şer ay hapis...

Avukat Sema Pekdaş Yargıtay Ceza Dairesi Başkanlığı'na sunulmak üzere bir dilekçe veriyor Karşıyaka 1. Sulh Ceza Mahkemesi Hakimliğine:

"● Suça konu afiş üzerinde kadın figürü bulunan bu afişler , Anayasal bir kuruluş olan ve bir siyasi parti olarak faaliyetlerini sürdüren HADEP genel merkezi tarafından bastırılmıştır.

klerine bu afişleri asmışlardır.

● Suça konu olduğu iddia edilen afiş için İzmir Valiliği Emniyet Müdürlüğünden alınmış bir izin sözkonusudur.

● Afişte yeralan "HADEP, Emek, barış ve özgürlük için birleşelim. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü " ifadesi bir siyasi partinin geleneksel kutlamasını anlatan bir açıklamadır ve hiçbir şekilde suç teşkil etmemektedir.

Bu nedenle, unsurları oluşmayan suçlar nedeniyle müvekkillerimin cezalandırılması hukuka aykırıdır ve kararın bozulması gerekecektir kanısındayız.Kaldı ki , iddia edildiği şekilde suç teşkil eden bir eylemin varlığı kabul edilse bile, sözkonusu afiş içeriği itibariyle hiçbir şekilde suç olmayan bir eylem bulunmaktadır. Bu durumda TCK m. 536/8 gereğince cezanın 1/10 indirilmesi gerekecektir.

Diğer taraftan bozulmasını talep ettiğimiz kararda, müvekkillerimin bildiri dağıtmış olmalarından söz edilmişse de bu bildiriler için valilik ve emniyet müdürlüğüne gerekli bildirimler yapılmış olup, bu bildiriler başkaca herhangi bir izne tabi olmadan dağıtılacak türden bir siyasi partiye ait bildirilerdir.

Dolayısıyla, bu eylemin dosyada ve kararda yer alması kararın eksikliğini ve hukuka aykırılığını bir kez daha göstermektedir.

Bütün bu açıklamalarımızdan sonra, sayın mahkemenin 'gözü bağlı bir kadın' şeklinde sembolize edilen adelete uygun bir yargılama yapmadığı gibi, kararını da bu ilkeye uygun tesis etmediğini , dolayısıyla kararın hukuka ve adalete uygun bulmadığını söylemek istiyoruz."

İşte aynı suça verilen iki aynı bir ayrı ceza. Anlaşılan MGK raporu Sulh Ceza Mahkemeleri'nde de geçerli oluyor. Ne demişti MGK raporunda HADEP için ; "HADEP faaliyetlerinin pasifize edilmesi, devlet tarafından takip ve kontrolü, yurtdışı bağlarının kesilmesi, HADEP üzerinde sivil toplum, devlet ve üniversiteler vasıtasıyla ve medya aracılığıyla açık örtülü ve devamlı baskının her türlü yolla kurulması..."

Avukat Sema Pekdaş temyiz dilekçesinde her ne kadar adaletin "gözü bağlı bir kadına benzetildiğini " söylese de anlaşılan bu "adalet"in bir gözü açık . Hem de Milli Güvenlik Kurulu'na bakıyor.

Hadep yöneticileri yargılanırken..

Kimliğinizi polise kaptırmayın!

Esra ÖZDÜNDAR

Erdal Hakkı, gencecik bir insan, 26 yaşında. Yıllardan beri taksi şoförlüğü yaparak hayatını kazanıyor. Ancak Erdal'ın 1994'ten bu yana yaşamının büyük bir bölümü de karakollarda, mahkemelerde geçiyor, üstelik hiç haberinin dahi olmadığı çek sahtekarlığı suçundan evi gecenin bir yarısı basılıyor, taksisinden, arkadaşlarıyla eğlendiği bir içki masasından polisler tarafından alınıp götürülüyor. Erdal, ne yapacağını bilemiyor, bugüne kadar hakkında açılan davaların sayısı 12'yi bulmuş. Ankara'da bile davası var Erdal'ın. Bu ayın 27'sinde de Sarıyer'de mahkemeye çıkacak ve bir kez daha derdini anlatacak hakime... Hakim de, suçlandığı diğer bütün davaların hakimleri gibi, "Ne yapalım evladım, asıl suçluya ulaşamıyoruz, bir tek senin adresin var, onun için mecburen seni getirip, yargılıyoruz" diyecek.

Erdal'ın başına gelenler, kimliğini bir polise kaptırmasıyla başladı. Erdal, askerden gelir gelmez, taksi şoförlüğü yapmaya başlamıştı. Henüz 23 yaşındaydı. 1993'ün son günlerinden birinde, aldığı yolcuyu Avcılar'dan Yeşilköy Havalimanı'na doğru götürürken, polisler tarafından cevrildi. Ne olduğunu anlamadan, polis minibüsünden inen sivil, resmi ve trafik polisleri arabasının etrafını çevirdi. Ellerini silahlar ite, kaka yolcusunu da, Erdal'ı da arabadan indiren siviller, her tarafı didik didik aradıktan sonra, Erdal'ın nüfus kağıdını, ehliyetini ve ruhsatını aldılar. Yolcuyu serbest bırakıp, Erdal'ı minibüse soktular ve biraz hırpaladılar. Erdal çok korkmuştu, ne olduğunu bir türlü anlayamadı. Polisler birşey söylemiyor, yalnızca hakaret edip, "Niye durmadın lan" diyorlardı. Erdal nerede durması gerektiğini anlayamamıştı. Sonunda, çevirme olduğunu, birilerini aradıklarını söyleyip, o zamanın parasıyla Erdal'dan bir 50 bin lira alıp, ehliyetini ve ruhsatını verdiler. Erdal hem korkmuş, hem de çok kızmıştı. Evraklarını aldığı gibi kendisini arabasına attı ve yürüdü, gitti.

Ancak ertesi gün, polislerin nüfus kağıdını vermediklerini fark etti. Hemen Avcılar Karakolu'na koşturdu. Ancak kimse Erdal'ı da kimliğini de, arama yapan polislerin nereye tüm emniyet birimlerinde araştıran Erdal, umudunu yitirince, nüfus memurluğuna başvurup, yeni bir kimlik almak istedi. Doğduğu günden bu yana İstanbul Bahçelievler'de oturan Erdal, babasının nüfus kütüğü Konya'da olduğu için yeni kimliğini de bir süre bekledikten sonra Konya'dan aldı.

Aradan bir yıla yakın bir zaman geçti. Erdal yine taksilerde çalışıyordu. Bayram Öncesinde bir akşam, arkadaşlarıyla birlikte Kumkapı'da bir meyhanede içiyordu. Polis, meyhaneyi bastı. Herkesin kimliklerini toparladı, hatta "Kimse rahatsız olmasın, rutin bir kontrol, beş dakika sonra kimliklerinizi vereceğiz" dedi. Gerçekten de kısa bir süre sonra herkesin kimlikleri verildi, Erdal'ınki hariç. Üstelik içki masasından yaka paça kaldırılıp, Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi'ne gÖtürüldü. Ancak burada neden gözaltına alındığını öğrenebildi. Karşılıksız çek kesmiş ve bu yüzden hakkında dava açılmış ve tutuklama kararı çıkarılmıştı.

Araya bayram girdiği için tam dört gün nezarethanede kaldı. Hemen ardından Sultanahmet Adliyesi'nde mahkemeye çıkarıldı ve bu işin nedenini anlayabildi.

Bir yıldır kadar önce polislerin alıp vermediği kimliğini bir başkası kullanıyordu. Erdal. 1970 doğumluydu. Ama Erdal'ın kimliğini kullanarak şirket kuran, bir bankadan hem şahsi hem de şirket adına çek alan kişi, kimlikte tahrifat yaparak, doğum tarihini 1950 olarak değiştirmişti. Karşılıksız çekleriyle piyasayı dolandırmıştı. Üstelik bu kişi kimliğini kaybettiğini de öne sürerek, bir müddet sonra Beykoz Nüfus Müdürlüğü'ne başvurmuş ve Konya'daki nüfus memurluğu aracılığıyla yeni kimliğini de almıştı.

Gerisini Erdal'dan dinleyelim;

"Hayatım boyunca ne şirket kurdum, ne de ticaret yaptım. Ama artık bundan sonra da kolay kolay ticaret falan yapamam. Hatta evlenemem bile belki... Benim kimliğimi bundan üç yıl önce bir polis çevirmesinde aldılar ve geri vermediler. Nereden bilebilirdim, adam polis. Kimliğimi kullanıp da sahtekarlık yapacağını... Devlete, polise güvenmeyeceksin de neye güveneceksin bu ülkede... Hem, bu Susurluk ortaya çıktı çıkalı, artık devlete, polise güvenmenin ne büyük bir yanlış olduğunu da anladık ya... Bir yıl kadar sonra da yapmadığım bir iş yüzünden, çek sahtekarlığından yakalandım. O gün bugündür de çekilmediğim karakol, gitmediğim adliye, yargılanmadığım mahkeme kalmadı. Her dakika evime ya polisler geliyor ya da mahkemeye gitmem için kağıt..."

Polislikten istifa ettikten sonra anılarını yazan bir Özel Tim görevlisinin anotomisi

'Eğitilmiş tim başı boş bırakılamaz'

Özel Tim görevlisi Halil Öztürk pasif göreve atandıktan sonra istifa etti. Ve oturup anılarını kaleme aldı. Öztürk kitabında, özel timcilikten sonra rahat para kazanabilecek tek iş kalıyor, o da mafyaya tetikçi olmak, diyor.

Hatice NUR

"İyi eğitimli bir köpeği bile başıboş bırakmazlar. İyi eğitimli bir memuru da başıboş bırakmak sakıncalıdır."

Bu sözler Halil Öztürk'ün henüz yayınlanmamış kitabından. O eski bir özel tim görevlisi. Kars'ta özel timin kurucularından. Üç yıl Kars'ta görev yaptıktan sonra doğuda görev yapan her özel harekatçı gibi o da pasif bir göreve veriliyor. Öztürk'ü bunalıma iten, kendi deyimiyle "psikopatlaştıran" özel harekattaki görevinin ardından karakolda pasif göreve verilmek...

Özel timci olarak çalışığı sürece "yaşadığı sıkıntıları" ve özel harekatçıların "başıboş bırakılmaları"nın sakıncalarını...

"Özel harekat biriminin kurulmasına önceleri ordu mensupları bile karşı çıkmıştı. Buradan yetişen her memur bazı öznel durumlarda bile çok tehlikeli olabilirdi. Hal böyleyken İçişleri Bakanlığı müstafi olan memuru dışlayarak başıboş bırakmakla belki de mafya babalarına iyi birer koruma hediye ediyor. Fakat, ya bu kişi koruma değil de tetikçi olursa?"

Halil Öztürk bugün 34 yaşında. Özel timden istifa edeli yedi yıl olmuş. Bir yandan zorlukla bulduğu özel bir şirketteki işte çalışırken (ne iş yaptığını söylemiyor) diğer yandan da kitabına yayıncı arıyor.

"Bir polisin anotomisi", "iyi vatandaş olacağım" ya da "radikal polisin anıları..." Adına henüz karar veremediği kitabında özel harekata girerken kurduğu hayaller, daha sonra yaşadığı düş kırıklıkları bunalımlar, psikopatlaşma süreci ve onu istifanın eşiğine getiren olayları anlatıyor.

Halil Öztürk polis teşkilatına girdiği ilk günden itibaren özel harekatta çalışmayı kendisine hedef seçmiş. "Asker ruhlu biriyim. Hizmet etmeyi seviyorum. Bu yüzden özel harekat kurulduğunda ilk dilekçe verenlerden biri bendim" diyor. Önce Ankara'da altı ay kurs alıyor. Hocası özel harekat dairesi başkan vekili İbrahim Şahin. "O iyi bir polis. Susurluk skandalında adını duydum, böyle işlere karışmasına ihtimal vermiyorum. Ama beşer şaşar" diyor onun için...

Ankara'daki eğitimin ardından 1987 yılında Kars özel timinin kurulması için birkaç arkadaşıyla birlikte yola çıkıyor. Önceleri herşey hayalindeki gibi. Diğer polislerden daha farklı bir yeri var. Herkes ona saygı duyuyor ve tabii ki silahına... Ardından doğuda çalışmanın getirdiği zor şartlar; dondurucu soğukta saatler boyu pusuda beklemek, her an ölümle burun buruna olmanın getirdiği stres ve yalnızlık. "Silahla bütünleşiyorsunuz. Canımız sıkılırdı kaldığınız lojmanda duvarlara kurşun sıkardık. Kurşun deliklerini kapatmak için de üzerine takvim koyardık" diyor.

Silahın ona verdiği tehlikeli gücü ise geçirdiği bir kaza ile farkediyor;

"Göreve giderken bir kaza geçirdik. Arkadaşım Bülent yaralanmıştı. Yerde yatıyordu. Yardım etmek için elimi uzattığımda kolundan kanlar boşaldı. Kaza yüzünden kafam zaten bulanıktı. Elimi silahıma attım.. Acılarını dindirmek istiyordum. Tetiğe basacağım anda başka bir arkadaşımın 'Halil yapma' diye bağırdığını duydum. Bu uyarı olmasaydı Bülent'i vurur muydum, vurmaz mıydım bilmiyorum? Sanırım vururdum. Arkadaşım kurtuldu ama, beni de anladı çünkü o da bir özel timciydi."

Psikopatlaşma eğilimlerini de bu kazanın ardından farkediyor...

Geçmişte hatırladığı buna benzer tehlikeli anlar bu kadarla kalmıyor:

"Bir gün yolda yalnızdım.. Önümden bir araba geçti. Beni alması için işaret etmiştim ama durmadı. Üniformama saygısızlıktı bu. Kafam bulandı. Arkasından silahımı doğrulttum. Yaptığı saygısızlığı yanına bırakmamalıydım. Öldürmek için değil, arabasına zarar vermek için vuracaktım. Ama tetiği çekemedim."

Kars'ta geçen üç yılın ardından Zonguldak'a tayin ediliyor. Bir karakol görevi veriliyor özel timci Öztürk'e ama o bu pasif görevi hiç sevmiyor. Bu arada kendince karşılaştığı bazı adaletsizlikleri anlatıyor :

"Alkolik olduğu için yakaladığım birine nöbetçi doktor hiç muayene etmeden alkolsüz raporu verdi. Biz suçluları yakalıyoruz, ama onların umurunda değil. Adam mahkemede beraat etti."

Bunun gibi pek çok örnek veriyor. Halil Öztürk özel timcilerin üç yıl doğu hizmetinin ardından çoğunun ruhsal tedavi gördüğünü anlatıyor.

" Hakkı diye bir arkadaşım gelmişti Kars'a . Silahını belinden çıkaramazdı. Çok hassas biriydi. Ayrıldıktan yıllar sonra gazetede okudum. O hassas adam karısını vurmuş. Nedeni üç yıl özel tim polisliği yapmasıdır."

Halil Öztürk'ün dikkat çekmek istediği en önemli noktaysa özel timden istifa edenlerin düştüğü durum.

Öztürk şunları anlatıyor: "Dışlanıyorsunuz. Sizin verdiğiniz hizmet kimsenin umurunda değil. Herhangi bir özel sektörde çalışmak imkansız gibi. Bütün kapılar yüzünüze kapanıyor. Size ilgi gösterenler sadece mafya babaları oluyor. Yani size özel timcilikten sonra yapacak tek bir iş kalıyor, o da tetikçi olmak..."

Ayrıldıktan sonra kendisine de aynı teklif yapılıyor. "Kabul etseydim. Şimdi istanbul'da yeraltı dünyasının önde gelen isimleri arasındaydım" diyor. .

Halil Öztürk kitabında yasaların özel timciler için asla önemli olmadığını açık açık söylüyor:

"Ben bir operasyon elemanıyım. Kanun maddeleri beni hiç ilgilendirmiyor. Beni ilgilendiren tek şey verilen emri en iyi şekilde yapmak. "

Pekiyi ya kentte ?

Halil Öztürk şiddet yanlısı olmadığını söylese de polisin suçluları konuşturmak için şiddet kullanması gerektiğini düşünüyor;

"Polis polisi dövüyor. Biz vatandaşı dövmüşüz çok mu " diyor ardından da ekliyor "Hepimizin içinde şiddet vardır. Ama toplumsal olaylarda biri bize hakeret etti mi üniformaya hakaret etmiş sayılır. O zaman tahrik olursunuz. "

Söz dönüp dolaşıp Metin Göktepe'nin öldürülmesine geliyor. "Kin ve nefret duyuyorlar. O gazeteciyi dövenler tabii ki cezalandırılsın. Aramızda her meslekte olduğu gibi kötüler de var " diyor.

Pekiyi bu kin ve nefret nereden kaynaklanıyor :"Üniformamıza, yaptığımız işe saygı duymuyorlar. Ben sade vatandaş olarak ezilirim ama bir polis olarak ezilmem. Bu çok farklı bir psikoloji."

Artık sade bir vatardaş olmanın ezikliğini yaşayan Halil Öztürk gene de, "şimdi emniyet teşkilatına dön deseler ve en yüksek makamları verseler asla dönmem" diyor ve ekliyor: "Yıllarca hizmet verdiğim halkımızın içinden bazı insanları tanıdıkça hizmetle geçen sıkıntılı yıllarıma acıyorum. Böyleleri sayesinde benliğimden öyle geçtim ki... Bir insana uzun süre psikolojik işkence yapsanız milli duygularını bana unutturdukları kadar unutturamazsanız..."

Özel Tim Gökçeada'da eğitilecek

Balıkesir'de Özel Harekât Şubesinde görevli polislere verilen kursların bundan böyle Çanakkale, Gökçeada'da verileceği haberi insanı kötü düşünmeye itiyor.

Gökçeada Türkiye savunmasında çok önemli stratejik bir nokta olmasının yanı sıra, yıllarca adada yaşayan Rum halkın adadan sürgüne mecbur edilmesi ile de Türkiye kamuoyunun yakından bildiği bir yer. Homeros'un "eğer dünyada cennet varsa, o da burasıdır." dediği Gökçeada'da yüzyıllar boyunca yaşayan Rumlar yok denecek kadar az kaldılar. 1970'lerden sonra Kıbrıs sorunuyla tekrar hortlayan rum düşmanlığı sonucunda 1974 Kıbrıs çıkarması ile başlayan Gökçeada'yı Türkleştirme çabaları sonucu Rum halk adadan göçe zorlanır. Adaya yapılan yarı- açık cezaevi, halkın rahatını kaçırmayı becerir. Olaylar çıkar mahkumlarla Rum gençleri arasında. Ve tahmin edebileceğiniz gibi rum gençleri "suçlu" bulunur. Ardından adaya Trabzon Çaykara'dan Karadenizliler yerleştirilir. 1980'lere gelindiğinde Rum gençleri çoktan doğdukları toprakları terketmiş, Kanada, Avusturalya ve Yunanistan'a göçmüştüler. Ardından 12 Eylül yönetimi adayla özel olarak ilgilenir. Kapalı ekonomi ile yaşayan Gökçeadalıların başına yeni bir felaket daha gelir. Kapalı ekonomi kaldırılır ve bir anda adalılar aç kalırlar. Belâlar bitmemiştir Karadenizlilerden sonra Siirt'lilerde adaya göçerler. Devlet desteği ile iskân edilen türkler, kısa zamanda çok çalışıp arazi ve ev sahibi olurlar. Elbet bu arada Rumlarla ev ve arazilerinden olurlar. Arsa spekülatörleri adayı hemen parselleyip satmaya başlarlar. Bu arada mahkemeler açılan davalarla baş edememektedir, ne gam. Kısa zamanda adanın parsellenmemiş bir karış toprağı, tepesi kalmaz. İmar planı olmayan Gökçeada da planın ikinci aşaması uygulanır. Cezaevi kaldırılır, imâr planı çıkarılır. Ve bazı arsalar birden "prim" yapar.

Gökçeadalı Rumlar yazları adalarına geldiklerinde artık bazen evlerini bulamaz olurlar. Yurtsever Türkler, önce rum evlerini yağmalarlar, ardından ısınmak için evde ne kadar tahta varsa, pencere, kapı, taban döşemesi ve en son olarak da tavan döşemesini sökerler. Ev artık çökmüş, tarihi eser olmuştur. Rumlara ait badem ağaçları, birkaç kilo badem fiatına istimlâk edilir. Birkaç sene sonra bakımsızlıktan yok olur gider ağaçlar. Tüm bunların hüzünle ve acıyla yaşar adada kalan yaşlı Rumlar. Adadaya şimdi yeni bir tehlike geliyor. Özel Tim şimdi üç aylık kurslarını görmek için adaya gelecek. Ve elbet onlarla birlikte olaylarda. Ülkücülerden oluştuğu artık kimse tarafından tartışılmaz olan Özel Tim, şimdi de adada Niko, Yorgo amcaları, Marika teyzeleri rahatsız edecekler. Birazda biz yiyip içelim bu güzel adada diyecekler. Eski cezaevi, yeni kurs evi olacakmış. Ne diyelim, kendilerine yakışır bir yer bulmuşlar, hayırlı olsun!

Milli mutabakatın ayak iz

Ertuğrul KÜRKÇÜ

Militarizmin alternatifi olma iddiasındaki bir "milli mutabakat" hükümeti, ya da bunun bir varyantı sayılabilecek olan Cumhurbaşkanının "anayasal yetkiler"ini kullanarak girişebileceği kriz yönetimi uygulamaları kendilerini "şeriat"ı önleme ya da "darbenin yolunu kapatma" gerekçeleriyle meşrulaştırmaya çabalayacaklar.

Önce tanklar göründü ve ardından bir ABD yolculuğu... Türkiye'yi yönetenlerin "olağandışı" bir "idare"ye yöneldiklerinin neredeyse gelenekselleştiği söylenebilecek bu iki işaret fişeği de fırlatıldıktan sonra güç oyununda 30 yıldır aktif olarak yer alan hiçbir siyasal aktör bundan böyle işlerin "normal seyri"ni izlemeyeceğini adı gibi biliyor olmalı...

15-16 Haziran 1970 işçi hareketini bastırmak için tankların kışlalarından çıkışından kısa süre sonra dönemin Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur ABD'yi "NATO maksatları çerçevesinde" ziyareti rutin haberler arasında kaybolup gitmişti. Batur birkaç ay sonra Genel Kurmay Başkanı ve diğer kuvvet komutanlarıyla birlikte Süleyman Demirel'i iktidardan indiren 12 Mart yarı-darbesinin başındaki yerini almıştı.

Tanklar 24 Aralık1978'de bir kez daha kışlalarından çıktılar. Bu kez Maraş katliamı dolayısıyla Ecevit hükümetince göreve çağrılmışlardı. Bunu bir yıl sonra komutanların Cumhurbaşkanı Korutürk'e sundukları "muhtıra" ve ardından Hava Kuvvetleri Komutanı Tahsin Şahinkaya'nın "NATO"nun Güneydoğu Kanadı'ndaki durumu görüşmek maksadıyla" yaptığı ABD seyahati izledi. Şahinkaya da çok geçmeden diğer kuvvet komutanları ve Genel Kurmay Başkanı'yla birlikte 12 Eylül 1980 askeri darbesinin başındaki yerini almıştı.

16 yıl sonra 4 Şubat 1996 günü tankları Ankara'nın Sincan ilçesinde "sivil toplum"un arasına karışmış olarak gördük. Bu kez "irticaya karşı gövde gösterisi" maksadıyla... Ancak ABD gezisi bu kez daha çabuk geldi. Genel Kurmay İkinci Başkanı Orgeneral Çevik Bir 19 Şubat'ta Washington'da olacak! Buradan General Bir'in de selefleri gibi Türkiye'nin siyasal hayatında belirleyici bir rol oynayacağı sonucunu çıkartabilir miyiz?

Gelişmeler, bu sorunun daha bir süre ucu açık bir soru olarak kalacağını gösteriyor.

Bu kez askerler Washington'da ABD'li yetkililerle başbaşa görüşmeyecek. Haberlere göre Türk-Amerikan İş Konseyi'nce düzenlenen yıllık toplantıların sonuncusunda General Bir'e "Türk-Amerikan savunma işbirliğine katkıları dolayısıyla" madalya verilecek 19-21 Şubat arasında gerçekleşecek toplantılara ilginç bir biçimde Türkiye'de süregiden gerginlik ve çatışmaların belli başlı kutupları da çağrılı.

"Demokrasi Paketi" yüzünden Genel Kurmay'dan sert bir fırça yediği söylenen TÜSİAD'ın ağır topları Koç ve Sabancı orada olacak. Koç ve Sabancı gruplarının aynı zamanda TÜSİAD Raporu'nun Genel Kurmay'da doğurduğu tepkiye verilmesi gereken yanıt bakımından da ihtilafta oldukları biliniyor. Erbakan'ın Doğu diplomasisinin İran'a açılışın mimarı gölge dışişleri bakanı Abdullah Gül orada olacak. Başkaları yanında Tansu Çiller'in ordu nezdindeki sözcüsü Milli Savunma Bakanı Turhan Tayan orada olacak ve nihayet OHAL bölgesindeki illerin belediye başkanları orada olacak. Hazirunun Washington'da bulunuşlarının nedeni Demokrasi gazetesinin yorumunda olduğu gibi "ABD'nin hakemliği"ne müracaata indirgenemese de, bunun Milliyet gazetesinin yorumunda olduğu gibi bir "enerji çıkartması" olarak değerlendirilmesi de eğer safdillik değilse, bir dezenformasyon çabası sayılmalı.

Gerçekten de bu ziyaret 1970 ve 1980'dekilere benzemiyor ama bu benzemezlik ordunun rejim krizine yaklaşımıyla ya da en azından yaklaşımı konusunda yaydığı izlenimle tam bir tutarlılık içinde görünüyor.

"Silahsız Kuvvetler"

Türkiye'de rejimin, tarihinin en derin kriziyle malul olduğu kimse için, bu arada silahlı kuvvetler için de sır değil. 14 yıldır OHAL bölgesinde kendisine karşı savaştığı gücün kaynağının "dışarıda" değil, "içeride" olduğunu ve bu kaynağın varolan rejim çerçevesine sığmadığını, ordu eğer bizzat bölgeden 3 milyon Kürt'ü sürerek göstermiş sayılmazsa, en son MGK tavsiyesinde "Kürtler'in 2025 yılında ülkede çoğunluk olacağı" gerekçesiyle nüfus kontrolü talebinde bulunarak da ortaya koymamış mıdır?

Bütün 12 Eylül diktatörlüğü boyunca, rejime bir kitlesel dayanak yaratılması amacıyla İslamcılığın eli bizzat silahlı kuvvetlerce serbest bırakılıp "yarım gönüllü laiklik" bile, "cumhuriyeti koruma ve kollama" görevini üstlenmiş olanlarca berhava edilmiş, tarikat, cemaat ve mezhepler devlete entegre edilmiş değil midir?.

Ekonominin globalizasyonu süreci bizzat 12 eylül diktatörlüğünün "koruma ve kollaması" altında başlatılmış, kamusal alanın ve kamu mülkiyetinin tasfiyesi bir 12 Eylül projesi olarak gerçekleştirilmeye başlanmış değil midir?

O nedenle bu süreçlerin asli öznesi olan Silahlı Kuvvetler, gelişmelerine neden olduğu ya da zembereklerinden boşanmalarına yol açtığı güçlerin -sermayenin, dinin ve Kürtler'in- eski Kemalist koza içinde ve geleneksel yöntemlerle çekilip çevrilemeyeceğini pekala gördüğündendir ki, geçmişte bu amaçla giriştiği çıplak darbeleri tekrarlamaya yönelik geleneksel reflekslerine karşın bir dolaysız bir müdahaleden uzak durma yolunu seçmekte, rejimdeki zorunlu değişikliklerin yukarıda sağlanacak mutabakatlar yoluyla gerçekleştirecek uzaktan kumandalı bir mekanizmaya ihtiyaç duymaktadır. Bu mekanizmanın adı çoktandır rejimin mutemedi "yayın yönetmenleri"nce konmuş bulunuyor: "Silahsız Kuvvetler".

"Susurluk" ve Uluslararası Saygınlık

Türkiye'nin yönetiminde hızlı bir değişikliği zorlayan yalnızca toplumun kendi iç gelişme dinamikleri değildir. Devletin ve elbette MGK'nin bilgisi dahilinde PKK ile savaşmak amacıyla oluşturulan gayri nizami kuvvetlere sağlanan dolaysız destek ve bu kuvvetlerin finansmanı ve hareket kabiliyetinin artırılması amacıyla devletin legalitesinin istismarı uluslararası alanda devasa bir problem doğurmuştur.

Türkiye yalnızca Avrupa'da değil ABD'de de, birincisi uluslararası uyuşturucu trafiğinde, ikincisi kara para aklanmasında oynadığı merkezi rol açısından iki nedenle ciddi bir biçimde büyüteç altına alınmıştır. Yeşil pasaportların "uyuşturucu kaçakçılığı" ve "devlet terörizmi"nin alameti farikası haline gelmiş olması bizzat devletin kendisini bir temizlik sürecine ihtiyaç duyar hale getirmiştir.

Bu "temizlik" asgari düzeyde gerçekleşmedikçe Türkiye'nin uluslararası camiadan dışlanmasının işaretleri çoktandır verilmektedir ve bu temizliğin iktidardaki Refahyol eliyle gerçekleştirilemeyeceği de en çok bu koalisyonu oluşturan partileri "savaş partisi"nin pis işlerini görmek için kullananlarca bilinmektedir.

"Milli mutabakat"

Bütün bu gerekler üzerinde bir "mutabakat" sağlanmadıkça varolan siyasal mekanizmalar içinden bu gerekleri uluslararası normlara ve tamüllere meydan okumaksızın gerçekleştirecek bir hükümet çıkartmanın güçlükleri ortada. O yüzden Refahyol hükümetini düşürmenin gerekçeleriyle, bunların da dahil olacağı bir "hükümet" oluşturmanın gerekçelerinin örtüşmesi zorunlu.

Bu operasyonun yoluysa, bu partilerin bölünmesinden geçiyor. Erbakan ve Çiller'in son dönemde birbirlerine sımsıkı tutunmalarının temel nedeni başlarına geleceği sezmiş ve karşılarında oluşmaya başlayan cepheye saldırmadıkça kendilerini savunmayı başaramayacaklarını kavramış olmalarından.

"Sivil Toplum" desteği

Henüz yalanlanmış olmayan haberlere göre "milli mutabakat"ın altyapısını hazırlamanın yalnızca kendi kitlelerinden kopmuş politik parti aygıtlarınca gerçekleştiremeyeceğini kavrayan "bazı yüksek rütbeli subaylar" geçtiğimiz haftalarda ticaret odaları, sendikalar ve başka bazı kuruluşların yöneticileriyle yaptıkları toplantılarda "sivil toplum kuruluşlarının yasal haklarını kullanarak toplantı gösteri yapmalarını ve bildiriler yayımlamalarını istediler.

Sincan'daki şeriatçı çıkışın ardından boy gösteren tankların bu "sivil toplum" tepkisini seferber etmek için nasıl bir ateşleyici rolü oynadığını, haber ajansı ve gazete bürolarını sel gibi istila eden "sivil toplum" kuruluşları bildirilerinden de görmek mümkün.

Her ne kadar ABD'deki toplantıya davetli değillerse de sendika önderlerinin "cumhuriyete yönelik saldırılar"a karşı seferberlik çağrıları yaparak işçi sınıfını "cumhurbaşkanı Demirel'in çevresinde toplanmaya çağırmaları da "sivil toplum"a yönelik uyarıların hedefini bulduğunu gösteriyor.

Üç darbeden

Bilal YÜKSEK

Başbakan Necmettin Erbakan gözlerini fıldır fıldır döndürerek biraz da tedirgin bekliyor.Kapı açılıyor ve içeri İsrail Dışişleri Bakanı giriyor. Yanında resmi giysili askeri danışmanları var. "Siyonist İsrail"in Dışişleri Bakanı ile el sıkışıyor Erbakan. Sonra da bir masaya oturuyor askerler birlikte. Kameralar görüntülüyor, flaşlar patlıyor ve Erbakan, İsrail Dışişleri Bakanı ile aynı askeri anlaşmayı imzalıyor...

İşte Ankara'da "bir kesim"in özlediği görüntü bu. Daha doğrusu askerlerin özlediği görüntü...

Hatta askerler bunu etkin bir güç gösterisine dönüştürmeye kararlıydılar. İşte bu yüzden de önümüzdeki günlerde Genelkurmay Başkanı Orgeneral Karadayı İsrail'e sürpriz bir ziyaret yapacaktı. Arkasından da İsrail Dışişleri Bakanı Mart ayı başlarında Türkiye'ye gelecekti bir dizi askeri anlaşma imzalamak üzere.

Bu askerlerin REFAHYOL hükümetine karşı yapacağı ikinci etkin güç gösterisi olacak.

Milli Mutabakata tank desteği

eri.....

arada medyanın bir amplifikatör oynayarak "sivil toplum" tepkilerini lize etmekteki başarısının altını ayrıca ek gerek.

darbe ne şeriat

elişmelerin manipülatif doğasını nleyelerin ilk refleksleriyle ileri ükleri "ne darbe ne şeriat" itirazı iye'yi yöneten güçlerin rejim krizine ikleri yanıtla kendi aralarına kalın bir çiziyor olmaları bakımından son ce önemli. Ancak darbe ve şeriat güç- in birbirlerinin bileklerini bükemedik- sürece "ne darbe ne şeriat" olan bir rejimde buluşabilmeleri olanak dışı lmamalı.

rçekte militarizmin alternatifi olma asındaki bir "milli mutabakat" ümeti, ya da bunun bir varyantı labilecek olan Cumhurbaşkanının yasal yetkiler"ini kullanarak ebileceği kriz yönetimi uygulamaları endilerini "şeriat"ı önleme ya da "dar- in yolunu kapatma" gerekçeleriyle rulaştırma çabasında olabileceklerdir. nedenle, Türkiye siyasal güçlere luğu iki sorudan "neyin yapılmaya- ı"na verilecek cevapların, "neyin ılması gerektiği" sorusuna verilecek aplarla gerçekleştirilmesini bekliyor.

Mutabık mıyız?

bir sentez...

İlki Sincan sokaklarından geçen tanklardı. Türban'dı; Taksim'e, Çankaya'ya camiydi, derken Sincan'daki "Kudüs Gecesi" Askerlerin sadece tankla Sincan sokaklarına çıkmasına değil "Refah'sız bir hükümet için" TBMM'deki DYP'li milletvekillerine çengel atacak kadar parti içi siyasetin içine dalmalarına yol açtı.

Askerler "Refah'sız bir hükümet" tercihlerini Ankara'da her fırsatta dile getiriyorlardı artık. Hatta birlikte oturup yemek yedikleri gazetecilere bunun nedenini "Eğer bir buçuk yıl daha hükümette kalırsa RP devleti tümüyle ele geçirir" tümcesiyle açıklıyorlardı.

Askerlerin tercihi belliydi ; "RP'li bu hükümet gitmeli..."

Bu tercihten ilk etkilenen DYP'li Milli Savunma Bakanı Turhan Tayan oldu. Hükümetin Refah kanadına karşı ilk tepki DYP'li bir hükümet üyesinden geliyordu. Buna DYP içinden Yıldırım Aktuna ve Yalım Erez de katılmıştı. Elbette "eteklikli paşa" Doğan Güreş de "askerlik arkadaşları"ndan fazlasıyla etkilenip hükümetin uygulamalarına karşı çıkıyordu.Bunlar da Ankara'da "askere karşı duyarlı politikacılar" olarak biliniyordu DYP içinde. Bu politikacılara göre laikliğe karşı "RP artık çizmeyi aşmıştı ve hükümetten gitmeliydi".

Ya sonra ?

İşte askerlerin bu isteklerini hemen yerine getirememelerindeki en büyük engel de bu soruydu.

Ankara kulislerine göre askerlerin gönlünde yatan "En az iki yıl iktidarda kalacak, orta vadeli ekonomik ve siyasal önlemleri uygulayacak bir milli mutabakat hükümeti"ydi.

Bunun sivil sözcülüğüne ilk soyunan da DSP Lideri Bülent Ecevit oldu. Gerçi Ecevit "Milli mutabakat hükümeti"ni "Ulusal uzlaşı hükümeti" diye seslendirmedi, ama yaptığı çağrı ve önerdiği formül tam olarak askerlerin istediği doğrultudaydı; Erken seçime gitmeyi amaçlamayan orta vadeli bir hükümet kurulacak, buna şeriata karşı olan tüm partiler katılacak , ancak parti liderlerinin görev almayacağı bu hükümette ağırlıklı olarak teknokrat bakanlar bulunacak.

Gerçi şu sıralarda Ecevit parti içi muhalefetle de cebelleşiyor ama, erken seçim olup olmaması 70'den fazla milletvekiliyle ya da 40'dan az milletvekiliyle gelmesi pek ilgilendirmiyor DSP liderini. Hatta milletvekili sayısı ne kadar az olursa o kadar az sorun çıkıyor.

Hatta Ecevit bu "birlik " çağrısının üzerine öyle abanmıştı ki, sosyal demokratlar "Tamam işte CHP ile DSP'nin birleşmesini artık Ecevit de istiyor " diye sevinç gösterileri yapmışlardı. Neyseki Ecevit bu yanlış anlaşılmayı hemen düzeltip çağrısının merkez sağı da içerdiğini, "CHP gelmese de olur" tavrıyla yaptığı açıklama sonucu düzeltti.

Ankara kulislerinde askerlerin Sincan sokaklarında tankları yürütmelerine bakılarak gündemdeki siyasal beklentiler üç darbeyle açıklanıyor: 1960'taki gibi halk desteği, 12 Mart'taki gibi "Parlamento açık ama" görüntüsü, 12 Eylül'deki gibi "ezeriz ha" tavrı...

Bu yaklaşıma ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın "bir farkla" oluru vardı. Yılmaz'a göre RP karşıtı partiler bir araya gelmeli ve bir seçim hükümeti kurulmalıydı.

Ankara'da esen rüzgarlar Mesut Yılmaz'ın güç durumda olduğunu fısıldıyordu. Çünkü Yılmaz'ın ANAP içerisindeki konumu zaten sallantıdaydı. Son anda durumunu Susurluk kazasıyla kurtarmıştı ama konjektür çok uygun olmasına karşın Yılmaz bu durumdan yararlanmayı hiç becerememişti.

Son gelişmeler TBMM'de REFAHYOL'un "kritik denge"de durduğunu gösteriyordu. Bu yüzden Erbakan bir yandan Muhsin Yazıcıoğlu'nun BBP'sine hükümette koltuk vererek çoğunluğunu pekiştirmeye çalışırken diğer yandan da ANAP'ın "takunyalı" milletvekillerine el atmıştı. Hatta ANAP'tan RP'ye geçmeyi düşünen belediye başkanları bile vardı. Bu işler için RP, ANAP'tan bir süre önce transfer ettiği Abdülkadir Aksu'yu görevlendirmişti. Yılmaz , partisinden RP'ye gidecek milletvekillerini ve belediye başkanlarını "acele etmeyin, bir süre sonra iktidara geliyoruz" diye tutuyordu. Hatta süre bile veriyordu Yılmaz; "İki bayram arası" diye.

Yılmaz gözünü öncelikle ANAP içindeki iktidarına ve merkez sağın liderliğine dikmiş, hesaplarını buna göre yapıyordu. Askerlerin formülüne "seçim" koşuluyla "evet" diyordu. Çünkü yapılacak bir erken seçimde ANAP'ın DYP'den daha fazla oy alacağını gösteriyordu kamuoyu araştırmaları. Böylelikle Yılmaz, ilk seçimden merkez sağın lideri olarak çıkmayı ; hem ANAP içersinde kendisini, hem de merkez sağ içersinde ANAP'ı kurtarmayı tasarlıyordu.

CHP de gözünü iktidara dikmişti. Gerçi hükümette olmak CHP'yi neredeyse yüzde 10 barajının altına düşürmüştü, ama Baykal açısından durum çok farketmeyecekti; Çünkü CHP iktidarda olduğu gibi muhalefette de oy kaybediyordu. Baykal bir yandan parti içindeki muhaliflerini etkisizleştirme hatta tasfiye etme yoluna giderken, diğer yandan da iktidara tırmanarak CHP'nin "makus talihi"ni yenmeye çalışıyordu.

Ankara'daki "hükümet oyunu"nda CHP'den daha da figüran olan Hüsamettin Cindoruk'un DTP'siydi. Altı milletvekiliyle kalan DTP'nin zaten ölü doğduğunu Cindoruk "Biz cazip parti değiliz" diye dile getiriyordu.

TBMM'deki yedi bağımsız milletvekili de bir "milli mutabakat" hükümetine "evet" demek için can atıyordu.

Gelelim RP ile DYP'nin son durumuna.

Aslında askerler Erbakan'dan pek de fazla rahatsız değillerdi. Ama RP'nin kadroları ve Erbakan'ın tabana göndermek zorunda kaldığı mesajlar artık askerlerin "düzene entegre bir Refah" umudunu tümüyle suya düşürmüştü. Refah'ın "laikliğin üzerine giden" tavrına partiden ilk karşı ses Aydın Menderes'ten geldi. Parti içinde Menderes'e bağlı sekiz kadar milletvekili olduğu biliniyor. Bu noktada kimilerine göre Refah'ın ciddi bir yol ayrımında "ek yeri" olarak görülüyor.

Ama bütün gözler aslında DYP'de. Ankara kulislerinde askerlerin kendilerine yakın buldukları DYP milletvekillerine bire bir markaj uyguladıkları anlatılıyor.

Bütün düğüm ise önümüzdeki hafta çözülecek. Çünkü 25 Şubat'a kadar hükümetin önünde beş kritik oylama var. İlk ikisi 18 Şubat'taki Çiller hakkındaki TEDAŞ ve TOFAŞ oylamaları ... 19 Şubat'ta ise Çiller'in mal varlığına ilişkin oylama var. 25 Şubat'ta ise DSP ile CHP'nin REFAHYOL hükümeti hakkında verdiği gensorular oylanacak.

Bu kritik hafta öncesi RP ve DYP'nin liderleri, kurmayları birbirlerine sıkı sıkıya sarılmış durumdalar. Planları da belli; önce Çiller TEDAŞ'tan, TOFAŞ'tan ve Mal Varlığı'ndan kurtulacak , arkasından da REFAHYOL kurtarılacak. İşte hükümetin ortak harekat planı.

Bazıları umutlarını, Çiller'in oylamalardan kendisini "REFAHMATİK"le akladıktan sonra RP'ye bayrak açıp "eşarbını" da Hoca'nın elinden kurtaracak. Ama asıl umutlar ise oylamalara katılmayacak ya da "evet" oyu verecek "kumar borcu olmayan" ve de "yeni hükümet kurulacak...kur" komutuyla harekete geçecek 10'un üzerinde DYP milletvekiline bağlanmış durumda.

Ankaralı bir gazeteci, askerlerin bir yandan "sivil toplum örgütlerinin REFAHYOL karşıtı gösterilerine bile destek vermeleri"ne, diğer yandan "Parlamento içinde hükümet arayışına etkin biçimde katılmalarına" ve Sincan sokaklarında tankları yürütmelerine bakarak ordunun gündemdeki siyasal beklentilerini üç askeri darbeyle açıklıyor:

- 1960'taki gibi halk desteği, 12 Mart'taki gibi "Parlamento açık ama" görüntüsü, 12 Eylül'deki gibi "ezeriz ha" tavrı...

Ankara'da muhalefet "milli mutabaka"ta çoktan yatmış. İktidarın kurmayları birbirine sarılmış...

Askerler de RP'siz "sivil hükümet"ini arıyor.

Böyle bir görüntüye ne denir?

Üç darbeden bir sentez

Mutlu olsun herkes

Çin 'öküz yılı'na Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ndeki etnik çatışmalarla girdi

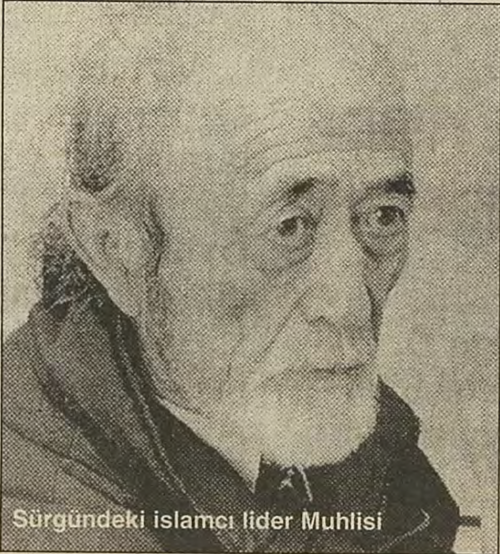
Uygurlar duvar dibinde

Beycin- Çin'de devrimden bu yana gerçekleşen en kanlı etnik çatışmalar arasında Sincan Özerk Bölgesi'nde yaşayan Müslüman Uygurlar'dan 10'un öldüğü, 100 kişinin de "bölücü ayaklanma"ya katıldıkları gerekçesiyle kurşuna dizildiği bildiriliyor.

Geçtiğimiz Çarşamba günü Yining kentinde 1000 dolayında göstericinin bağımsızlık yanlısı sloganlar atarak yürüyüşe geçmeleri üzerine Silahlı Halk Polisi birlikleri kalabalığı dağıtmak amacıyla ateş açınca göstericiler araçları devirip yakarak karşılık vermiş, dükkanları yağmalamaya girişmiş, çatışma sırasında 10 gösterici hayatını kaybetmiş, 144'ü de yaralanmıştı.

Olaylardan sonra 200 ile 300 arasında göstericinin tutuklandığı, bunlardan 100'ünün ayaküstü toplanan mahkemelerde yargılanarak iadama mahkum edildikleri ve cezaların anında infaz edildiği de gelen haberler arasında.

Kazakistan'ın başkenti Almatı'da üslenmiş olan ayrılık yanlısı Doğu Türkistan Ulusal Birleşik Devrimci Cephe sözcülerinin verdiği bilgiye göre gösterilere 30 Uygur eylemcinin Çarşamba günü idam edildikleri haberlerinin yayılması yol açtı. Ancak Çinli yetkililer bu haberleri yalanlıyor. Gelen bilgilere göre gösterilerin Ramazan'ın son bulduğu 9 Şubat'ta yapılması planlanmıştı ancak, polisin girişimleri önceden haber alarak elebaşıları tutuklamaya ve önceden verilmiş cezaları infaza başlaması üzerine patlak veren protesto gösterileri kanlı bir ayaklanmaya dönüştü.

Sürgündeki islamcı lider Muhlisi

Görgü tanıkları göstericilerin "Çinliler dışarı" diye sloganlar attıklarını ve Ramazan'ın son günü olması dolayısıyla İslamcı duygulara seslenmek amacıyla tekbir getirdiklerini söylüyor. Sincan'daki İslamcı gösteriler, Çin takvimine göre geçtiğimiz Cuma günü girilen "Öküz Yılı" dolayısıyla Çinliler'en büyük bayramlarını kutlamalarına da denk geliyordu.

Gözlemciler kaynaşmaların gerisinde Çin'in Türki müslüman Uygurlar'ın çoğunlukta oldukları Sincan bölgesine 1950'lerden başlayarak Han soyundan Çinliler'i yerleştirme siyasetinin yattığı kanısında. Hanlar'ın azınlıkta oldukları bölgede siyaset ve iş olanakları üzerinde egemenlik kurmuş olmaları ve Uygur kültür ve adetlerini hor gören yaşantıları yerel halkın hoşnutsuzluğuna yol açıyor.

Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılması ve Sincan'ın sınır komşusu olan bölgelerde Kazakistan, Türkmenistan ve Tacikistan Türki devletlerinin SSCB'den bağımsızlıklarını ilan etmeleri Uygurlar'ın bağımsızlık özlemlerini de canlandırdı. Çin İslamcıların önderliğinde yürütülen bağımsızlık hareketinin "dış kaynaklı terör"den başka birşey olmadığını öne sürüyor. Çin komşu Türki devletlerden ayrılıkçı akımları desteklemeyecekleri konusunda söz aldı.

Karışıklıkların patlak verdiği Yining vilayeti sürgündeki Uygur ayrılıkçıların büyük bölümünün yaşadıkları Kazakistan'dan yalnızca 50 km mesafede.

Çin Halk Cumhuriyeti 1949'daki devrimden bu yana Orta Asya'ya açılan köprü rolünden ötürü stratejik öneme ve henüz işletmeye açılmamış zengin doğal kaynaklara sahip bulunan Sincan bölgesini Han soyundan gelen Çinli yerleşimcilere dayanarak denetim altında tutuyor.

Sincan bölgesinde nüfusun yüzde 38'ini Han soyundan Çinliler geri kalanıysa bölgenin yerlileri olan Uygurlar oluşturuyor. Ocak 1945'de Doğu Türkistan adıyla Çin'den ayrılan Sincan 1950'den başlayarak yeniden ÇHC egemenliği altına girdi.

Batılı gözlemciler Beycin yönetiminin Sincan'da kontrolü elden kaçırmasının söz konusu olmadığını ve Çin için Orta Asya ve Pakistan'a açılan bu kapının elde tutulmasının bir "ulusal gurur" konusu olduğunda birleşiyor.

Muhalefet, 'kan, ter ve gözyaşı' dökmekten söz ediyor

Yugoslavya'da gerginlik sürüyor

Muhalefet seçim ve basın yasası değişene kadar gösterileri sürdürecek..

Belgrad- Sırbistan parlamentosunun geçtiğimiz Salı günü oylamaya katılan 130 Sosyalist milletvekilinin 128'inin oyuyla daha önce geçersiz sayılan seçim sonuçlarının kabul edilmesi yönünde aldığı karara karşın muhalefet henüz sokaktan çekilmenin zamanı gelmediği kanısında.

'Uzun Sıcak Bir Yaz'

Muhalefet liderlerinden Zoran Cinciç muhalefetin katılmadığı oylamadan sonra yandaşlarına seslendiği bir mitingde sertlik yanlılarının hala iktidarda olduğuna işaret ederek, "bizi, hala teslim olmayan ve kendi halkına karşı yabancı düşman muamelesi yapanlara karşı savaşla geçecek uzun, sıcak bir bahar ve yaz bekliyor,"uyarısında bulundu.

Muhalefet ittifakı Zadejno'nun diğer lideri Vuk Draskoviç de "yasanın parlamentodan geçmesinin değil, uygulanmasının önemli olduğu," kanısında. Bağımsız günlük gazete Nasa Borba yayın yönetmeni Misa Birkiç ise "Sırbistan'de üç aydır süregiden gösteriler halkın seçim sonuçlarına saygı gösterilmesinden daha çoğunu istediğini gösteriyor," diyor.

Sırbistan Devlet Başkanı Slobodan Miloseviç ise, krizin patlak vermesinden bu yana kendisiyle yapılan ilk röportajda muhalefetin "Sırbistan'ın bazı kentleriyle, Belgrad'ın kimi ilçelerinde" seçimleri kazanmış olduğunu kabul etmekle birlikte rejime karşı girişilen kitlesel gösterilerin temelsiz olduğunu savundu.

Yunanistan'da yayımlanan To Vima gazetesiyle yaptığı söyleşide Miloseviç, "gerçek buyken bu olguların neden inceleme ve araştırma konusu yapıldığını anlamıyorum," dedi.

Geçtiğimiz yıl Kasım ayında muhalefetin Sırbistan'ın 14 büyük belediyesinde yerel seçimleri kazanmasına karşın Miloseviç seçim sonuçlarını geçersiz ilan etmiş ancak Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) gözlemcileri muhalefetteki üçlü "Zadejno" koalisyonunun hilesiz bir zafer elde ettiğini belirlemişlerdi.

Miloseviç yönetimine karşı uluslararası muhalefet geçen hafta Belgrad'daki yönetimin göstericilere kaşı özel polis birliklerini sevketmesi ve çatışmalarda yüz kişinin yaralanması üzerine doruğuna çıkmış ancak hükümet Salı günü yapılan oylamadan önce gerginliği azaltma yoluna gitmeye başlamıştı.

Zadejno'nun 13 hafta kesintisiz sürdürdüğü sokak gösterileri sonrasında AGİT kararlarını kabullenen Miloseviç yönetimiyse, parlamentonun seçim sonuçlarını iptal eden kararı geri almasının "sokağa boyun eğmek" olarak görülmemesi gerektiğini, bunun Sırbistan'ın "dışardaki imajını korumaya yönelik" bir davranış olduğunu savunuyor.

'Dış mihraklar'

Sırbistan başbakanı Mirko Marjanoviç muhalefetin giriştiği sokak gösterileriyle "yabancı menfaatlerinin hizmetinde" olduğunu gösterdiğini ileri sürüyor.

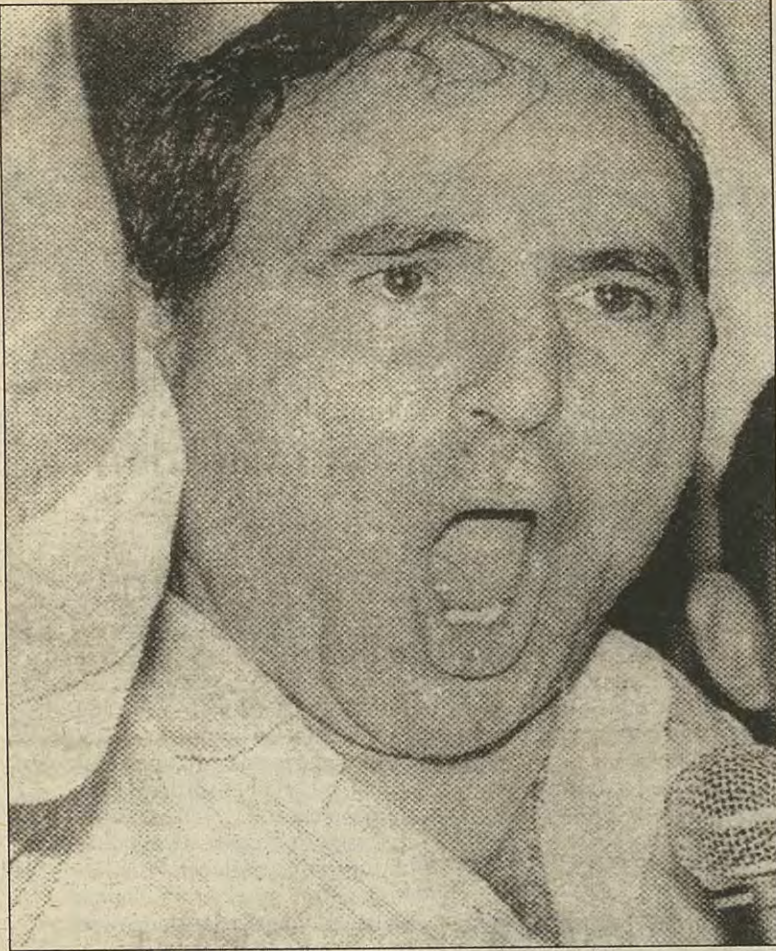
Muhalefetteki "Zadejno" önderleri Vesna Pesiç, Vuk Draskoviç ve Zoran Cinciç, geçen ay görüştükleri Fransa, Almanya, İtalya ve Avusturya yetkilileriyle bu ay sonunda da görüşmeyi planlıyorlar.

Zadejno ittifakı Miloseviç'ten AGİT tavsiyelerine uyarak medya üzerindeki devlet denetimini kaldırmasını ve yıl sonunda yapılacak olan başkanlık seçimleri öncesinde seçim yasasında değişikliğe gitmesini istiyor.

1990 ve 1992'de iki dönem başkanlık seçimlerini kazanmış olan Miloseviç Sırbistan anayasası uyarınca üçüncü bir dönem için başkanlığa aday olamayacak.

Ancak söylentilere göre Miloseviç bu kez, Sırbistan ve Karadağ'ın oluşturduğu federal Yugoslavya devlet başkanlığını üstlenmeye hazırlanıyor.

(IPS)

Arjantin Devlet Başkanı Menem, Abdala Bucaram'ın iktidardan indirilmesini 'kabul edilemez bir askeri darbe' olarak niteledi.

Bucaram'ı götüren 'delilik' miydi?

Quito- Ekvador'da yaşanan kriz, Latin Amerika'da silahlı zorun halkın gücü karşısında artık para etmediğini gösterdiği kadar, seçmen görüşlerinin çok hızlı değiştiği gerçeğini de ön plana çıkardı.

Devlet başkanı Abdala Bucaram'ın görevden alındığı ve yerine kimin getirileceğinin neredeyse bir bulmaca halini aldıktan sonra çözülebildiği Ekvador'da baş gösteren kriz bölge ülkelerinde daha önce yaşanan benzer olaylarla birlikte ele alındığında sorunun yerel değil bölgesel özellikler taşıdığı görülüyor.

Bucaram'ın oyların yüzde 54'ünü alarak iktidara geldikten sadece 7 ay sonra görevden alınmasının gerekçeleriyle 1992'de Brezilya'da Collor de Mello ve 1993'de Venezuala'da Carlos Perez'in iktidarı kaybetmesine yol açan nedenler farklı olmakla birlikte üçünün de seçim kampanyaları boyunca çizdikleri popülist imaja tamamen ters ve seçmenlerin kendileini ihanete uğramış hissetmelerine neden olan sert ekonomik programları uygulamaya koymalarının ardından iktidarı terk etmek zorunda kalmaları sorunun bölgesel bir renk taşıdığını iyice ortaya çıkarıyor. Collor de Mello ve Perez yolsuzlukla suçlanırken Bucaram başkanlık için aklen yetersiz bulunmuştu. Ancak, her iki gerekçe de sadece birer bahane. Mahkemeler iki liderin yolsuzluklarına ilişkin yasal kanıt bulamadı. Bucaram'ın akli yetersizliği için de büyük olasılıkla somut delil bulunamayacak.

Gerçekte her üçünün de iktidardan devrilmesinin altında halkın bilinçlenmesi, halk gözündeki prestijlerinin erozyona uğraması ve yabancı sermayenin yatırım yapmak için "hükümetsizlik" virüsünden bağışık ülkeleri tercih etmeleri gibi tamamen politik nedenler yatıyor.

Ekvador'daki durum, Latin Amerika'da sokaktaki insan ile iktidarı elinde tutanlar arasındaki ilişkileri sorgulayan o hassas sorunu tüm çıplaklığıyla bir kez daha gündeme getirdi.

Artık ne seçim sonuçları ne de kamuoyu yoklamaları halkın gerçekte neler düşündüğünü ve hissettiğini yansıtan göstergeler olmaktan çıktı. örneğin Arjantin'de Carlos Menem 1995 yılında halk çoğunluğunun desteğini arkasına alarak iktidara gelmişti. Oysa, bugün popülaritesinin giderek azaldığına işaret eden göstergeler le boğuşmak zzorunda.

Yöneticilerin halkın gözündeki imajlarının erozyona uğradığı gerçeğini Paraguay, Bolivya, Kolombiya, Costa Rica, Panama ve Venezuela'da da görmek mümkün.

Sadece, parlamentoda yeniden seçilmesini garantilemeye çalışan Fernando Henrique Cardoso'unu arkasındaki halk desteğini hala koruduğu Brezilya, bu örneklerin dışında tutulması gereken bir istisna olarak kabul edilebilir.

Bölgenin uzmanlarına göre, Latin Amerika'da iktidarlara verilen "açık çek" dönemi artık kapandı. Görüşleri ve ruh hali artık hızla değişen halkın, iktidardakileri iktidarın "Nirvana"sından bir kabusun içine düşürmeleri için artık bir kaç hafta yeterli olabiliyor.

Aslında işin sırrı Latin Amerika'da uygulamaya çalışılan ekonomik reformlar ve yapısal düzenlemeler için seçmenlerin ödemek zorunda kaldıkları bedelin büyüklüğünde. Seçmenler seçimi kazananın sunduğu mucizevi ekonomik formüller çerçevesinde kemer sıkıyor. Ancak tüm kartlar masaya açıldığında bedel yüksek çıkarsa veya blöf yapıldığı anlaşılırsa, seçmenler devlet başkanlarının altındaki koltuklarını çekmek için bir an bile tereddüt etmiyorlar.

(IPS)

Irak'a Ambargo uygulayanlar şimdi ihracat için yarışıyor

...sonunda temiz gömlek ve demli çay

Bağdad- BM ambargosunun geçici olarak kaldırılmasından sonra Bağdadlılar ilk kez temiz çamaşır giyip demli çaylarını yudumlamak olanağına kavuştular ama bu sıradan insani gereksinimlerin karşılanmasının bedeli büyük.

Yaklaşık yedi yıldır açlık ve yoksulluk içinde hayatta kalma mücadelesi veren Irak un, pirinç, çay ve temizlik maddesi gibi zorunlu tüketim malları için milyonlarca dolar harcamak zorunda kalıyor.

Birleşmiş Milletler'in Ağustos 1990'da Kuveyt'i işgal girişiminde bulunan Irak'a karşı uyguladığı ambargoyu geçici ve kısmi olarak kaldırmasının ardından Avustralya, Tayland, Ürdün, Vietnam ve Türkiye Irak'a gıda ve tüketim maddeleriyle yedek parça satmak için büyük bir yarışın içine girdiler. Birleşmiş Milletler Ambargo Komitesi şu ana kadar 50.5 milyon dolar değerinde 250 bin ton Avustralya buğdayı ve 21.3 milyon dolar değerinde altı bin tonluk Tayland pirincinin satışına onay verdi. Buğday ve unun bu ayın sonunda Irak'a sevkedilmiş olacağını söyleyen Komite Başkanı Portekiz Büyükelçisi Antonio Monteiro karara bağlanması bir yılı aşan "petrol karşılığında gıda satışı" formülünün nihayet uygulanmaya başlandığını belirtiyor.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyince geçen yıl onaylanan "petrol karşılığında gıda" formülünden Irak'a insani ihtiyaçların karşılanabilmesi için sadece bir milyar dolarlık petrol ve petrol ürünleri satabilme izni çıktı. Buğday ve pirinç satışlarının Irak'a tanınan kotadan düşüldüğünü belirten BM sözcüsü Juan Carlos Brandt komitenin kararından önce imzalanan 22 milyon dolar değerinde beş ayrı satış sözleşmesi çerçevesinde Ürdün'ün tuvalet temizleyicileri, toz deterjan ve çay, Vietnem'ın ise temizlik maddeleri satacağını ifade etti.

Öte yandan Ürdün ve Türkiye Irak'tan petrol ve petrol ürünleri satın almak için BM'den izni kopardı. Türkiye ayrıca Irak'ın Kerkük-Yumurtalık boru hattını onarabilmesi için gerekli yedek parça ve teçhizat satmak istiyor.

Ambargo komitesi, UNDP ve FAO'nun Irak'taki tohum kalite kontrolünü güçlendirmeye yönelik projesini "insani ihtiyaçları giderici" bulmayarak reddetti. Komite Başkanı Monteiro UNDP/FAO'nun ortak projesinin Irak'taki gıda üretimini artırmayı amaçladığına dikkat çekerek "Bu, Iraklıların acil insani ihtiyaçlarını karşılayıcı değil, uzun vadeli bir kalkınma projesidir" diyor.

Komite ayrıca Dünya Gıda Programı'nın (WFP) Irak'taki faaliyetlerini sürdürebilmek için gerekli olan tüm araç ve gereçlerin Irak'a satışının serbest bırakılması talebini de "ne WFP'ye ne de bir başka BM örgütüne açık çek veremeyiz" diyerek geri çevirdi.

Ambargonun tamamen değil de geçici olarak kaldırılması kararı hem sivil toplum örgütleri hem de BM yan kuruluşları tarafından tepki ile karşılandı. Harvard Üniversitesi Halk Sağlığı Fakültesi ve New York Ekonomik ve Sosyal Haklar Merkezi tarafından 1995 yılında yayınlanan raporlarda Irak'ta büyük bir insanlık krizinin yaşandığı uyarısında bulunulmuştu. FAO'nun verilerine dayanılarak yapılan araştırma Irak'ta satın alma gücünün düşüklüğüne karşılık gıda maddeleri fiyatlarının yüksek olduğunu, su ve sıhhi tesisatların sağlık koşullarına uymadığını ortaya koydu. Aynı çalışmaya göre, Körfez Savaşı ve ekonomik ambargonun ardından çocuk ölümleri iki kat, beş yaşın altındaki çocuk ölümleri ise beş kat arttı. Hastanelerin yüzde 40 kapasite ile çalıştığına dikkat çekilen araştırmada zorunlu ihtiyaçların devlet karnesine bağlandığı belirtildi.

"Ağustos 1990'dan bu yana 567 bin çocuğun ölümüyle sonuçlanan ve uluslararası topluluk tarafından sürdürülen ekonomik ambargonun ahlaki, mali ve politik temelleri yıkılmıştır" denilen araştırmaya ek olarak FAO da iki ay önce gıda ve beslenme koşulları üzerine bir rapor yayınladı. Bu rapora göre, Irak'ın 1995-96 yılında 2.7 milyar dolar değerinde yiyecek ihtiyacı var. Aynı raporda yetersiz beslenme sorununun sosyal grup farkı tanımadan tüm toplumu etkisi altına aldığına ve önlem alınmazsa çocuk ölümlerinde inanılmaz boyutlara ulaşılacağına dikkat çekildi.

(IPS)

Irak halkı ambargo boyunca yalnızca temizlik maddeleri değil, su sıkıntısı da çekti..

Emek ve globalleşme

Luiz Ignacio "Lula" de Silva*

Globalleşme dünya ekonomisini ve üretimini kökten dönüştürürken örgütlü emeği de kendisini yeniden ırgütleme göreviyle karşı karşıya ıırakıyor.

Globalleşme dolayısıyla 2000'lerde lünyanın ekonomik yapısı devletlerce leğil dev şirketlerce şekillendirilecek. İşçi ıareketinin bu yeni gerçekliğe çok daha ıktif ve saldırgan bir biçimde tavır alması 'e alternatif öneriler sunma yeteneğini ;eliştirmesi zorunlu.

Örneğin Volkswaggen, kamyon üretimini abrika değil, "sanayi sitesi"nde ;erçekleştirmeye yöneldi. Bu sistemde şletme birleştirilecek parçaları şirkete lahil olmayan yedek parça üreticilerinden atın alarak bir araya getiriyor. Kimi yedek ıarça üreticileri de Volkswagen şletmelerinde çalışıyor.

Geçtiğimiz Haziran'da açılan site Volkswagen'e işlemleri kendi hesabına çalıştırdığı personel sayısını en aza indirme ve neredeyse tüm üretimi yedek parça üreticileri eliyle gerçekleştirme olanağı sağlıyor.

Volkswagen bu önemli yeniliği yaparken kimseye -ne Alman ve Brezilya sendikalarına ne de Alman hükümetine danışma gereği duymadı bile.

En azından bu tür kararlara katılımı sağlamak için Brezilya sendikalarının Alman sendikalarıyla bir iletişim hattı oluşturması zorunlu. Volkswagen gibi firmaları fabrika kuruluşu sırasında yalnızca kar değil, aynı zamanda yeni iş olanakları yaratmayı göz önüne alması konusunda tartışma masasına çekmek, ancak hem Brezilya, hem Almanya'da siyasal baskı uygulamakla mümkün. İşçi hareketinin dünyada olup bitenlere kendisini uydurması ve bu süreci etkileyen kararlara katılmak için hem teori hem pratikte kendisini geliştirmeye ihtiyacı var. Bu amaçla işçi hareketinin bir yurttaşlar birliğine dönüşmesi, yani daha az meslek yönelimli ve açık hale gelmesi gerekiyor. Aynı zamanda çok yönlü politikalar oluşturarak yerel ve merkezi yönetimlerin yanı sıra sanayicilere de öneriler sunulmasına ihtiyaç var.

Haziran 96'da İsveç'in Göteborg kentinde 76 ülkenin madeni eşya üreticisi işçilerini bir araya getiren uluslararası kongrede işçilerin dünyanın her yerinde çok benzer sorunlarla karşı karşıya olduğunu görmek çok şaşırtıcıydı. Bu gidiş son zamanlara kadar pek algılanmış değildi. Çünkü Avrupa, Japonya ve ABD sendikaları Latin Amerikalı işçilerin sorunlarının kendilerininkinden çok farklı olduğunu sanıyorlardı.

Üretimdeki globalleşme bu farklılıkları ortadan kaldırırken, işçi hareketinin de globalleşmesi gereğini ortaya çıkarıyor. Örneğin Ford'un pek çok ülkede fabrikaları olması gerçeği yerel mevzuatın elverdiği ölçüde. Bu, firmanın bütün çalışanlarını kapsayan uluslararası toplusözleşmeler yapılabilmesini olanaklı kılıyor. İşçi hareketindeki bu yeni eğilimler bağlamında çok önemli örneklerden birisi de ABD'nin AFL-CIO Konfederasyonu'nun 1996 genel grevinde Merkezi İşçi Sendikaları Birliği'ni desteklemek üzere Brezilya'ya bir destek heyeti göndermesi olmuştu. Ekonominin globalleşmesi artık sendikaların da globalleşmesini zorunlu kılıyor. Bu bağlamda ticaretin daha da serbestleştirilmesini amaçlayan Dünya Ticaret Örgütü'nün (WTO) yeni ekonomik düzende oynamakta olduğu önemli rolün de akıldan çıkarılmaması gerekiyor.

İşçi hareketi de ticaretin serbestleştirilmesinden yana, ama örneğin New York'da Brezilya malı ayakkabıların çifti 70 dolardan satılırken, aynı tür Çin malı ayakkabılar yalnızca17 dolardan satılırsa bu rekabet sürdürülebilir olmaktan çıkar. O yüzden bütün ülkelerin eşit koşullarda rekabet etmesini sağlayabilecek kurallar getirilmesine gerek var. Rekabete göğüs gerebilecek durumda olmayan sektörlere modernizasyon için gereksindikleri soluk alma fırsatını verecek telafi politikalarının uygulanması gerekiyor.

Ayakkabıların çiftinin 17 dolardan mı, yoksa 70 dolardan mı satılmasında bir sakatlık olup olmadığını bilemesem de şunu çok iyi biliyorum ki, ülkeler arasında adil bir değişim olabilmesi için bir asgari standarda ihtiyaç var. Bu sorunları aşmak açısından iyi işletilebildiği takdirde WTO çok önemli bir enstrüman olabilir. Örneğin Brezilya piyasası Amerikan çeliğine tam olarak açılabilirse onlar da Brezilya çeliğine ek gümrük vergileri uygulayamazlar. Siyasi liderlerin uluslararası kuruluşların kararlarının alelade uygulayıcıları konumuna düşmüş olmaları yüzünden tek tek ülkeler global ekonomideki önemlerini yitirdi. Başlıca konumuz olan yıkıcı işsizlik sorunu ancak siyasal bir soruna dönüştürüldüğünde, siyasal önderler ve sanayiciler için sıkıntılar yaratmaya başladığında etkili bir biçimde dile getirilmiş olabilir.

Siyasal baskı, bir işte çalışıyor olsalar da olmasalar da işçilerin değerini anlamaları ve uygulamasını bilmeleri gereken temel silahtır.

Bugün temelli ve süregen işsizlikle yüz yüze bulunan işçi hareketinin yalnızca grev silahıyla yetinmesi söz konusu olamaz. Siyasal baskı işçi hareketinin kullanacağı yeni silahtır. Brezilya'nın sanayi merkezi Sao Paulo'da işsizlik oranı yüzde 15 dolayında. Başkan Cardoso Brezilya'da işsizliğin yapısal olduğunu söylese de bu, gerçeğin yalnızca yarısı. Öbür yarısındaysa kısıtlı kaynaklarımızın yeni iş olanakları yaratma kaygusu olmaksızın kullanılması yatıyor.

Henüz yolun başındaki ülkelerden biri olan Brezilya bir sanayi politikasından yoksun. İşçi hareketi, şimdiye kadar yapageldiği şekilde aternatif öneriler sunabilir, ama bunları kendi başına gerçekleştiremez. Bunun için toplumun geniş kesimlerince desteklenen siyasal eyleme gerek var. **(IPS)**

** Luis Ignacio "Lula" de Silva,* Brezilya Madeni Eşya İşçileri Sendikası eski Başkanı, İşçi Partisi'nin kurucusu ve 1986 ile 1989'da iki kez Devlet Başkanlığı adayı

Brezilya dansediyor, AB ile ABD kasaları dolduruyor

Samba karın doyurmuyor

Rio de Janeıro- Brezilya'nın en büyük kenti Rio ile öteki kentlere yayılan dünyanın en büyük ve en ünlü festivalinden Brezilyalılar elleri boş çıktılar. Bu yıl Rio'nun bütün otelleri yabancı turistlerce kapatılmış olsa da, karnaval boyunca çılgınca eğlenen yabancıların bıraktığı para Riolular'ın dişinin kovuğuna bile gitmiyor.

Belediye turizm yetkilileri geçtiğimiz cuma günü başlayıp aralıksız beş gün beş gece süren şenlikler boyunca Rio'yu istila eden 300 bin turistin yüzde otuzunu yabancıların oluşturduğunu söylüyor. Ziyaretçilerin 255 milyon dolar bıraktığını söyleyen Rio belediyesi yetkilileri şenlikler boyunca gerçekleştirilen diğer etkinlikler de hesaba katılırsa kavnavalın toplam 1 milyar dolarlık gelir sağlamış olabileceğini tahmin ediyor. Ama karnavalın dünya çapındaki ününe, Brezilya sahillerinin ve diğer çekici güzelliklerine karşın ülkenin dünya turizm gelirlerinden aldığı pay yalnızca binde 3.

Dünya Turizm örgütünün verilerine göre geçtiğimiz yıl 592 milyon kişi ülkeleri dışına seyahat ederek gittikleri ülkelerde seyahat gelirleri hariç 423 milyar dolar harcarlarken Brezilya'yı ziyaret eden turist sayısı 2 milyon dolayında kaldı.

Brezilya Seyahat Acentaları Birliği dünyadaki genel sonuçlarla karşılaştırıldığında bunun Brezilya turizmi için bir duraklama ifade ettiğini ve ülkenin turizmden 12 milyar dolar zarar ettiğini söylüyor.

1996'da turizmden en çok parayı 61.5 milyon turistin ziyaret ettiği Fransa ile 44.8 milyon turistin ziyaret ettiği ABD kazandı. Avrupa ülkeleri toplam 347 milyon kişiyle dünya turizminin yüzde 58.6'sını çekti.

Turizm sektörü dünya çapında her yıl yüzde 4 büyüme gösterirken 250 milyon kişi hayatını bu sektörden kazanıyor. Turizm inşaat, elektronik taşımacılık ve gıdanın da aralarında bulunduğu 52 sektör için talep yaratarak dünya ekonomisinin en dinamik sektörlerinden birini oluşturuyor. Genellikle varlıklarının gerçekleştirdiği bir etkinlik olan turizmin yoksullara gelir aktarmaya yaradığı söylense de sayılar bunu pek doğrulamıyor. Turizmin gelişmekte olan ülkelere kayda değer bir katkısı görünmüyor.

Brezilya'da durum son yıllarda turizm açığının büyümekte olmasından dolayı daha da karışık. Hükümet 1994'te Brezilya para birimi realin değerini sabitleştirip aşırı değerlendirmesine yol açınca yurtdışına seyahat eden Breziyalı sayısı ve ülkeden çıkan döviz miktarlarında artış oldu. Geçen yıl turizm maksadıyla Brezilya'dan çıkan döviz miktarı 4 milyar dolara ulaşırken Merkez Bankası verilerine göre turistlerin getirdiği döviz 800 milyon dolar dolayında kaldı. Son üç yılda turizmdeki açık beş katına çıktı.

Karnaval Brezilya'nın en önemli iç ve dış turizm h.areketine sahne oluyor. 10 gün 10 gece süren sokak şenliklerinde milyonlarca insanın dans edip eğlendiği Salvador kentine karnaval döneminde ülkenin öteki yörelerinden gelen 750 bin yerli turistin 50 bin geçici iş yaratıp otellere 115 milyon dolar bıraktıkları tahmin ediliyor.

Karnavalın kültür ve eğlence sektörünün temelini oluşturduğu Rio de Janeiro'daysa "samba okulları" muazzam bir dans, güzellik ve duyarlık cümbüşü yaratıyor. Her biri 10 saat süren dört gece geçidine şarkı söyleyip dansederek katılan 100 bin kişiyi izlemek için en az 150 bin kişi sokaklara dökülürken milyonlarcası da geçitleri televizyon başında izliyor.

Ancak mutluluğun ve coşkunun kitlesel ölçeklerde tüketildiği karnaval, bu yoksul tropikal ülkenin ekonomik getirisi olan bir ürüne dönüştüremediği bir hammadde olarak kalmaya devam ediyor. Turizmin kaymağını ise zengin Kuzey ülkeleri yemeyi sürdürüyor. **(IPS)**

Başta hükümet, bankalar, büyük sanayiciler, ithalatçılar ve medya koro halinde işlerin düzeldiğini müjdeliyor. Ekonomi gerçekten tıkırında mı?

Kış ortasında yalancı bahar

Ekonomi Servisi- Kışın ortasında olduğumuz şu günlerde ekonomide bir bahar havası estiriliyor. Televizyonlarda, gazetelerde boy gösteren uzmanlarımıza bakılırsa, göstergeler düzeliyor, ekonomi yoluna giriyor. Öyle ki, ekonomideki gidişattan emin olan uzmanlarımız, Erbakan'a "Hükümet piyasadaki iyimser havayı değerlendirirse, reform için cesur adımlar atabilir" akılları veriyor. Bu koroya bir süredir medya da katılmış durumda.

Ekonomi gerçekten yolunda mı? Erbakan hükümeti gerçekten "yapısal" değişikliklere girişebilir mi?

Doğrusu, son birkaç aydır ekonomide iyileşmelerin olduğunu düşündüren kimi gelişmeler yaşanıyor. Hiç olmazsa, Refahyol'un elinde olumlu bir hava pompalamaya yetecek kadar malzeme var. Bankalara sağlanan vergi avantajı sayesinde Hazine borçlanmalarında vade uzatıldı. Bono ve tahvil piyasalarında faiz düştü. Bunları, biraz kamu bankalarının metozori uygulamalarıyla da olsa, mevduat faizlerindeki gerileme izledi. Merkez Bankası'nın tarihinin rekor seviyesine ulaşan rezervleri ile dövizdeki yükseliş beklentileri önemli ölçüde kırıldı, kimilerine göre ekonominin barometresi sayılan borsada fiyatlar başdöndürücü bir hızla yükseldi.

Bütün bunlar, kapitalist bir ekonomi açısından olumlu gelişmeler olarak görülebilir. Hele bu ekonomi, yürek ağızda, her an yeni krizlerin beklendiği bir ekonomiyse...

Tozpembe tablolar

Bu tablonun, kimi köşe yazarlarının da katkısıyla iyice toz pembe hale getirildiği aşikar. Bazı göstergelerdeki gelişmeler açıkça kullanılıyor. Siyasi gündem biraz izin verse, daha da şamatalı biçimde kullanılacak.

4 Şubat'ta DİE tarafından enflasyon verileri açıklanır açıklanmaz, enflasyonun nasıl büyük bir hızla düşürüldüğünü dinlemeye başladık. Bu düşüş ekonomideki olumlu gelişmenin kanlı canlı kanıtı olarak cümle aleme kabul ettirilmeye çalışılıyor. Geçen yıl ocak ayında yüzde 9.8 olan fiyat artışı, bu yıl daha düşük (yüzde 5.9) gerçekleşti ve doğal olarak ocak sonu itibariyle hesaplanan yıllık oran aralık ayındaki düzeyin altına indi. "Enflasyon düşüyor" nutuklarını önümüzdeki günlerde de dinlemeye devam edeceğiz.

Onlar söylemeden biz söyleyelim. Büyük olasılıkla geçen yıl Şubat'ta yüzde 8, Mart'ta yüzde 7 ve Nisan'da yüzde 8.1 olan fiyat artışları bu yıl daha düşük çıkacak. Bizede "hızla düşen enflasyon"nedeniyle faiz oranlarının gerilemesinin, dövizin de az artmasının ne kadar doğal olduğu, ekonominin rayına oturmaya başladığı masallarını dinlemek düşecek.

Söylenenler, gizlenenler

Ancak, deyim yerinde ise, kazın ayağı hiç te öyle değil. Bu noktada objektif olarak iki tespit yapmak gerekiyor.

Birincisi, enflasyon ve ona bağlı olarak diğer bazı ekonomik göstergelerde sağlandığı söylenen gelişme kısa süreli ve konjonktürel. Ekonominin temel göstergelerinde iddia edildiği gibi düzelme yok. Bağımsız iktisatçıların 1997 beklentileri hiç te çizilen tablolar kadar tozpembe değil. Örneğin, Prof. Öztin Akgüç, 1997'nin ekonomik açıdan 1996'yı aratacağını, ekonominin performansındaki düşüşün süreceğini belirtiyor. Akgüç'e göre, ekonominin büyüme hızı yavaşlayacak, yüzde 4'ün altına inecek. Yatırımlar, milli hasılaya oranı bakımından gerileyecek. Kamu kesiminin borçlanma gereksinimi en az 1996 düzeyinde sürecek. Fiyat artış hızı 1996 düzeyinin üstünde olacak, 96'nın ikinci yarısından itibaren gözlenen parasal genişlemenin etkisiyle enflasyon 1997'nin bütününde yükselecek.

İkincisi, bu gelişmeler, daha ağır faturalara yol açacak "önlemler" ve elde tutulması pamuk ipliğine bağlı kaynaklara dayanılarak sağlanıyor.

Ekonominin "iyi yönde" gelişmesinin kaynağı ne? "Gelişmeyi" hükümetin kaynak paketleriyle elde ettiği "gelir" mi sağlıyor? Erbakan, bankalara satılan tahvillerden elde edilen 2.9 milyar doları, süper döviz hesaplarından gelen 1.5 milyar doları, bedelsiz ithalat yoluyla toplanan 1.2 milyar doları ve kamu tek hesabındaki yaklaşık 600 trilyon lirayı (5.1 milyar dolar) sayıp döküp, bunları da ekonomideki iyiye gidişin başlıca işaretleri sayıyor. Sağdan soldan alınan ve misli misli faiziyle geri ödenecek borçların gerçek anlamda gelir olduğu söylenebilir mi?

Güçlü rezerv efsanesi

Ya da bir efsane haline getirilen Merkez Bankası'nın döviz rezervleri ne kadar gerçek? 17 milyar dolarlık döviz rezervinin büyük bölümü kullanılamayan Dresdner hesaplarından, Körfez Fonu'ndan, bankalara verilen döviz kredilerinden oluşuyor.

Efsanevi döviz rezervinin önemli bir bölümünün de "sıcak para"nın birikimi dövizden oluştuğu biliniyor. Merkez Bankası'nın bugün bir kriz durumunda kullanabileceği nakit miktarı iyimser tahminle 5-6 milyar dolar civarında. Buna karşılık, bir an hareket edebilecek, bir başka değişle riskin artması durumunda, dövize dönüşüp yurtdışına kaçabilecek para miktarı ise 20-22 milyar doları buluyor. '93 krizinde bu rezervlerin birkaç ay içinde 12 milyar dolardan 3 milyar dolara nasıl indiği ise hafızalarda hala taze.

Kriz kapıda mı?

"Kapitalist ekonomiler zaten her daim krize gebedir" gibi bir önkabul ile her yıl, hatta her ay kriz beklemenin iktisat açısından bir mantığı yok. Üstelik şu anda Türkiye bir krizin eşiğinde değil. Büyümenin negatife dönmesi, kamu finansman açığının büyük bir hızla artması ve bu açığı kapatacak borçlanma yollarının tıkanması, borçlanabilmek için çok yüksek reel faizler ödemek zorunda kalınması, ithalat-ihracat dengesinin kurulamaması, ödemeler dengesindeki sorunların giderilememesi, ülkenin hızla rezerv kaybetmesi ve buna bağlı olarak ithalatın tıkanması, paranın değerinin çok büyük bir hızla düşmesi başlıca kriz göstergeleri arasında sayılabilir. Bunlar genel kabul görmüş ölçütler. Bu gelişmelerin birçoğu1993-94 krizi sırasında yaşandı.

Refahyol'un 'başarısı'

Ekonomi bugün krize 93'te olduğu kadar yakın değil. Ancak bu ekonominin temel göstergelerinde ortaya çıkan bir iyileşmeden kaynaklanmıyor. Bu noktada bir başarıdan söz edilecekse, ancak, Refahyol'un çözemediği, çözmeye de hiç uğraşmadığı sorunları ertelemede gösterdiği başarıdan sözedilebilir. Refahyol, iç borçların vadesini uzatarak, dağ gibi biriken faiziyle 1998'e erteliyor. Yine iç borç, döviz borcuna döndürülerek daha sonraki yıllara ertelenmeye çalışılıyor. Dövizli emeklilik ve benzeri uygulamalarla günü kurtaracak "taze" para sağlanmaya çalışılıyor. Bir başka ifadeyle, sorunlar "halının altına" süpürülüyor. Zaten Refahyol'un amacı da 1997'yi kurtarmak. Ya sonrası? Sonrasında ise bir krize yakalanmadan, makyajlı ekonominin yarattığı "olumlu" tabloyu sandığa taşımak.

Fincancı katırları

Ancak bu da bazı koşullara bağlı. Yeni bir mali krize yakalanmamak için ekonominin makyajının silinmemesi gerekiyor. Çünkü, sorunların erteleniyor olması, krizden uzaklaşıldığı anlamına gelmiyor. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın dolar basma yetkisi bulunmadığına göre, rezervlerin erimemesi, borçlanma mekanizmasını sekteye uğratacak herhangi bir paniğin yaşanmaması lazım. Bu ise, yuppie bankacıların deyimiyle, "vakvakların ürkütülmemesine endeksli".

Son derece kırılgan bir yapıya sahip olan mali sistemin işleyişini aksatmadan sürdürebilmesi, elinde para tutan, tasarruf yapabilen kesimlerin bono-döviz-borsa etrafında dönüp durup, büyük bankalar ve hükümet tarafından çizilen yoldan çıkmamalarının sağlama alınması demek. Bugün ekonomi politikalarını oluşturan çevrelerde, işçilerin, çalışanların tepkilerinden çok, rantiyeci kesimlerin eğilimleri dikkate alınıyor. Çünkü bu kesimler risk yükseldiği, paralarının akibetinden şüpheye düştükleri zaman kendilerince daha güvenli limanlara, dövize çevirip yurtdışına ya da yastık altına koymak üzere mali sistemden çekiyorlar.

Ortak payda istikrar

Onun için, bu pembe tablolar çizilmek, Merkez Bankası'na "sarsılmaz kale" imajı vermek, fiktif de olsa, döviz rezervleri şişirilmek, sürekli taze paraya ihtiyaç olduğu halde, paraya sıkışılmadığı görüntüsü verilmek durumunda. İşin püf noktası, hiç bir yapısal önlem alınmasa, hatta tersi yönde uygulamalara rağmen sanki bunlar olumlu adımlarmış gibi lanse edilerek "istikrarın" korumasında yatıyor.

Refahyol'un şimdilik bunu başarabiliyor olmasındaki şansı, bugünkü durumun çözüm üretilmeden, "sürebildiği yere kadar sürmesi"nden medet umanların, sözsahibi kesimler içinde geniş bir yelpazeyi oluşturuyor olması. Bu ortam "lanetli istikrarın" sürdürülmesini de kolayaştırıyor.

Refahyol hükümeti adına durumu idare etmeyi canla başla üstlenmiş olan Hazine ve Merkez Bankası bürokratlarının yanısıra, bankalar, sanayici ve ithalatçılar, kısacası büyük burjuva kesimler içinde ihracatçılar dışında (şimdilik) hemen her kesimin, çizilen bu toz pembe tablodan çıkarı var.

Refahyol'un bir şansı da IMF'den yana. IMF, '80 sonrasında yıllar yılı Türkiye'yi örnek gösterdi. Programları birçok ülkede başarısız olan ve büyük tepki toplayan IMF bir dönem mal bulmuş mağribi gibi Türkiye'ye sarıldı. Şimdi Türkiye'nin üstüste krizler yaşayarak "kötü örnek" olmasını istemiyor. O nedenle, IMF de Türkiye'de bir kriz çıkarma peşinde değil. Aksine RP iktidarına, uzmanları Türkiye ekonomisindeki dengelerin ciddi biçimde bozulmuş olduğunu tespit etmiş olmasına rağmen, alttan alta destek veriyor.

Sözün kısası, bugün sistemin bekası için kader birliği etmiş kesimler, Refahyol'un "ekonomi iyiye gidiyor" propagandasıyla etrafına bir kale inşa etmesine ses çıkarmıyorlar. Şimdilik işlerine öyle geliyor. Bu kalenin deniz kenarında, üstelik kumdan yapılmış olduğunu bile bile oyunu sürdürmeye niyetli görünüyorlar. Taa ki, dalgalar şiddetlenip Refahyol'un kumdan kalesini yerle bir edene kadar.

Bankalarda bugün yaklaşık 33 milyon hesap var. Bu hesapların oluşturduğu 23 milyar dolarlık döviz, 22 milyar dolara denk TL ve 13 milyar dolar civarındaki repo hesabının yaklaşık yüzde 50'si 1.2 milyon hesapta toplanmış durumda. Özellikle, gelişmeleri daha yakından izleyen bu kesimin parasını sistem dışına çıkartmaması çarkların dönebilmesi açısından hayati önemde.

Anılarda kenti özlemek...

Konak'ta sayıları çok azalan eski binalardan biri.

Ceren ABACI

Bundan 300 yıl önce de İzmir'in kanalizasyonları orta yerde akıyordu. Evliya ..elebi, seyahatnamesinde öyle ..latır. Ama kentin bir "beton ..yadükler ormanı"na dönüşmesi ..n birkaç yıla dayanır. İzmir'in ..line bakıp da hep böyle olduğu ..nılmasın. Ulaşımın atlı ..amvaylar, vapurlar ve ..ytonlarla yapıldığı, kentin ünlü ..meltem esintisi"nin ta ..adifekale'ye kadar ..kulabildiği, Bayraklı'da denize ..irilebildiği, insanların sokakta ..stladıklarına "merhaba" ..dikleri zamanlar da oldu.

Şimdi masal gibi gelse de ..skiden köşkleri, bahçeleri, ..ağları ile farklı bir İzmir vardı. ..iz o günleri yaşayamadık.

Bildiklerimiz, ..rebildiklerimiz de gözlerimizin ..ünde kaybolup gitti. Teker ..ker azaldılar o eski güzel ..öşkler. Oysa her birinin bir ..yküsü vardı. Kimbilir ne ..aşamlara tanık olmuşlar, ne ..sanlar tanımışlardı. Her gün ..ünden geçerken hayranlıkla ..lediğimiz yapıların ertesi gün ..rinde çürümüş ve çekilmiş bir ..ş gibi boşluklar gördük. Ne ..azık ki bizim çocuklarımıza ..latacağımız fazla anımız ..madı. Onların durumu ise ..zimkinden kötü.

Biz hiç değilse, Karşıyaka'da ..lulu evlerde komşu ..uhabbetlerine, kapı önüne ..ılan minderlerde, ince belli ..ardaklarda içilen demli çayların ..şlik ettiği geceyarılarına kadar uzayan sohbetlere tanıklık ettik. Çoluk çocuk gidilen açık hava sinemalarında çekirdek yiyip gazoz içtik. Gazoz şişelerini yuvarladık ön sıralara.

Bizim kuşağın en azından çocukluğunda tırmandığı ağaçlar vardı. Ağaçlarda evlerimiz, evcilik oyunlarımız, saklambaç oynadığımız bahçeler ve bir sürü arkadaşlarımız oldu. Anı dağarcığımızda ufak tefek de olsa mutluluk kırıntıları var. Onların, mevsimlerin dönüşünü izleyebilecekleri ağaçlar bile kalmadı artık bu kentte.

O anıları dağıtıyorlar teker teker

Çok değil kısa bir süre öncesine kadar ilk gençlik yıllarımızdan kalma anılarla doluydu bu sokaklar. Kentin her yanında, her köşe başında

Her gün önünden geçerken hayranlıkla izlediğimiz yapıların ertesi gün yerinde çürümüş ve çekilmiş bir diş gibi boşluklar gördük. Ne yazık ki bizim çocuklarımıza anlatacağımız fazla anımız olmadı. Onların durumu ise bizimkinden kötü.

anılarımız vardı. O anıları dağıtıyorlar teker teker. Boşuna arıyoruz ilk buluşmalarımızın mekanlarını Karşıyakalı kahvesini, Konak vapur iskelesini... Şimdi yalnızca eski şarkılar hatırlatıyor o güzel günleri.

Şimdi yaşam o kadar sıradan, renksiz ve boş ki. Artık günümüzde çocuklar tatil günlerinde pikniğe, deniz kenarına, parklara değil Mc Donalds'a gidiyorlar. Ya da adlarında mutlaka "center" yer alan büyük alışveriş merkezlerine. Reklamlarda gösterilecek beyinlerine kazınan oyuncaklardan alınıyor, bir kez bile doğru dürüst oynamadan bir kenara atılan. Ne kadar da çabuk geçiveriyor o oyuncaktan alınan heyecan ve mutluluk? Yaşam rekabetten ibaret onlar için. Hırs ve rekabetle yoğrulan yaşamları, heyecanlardan, küçük şeylerden alınan mutluluklardan, macera duygusundan öylesine uzak ki... Konuşmaların çoğunu reklam sloganları ve şarkı sözleri oluşturuyor.

Geçmişimi arıyorum bu kentte, çocuğuma anılarımı anlatırken gösterebileceğim. Çocukluğunu biraz olsun renklendirebilmek istiyorum. Kendi geçmişimi, renklerimi, heyecanlarımı taşımak istiyorum onun çocukluğuna. Ona binlerce yıllık öyküler anlatmak istiyorum. Yüzlerce, binlerce yıl önce yaşanmış öykülerin mekanlarını arıyorum. Ona gösterebileceğim fazla bir şey kalmamış.

Kim tahmin edebilir, Kemeraltı'nın onca tabela ve dükkan kalabalığı arasında bir zamanlar buralardan Uzakdoğu'dan gelen deve kervanlarının geçtiğini? Alsancak'ta pislikten ve bakımsızlıktan dökülen eski evlerin oluşturduğu sokağın bir zamanlar kentin en lüks semti olan Frenk Mahallesi olduğunu? Kaliteli ipekli kumaşların, baharatların satıldığı, kervanların dinlendiği kervansaraylar şimdi nerede? Punta denilen yer neresiydi? Agora, Saint Polycarp Kilisesi, Asansör; gökdelenler ve yüksek apartmanlar arasında

Hillary Clinton Efes'i imrenerek dolaşıyor; biz bakmıyoruz bile...

sıkışıp kalmış.

Bu kentte keşfedecek ne kaldı? Şöyle çocuğunuzun elinden tutup da, ara sokaklara daldığınızda hala görünce şaşıracağınız, heyecanlanacağınız ve mutlu olacağınız küçük köşeler bulabilecek misiniz? Bu kenar köşelerde iyi insanlar var mıdır hala?

Belki Mihalaki, Sofia ve Aleksandre'la karşılaşabilirsiniz

Asansör sokağına gidelim örneğin. Orada belki Mihalaki, Sofia ve Aleksandre'la karşılaşabilirsiniz. Onlar çok şey hatırlatıyorlar, bırakın anlatsınlar size geçmişi. "Eski, herkes için hep güzeldir" desinler. Tramvaylardan söz etsinler. Dario Moreno'nun konuşmak yerine şarkı söylemeyi tercih ettiğinden. Eskilerden bir tek onlar kalmış zaten. Kimlerin gelip geçtiğini görmüşler bir bilseniz. Önce Ermeniler ve Rumar oturuyormuş, sonra Museviler gelmiş. En sonra da Selanik ve Girit'ten Türkler. "Ya siz nereden geldiniz, diye sormak gelebilir içinizden, adlarının yabancı olduğuna bakıp da "Biz hep buradaydık, bizim ailemiz 5 bin yıldır burada otururdu" derlerse hiç şaşırmayın, "Asıl siz nereden geldiniz?" demek onların hakkı.

Ya da İzmir'de yaşamakta hala direnen levanten, Alsancak Garı'nın karşısındaki evinden Saint Polycarp Kilisesi'ne, çocukluğunda kızkardeşiyle nasıl yürüyerek 2 saatte gelebildiğini anlatsın. Koral'da şarkı söylediği, pazar ayinlerinde orgun kiliseyi çınlattığı günleri. Cemaatin terk edip gittiğini, boş sıralara bakmanın nasıl hüzün verici olduğunu söylesin.

Geçmişi anmak neden hep hüzün verici? Neden her zaman İzmir için "nostalji" yaşıyoruz? Güzel anılarımız da var oysa çocuklarımıza anlatabileceğimiz. Belki de bunun nedeni kentin "güzel olan" her şeyin tek tek ortadan kaldırılması, yerine geçenlerin ise kuru, soğuk, gri ve kalabalık duvarlar olması. İnsanlar eskiden kaba, duyarsız ve gürültücü değillerdi. Güzel olan, hep "geçmişte" mi kaldı? Her şey bu kadar hızlı mı bozulmalıydı?

Fazla zaman kalmadı. Çocuklara "güzel" olan bir şeyleri göstermek için acele etmek gerek. Binlerce yıldır depremlere, fırtınalara, yağmurlara, rüzgarlara direnen Efes kentinin antik tiyatrosu, rock konserlerine daha fazla direnemeyecek.

Güzel Şirince Köyü'nün insanlarının masumiyetinin, daha fazla para kazanma hırsıyla "ticarileşmesine" az kaldı. Dido Sotiriyu, bir dahaki gelişinde çocukluğunun izlerini belki bulamayacak.

Agora'daki beyaz mermerler hava kirliliğinden grileşecek; kentin bütün yüzünün grileştiği gibi.

Teos'un kalıntıları üzerine beş yıldızlı otel inşa etmeleri yakındır.

Birkaç saatlik mesafeyi göze almanıza rağmen, piknik yapacağınız bir orman, denize girebileceğiniz mavi deniz bulamayabilirsiniz. Sırtınızı toprağa dayayıp gökyüzündeki yıldızları seyredemeyebilirsiniz. Foklar da çoktan terk ettiler buraları. Foça'da kalan son birkaçının da gidebileceği başka bir yer yok. Ya bizim gidebileceğimiz başka bir yer var mı? Gitseniz bile bu kent arkanızdan gelmez mi?

Pasaport İskelesi

'Güvenlik devleti'nin 'kırık insanlar'ı

Necmiye ALPAY

İki ayrı yazarın kullandığı iki ayrı kavram, bu coğrafyada yaşanmakta olanlara toplumsal / siyasal açıdan ışık tutabilecek nitelikte.

Bunlardan birisi, "kırık insanlar" kavramı (Murat Belge, 22. 12. 1996 tarihli Radikal gazetesindeki yazısı). M. Belge, devletin ve basın vb. daha küçük iktidarların insanları yola getirme mekanizmalarından söz ediyor ve bunlara "kırma mekanizmaları" diyor. * Kırık insan örneği olarak ise, Şevket Süreyya'yı veriyor. O kadar uzağa gitmenin gereği var mıydı, diye düşünülebilir. Belki fazlasıyla nazik bir konu, ucu belirsiz ve kolaycılığa elverebilecek bir kavram diyedir.

İkinci kavram, "kırma mekanizmaları"nı tamamlıyor ve Edward W. Said tarafından kullanılıyor. İngilizcesi "security state". Türkçede yerleşmiş bir karşılığı yok; "güvenlik devleti" diye karşılamak uygun görünüyor.

Said'in kastı kabaca şu: Yirminci yüzyılda çok sayıda ülke bağımsızlığını kazandı, ancak bu ülkeler Fanon'vari bir toplumsal kurtuluşçuluk yoluna girmedi. Bir kurtuluş aracı olması gereken yeni bağımsız devletin yapısına, tersine, "hikmet–i hükümet" ile özcü bir ulusçuluk egemen oldu. "Kurtuluş" sözcüğünün çağrıştırdığı tüm öncelikler (antiemperyalizm, özgürlük, eşitlik, kardeşlik, dayanışma) hızla yükseklik yitirip sonuçta yok oldu. "Güvenlik devleti", yerini aldığı devletin tüm entrikalarını devraldı... Şoven bir ideolojiye sıkı sıkıya sarılmış, dar ve tutucu, kendini korumayı tek iş, giderek takıntı durumuna getirmiş, yurttaşlarına güvenmeyen, devlete tapınıp biat etmekle yetinmelerini isteyen devlet yapıları ortaya çıktı.

Akla Cezayir, Mısır, hatırı sayılır muhaliflerine karşın Bulgaristan, Yunanistan, eski Sovyet cumhuriyetlerinin şimdiki halleri vb., ama önce Türkiye gelmiyor mu?

Bu ülkenin (ve diğerlerinin) siyasilerinin söylemi, çok uzun süredir, komşu mazlum halkları "kardeşlerimiz", emperyalizmi de "emperyalizm" diye adlandıran bir söylem değil. Bunun yerine, "iç ve dış düşmanlar"dan geçilmeyen bir kamusal yaşam dayatılageldi.

Sonuna ulaştığımız yirminci yüzyıla dönüp bakıldığında sinsi bir sürecin uzun yıllara yayılmış ve tüm kesimleri, bireyleri kendi hizasına sokmayı, "kırmayı" amaçlamış, bunu da büyük ölçüde, derece derece başarmış olduğu görülüyor. Bir gün devletin gizli belgeleri açık edildiğinde, bu sürece ilişkin planların gün ışığına çıkacağından kuşkum yok: İç ve dış düşmanların saptanması, göz hapsine alınması, haklarında kayıtlar düşülmesi, azar azar uygulanan özümseme işlemleri... Şimdi hızla boşaltılmakta olan köylerin önceki onyıllar boyunca sessiz sedasız ad değişikliğine uğratılması vb...

"Güvenlik devleti" kavramı, İnsan Hakları Derneği Azınlıklar Komisyonu'nun çalışmalarında vb. bir bölümünün dökümü yapılmış olan bu süreci adlandırmak açısından hayli yararlı görünüyor. "Kırma mekanizması"nın baş sahibini adlandırmak açısından da.

Bu noktada, devletin, "milli menfaat, vatana hizmet" gerekçesi altında birbirini harcayabilecek uzantılar oluşturduğu ortaya çıkıyor. Gangster çeteleri arasındakine benzer bir terör, yapının çatılmasına katkıda bulunmuş ya da göz yummuş olan devlet adamlarını bile korkutmaya başlıyor; kıran kırana olan, sırayladır.

"Güvenlik devleti" ideolojisi

Türkiye devletinin 1930'larda bir miktar itibarı vardıysa, bunu "Doğu'nun mazlum halkları"nın bir parçası olarak, iyi kötü, emperyalizme karşı bir ruh gösterebilmesine borçlu olmamış mıdır? Emperyalistler için çantada keklikliği kesinleşeli, kimden hangi temelde itibar görsün ki? Burası, Castro'su "Küba satılık değil" diye haykıran Küba mı? "Türkiye satılık değildir!" diye haykırabilecek biri mi var?

bu süreç içinde kendini insanlarda içselleştirecek ölçülerde dayatageldiğinden, çoğu kişi, güncel gerilimler içinde ayıpörter bile kullanamaz derekelere düşmüş. Murat Belge'nin deyişiyle, "kırılmış". Aşağıda vereceğim, ilk bakışta birbirinden uzak görünen tekil örneklerin açıklaması temelde aynı ideolojik yapıda görülebiliyor. Diğer "güvenlik devleti" ülkelerine bakılsa benzer örnekler oralarda da bulunacaktır.

"Kırık insan" örnekleri derken, Özel Tim sorununda İngiliz emperyalizmine özenilmesini önermekten utanç duymayan Ahmet Taner Kışlalı gibilerinden söz etmiyorum. Onlar her durumda kırılmışlardan değil, kıranlardan sayılmalı. Yaşamlarının bir döneminde kırma mekanizmasının bir parçası olmuşlar, gözleri hala başka bir şey görmüyor.

Kırılmışlara gelelim.

Barışa son veren barış

Sabah Kitapları'nın ilk birkaç yayını arasında yer alan, David Fromkin'in Barışa Son Veren Barış adlı kitabı üçüncü baskısını yaptı.

Bu kitabın Türkçesiyle İngilizcesini karşılaştırın: Bölümlerin birinde Türkçesinin adamakıllı kırpılmış ve değiştirilmiş olduğunu göreceksiniz. Fazlaca kırılmış olduğu anlaşılan bir yayın yönetmeni sayesinde.

Kitabın redaksiyonunu ben üstlenmiş olduğumdan, olayın yakın tanığıyım. (Kitapta redaktör olarak adımı göremezsiniz, çünkü sonuçta, konmamasını istemiştim.)

Yayın yönetmeni, kitaptaki bir bölümü "biraz değiştirerek" düzenlememizi arzu ediyordu.

Söz konusu bölüm, İngilizce kitabın (A Peace to End All Peace, Penguin Books, 1991) dizininde "Armenian Massacres (1915) 212 – 15" (Türkçesi: Ermeni Kıyımı) girişiyle göndermede bulunulan bölümdü. Yayın yönetmeni, yasal engeller nedeniyle o bölümü olduğu gibi yayımlayamayacağını söylüyordu. Bana göre ise metinde değişiklik yapmak ancak yazarın kendi önerisi ya da onayı durumunda olanaklıydı. Değilse ve yasal engel varsa tek çözüm, yasaya aykırı olan bölümü atlamak ve o sayfaya, atlamanın gerekçesiyle ilgili yasa maddesini belirten bir not düşerek yazardan ve okurlardan özür dilemekti. Bunun bir ahlak ilkesi olduğunu düşünüyordum, öyle düşünmekte de devam ediyorum.

Yayın yönetmeni bu çözüme yanaşmadı. "Amerikalı yazar bizi anlamaz" ve "okurun kafası boşuna bulanır" türünden gerekçeleri vardı. Bu tavrı paylaşamayacağımdan, adımın konamayacağını bildirdim.

Kitaptaki bölüm, yayın yönetmeninin istediği gibi sansürlü, daha doğrusu kırpılmış ve değiştirilmiş olarak yayımlandı.

Bu tavırda, içe sinmiş, yapısallaşmış biçimiyle "güvenlik devleti" ideolojisini görmemek olanaksız. Giderek, devlet dışı bir birey söz konusu olduğundan, kraldan çok kralcı da denebilir. ** Sabah Kitapları Yayın Yönetmeni'nin sansürü, ahlaki ilkeleri hiçe saydıran, derinlere işlemiş bir korkudan, Murat Belge'nin deyişiyle "kırılmışlıktan" başka neyi anlatabilir?

Bir öğretim üyesi

Doç. Dr. Alâeddin Asna, 4. 1. 1997 tarihli Yeni Yüzyıl gazetesinde bir yazı yayımlıyor. Başlık: "Türkiye'nin 1930'lu yıllardaki itibarına ne oldu?"

"Galiba kurtuluşçuluktan söz edecek, bravo tam sırasıdır" beklentisiyle okuyorsunuz. Bir de bakıyorsunuz, sayın doçent, artık o itibarın kalmamasına neden olarak yalnızca ülkenin 1940'lardan bu yana bir "P.R. politikasının" olmayışını gösteriyor.

Acaba sayın öğretim üyesi bugün şu P.R. (Public Relation; "halkla ilişkiler"; bu bağlamda, "dış tanıtım") politikalarının neye dayandırılabileceğini düşünmektedir? Şiş kebabına mı, yoksa Topkapı Sarayı'na mı? Değilse bugün neyin "P.R."sini öneriyor olabilir? İçeriğe ilişkin tek bir sözcük yok.

Türkiye devletinin 1930'larda bir miktar itibarı vardıysa, bunu "Doğu'nun mazlum halkları"nın bir parçası olarak, iyi kötü, emperyalizme karşı bir ruh gösterebilmesine borçlu olmamış mıdır? Emperyalistler için çantada keklikliği kesinleşeli, kimden hangi temelde itibar görsün ki? Burası, Castro'su "Küba satılık değil" diye haykıran Küba mı? "Türkiye satılık değildir!" diye haykırabilecek biri mi var?

Sayın A. Asna'nın bu yazısı bana, "güvenlik devleti"nin ileri derecede kırdığı zihinlerin içler acısı örneklerinden biri olarak göründü. Umarım tümden ve kalıcı bir kırılma değildir.

Uğur Mumcu

Uğur Mumcu, konumuz açısından en önemli örneklerden biri. 12 Eylül sonrasında devlete itirafçılık yasasının çıkarılması aklını o vermişti. En azından, yazılarından öyle anlaşılıyor. Söylemek bile fazla, itirafçılık, kırma mekanizmasının en çirkin araçlarından biri.

Ancak, U. Mumcu giderek "güvenlik devleti"nin mantıksal uzantısı olan çetelerle uğraşma ahlakını (üstelik tek başına ve herkesten önce) gösterince, bu kez kendisi, kırma mekanizmasının en dolaysız biçimlerinden birinin, faili meçhul bir cinayetin (belki de yargısız infaz demek gerekir) kurbanı oldu.

***

Susurluk, çeteler vb. olguları, hızlandırıcı etkenlerin de katkısıyla, "güvenlik devleti"nin çözümsüzlüğünden, kendi kazdığı kuyuya düşmesinden başka bir şey değil. Bu noktadan sonra aynı yapının yapabileceği tek şey, bir miktar safra atarak bi süre için daha örtü tutar duruma gelebilmektir. Şu an bunun oyunı oynanıyor.

Amacı, yurttaşlarını bire kadar "kırmak" olan bu "güvenlik devlet(ler)ine" başka bir nitelik kazandırılabilir mi?

* Murat Belge, anlaşılan, "Kıran da olsa kırıl sen, fakat bükülme sakın"dan yararlanmak istemiş, değilse yazısına "Kırık İnsanlar Ülkesi" başlığı yerine "Bükülmüş İnsanlar Ülkesi" başlığını koyar, baştan anlaşılır kılardı. (Bu haliyle ilk elde akla daha çok, kalbi kırık insanları getiriyor.)

** Çünkü, "güvenlik devleti"nin yakını olan çoğu yazarın bile bu konudaki sorunu, "tehcir"in bir gerçeklik olduğunu kabul etmek, ancal bunun bir "soykırım"la değil, çeşitli nedenlerle –koruma olanaksızlığı, açlık, zor koşullar vb.– çok sayıda ölümle sonuçlanmış olduğunu kanıtlamaktır. (Örneğin, bkz. Ergun Balcı'nın 7. 1. 1997 tarihli Cumhuriye gazetesindeki "Ermeni Sorunu" başlık yazısı.)

Emperyalizm insanlığın sonunu mu hazırlıyor?

Zafer ÜSKÜL

Berlin Duvarı'nın çökmesinin, modern dünyayı ayakta tutan ütunlardan birisi olan reel osyalizmin yıkılmasının rdından, liberalizmin (aslında apitalizm denilmek isteniyor) üm dünya için geçerli tek sistem olduğu ilan edildi. Fukuyama'nın arihin bittiğini (!) duyurmasından sonra, artık her şeyi düzenleyecek olan "serbest (?) pazar"dı.

Kapitalizmin bir türü olan bu 'yeni ekonomik düzen", dünyasal düzeyde "serbest" pazar ekonomisine geçişi, bütün ülkelerin bir dünya pazarında bütünleşmesini, mal – hizmet – sermayenin serbest dolaşımını, kısaca dünya ekonomisinin küreselleşmesini öngörüyor.

Dünya ekonomisinin küreselleşmesi gereğinin altında yatan, 80'li yıllardan beri yaşanan teknolojik devrim. Son yılların teknolojik devrimi, iletişim ve bilişim alanlarında ortaya çıktı. Son derece gelişmiş bilgisayar ağları, enformasyon, süper otoyollarr dünyayı küçülttü. Bu gelişmeler zaman ve mekan kavramlarını değiştiriyor. Dünyanın her yerinde bilgi kaynaklarına ulaşılabilmesi, mülkiyet kavramını sarsıyor. Telif hakları konusu mallar, know – how ticareti, mali sermayenin hızlı dolaşımı, ulus – devletlerin yasalarıyla denetlenemiyor, vergilendirilemiyor, sansür edilemiyor.

Bu teknolojik devrim, bilgiyi üretim faktörü haline getirdi.

Bütün bu gelişmeleri kim denetleyecek? Ulusalüstü büyük şirketler, düzenlemelerin politikacılar eliyle değil, pazarın kendi mekanizmalarınca yapılmasını istiyorlar. Bu isteğin altında yatan, kişisel çıkarını ençoklaştırma arayışındaki birey anlayışı ve kişisel yararı ençoklaştırmanın aracı olarak da yarışmanın, yani rekabetin erdemine olan inançtır.

Ulus – devletten beklenen, dünya ekonomisinin globalleşmesinin önündeki engellerin kaldırılmasından ibarettir. Ulusal ekonomilerin dünyasal ölçekte rekabete açılması gerekiyor. Bundan sonra, rekabet koşulları verimliliği ve karlılığı artıracak, bireyin yaratıcı gücünün gerçekleşmesi olanağı doğacak. Böylece refah artacak ve insanlar artan refahtan paylarını alıp mutlu olacaklar. İnsanın mutluluğunu pazar ekonomisinin işleyişi sağlayacağından, devlete de yapacak fazla iş kalmayacak. Artık "asgari devlet" yeterli olacak.

Dünya bu dengesizliği ne kadar taşıyabilir? 2010 yılında, dünyada yaşayan 700 milyon insan büyük bir zenginlik içinde yaşarken, 7 milyar insanın açlık sınırı etrafında dolaşacağı tahmin edilebiliyorsa, insanlığın bu aşırı dengesizliğe katlanmayı kabulleneceği düşünülebilir mi?

Dünyada 7 milyar, Türkiye'de de 12 milyon insan açlık sınırında...

En büyük tehdit pazarın kendi içinden geliyor

Rekabetin faziletine inanan, rekabeti neredeyse ilahlaştıran yeni ekonomik düzen anlayışı, pazar ekonomisine yönelen en büyük tehdidi devlet müdahalesinde görüyor. Oysa yaşanan gerçekler, rekabete dayalı pazar ekonomisine yönelen en büyük tehdidin pazarın bizatihi kendi içinden geldiğini gösteriyor. Daha fazla kar elde etme isteği sermayenin daha çok merkezileşmesini getiriyor. Bunun sonucu olarak, sermaye tekeller kurmaya ya da kartel anlaşmaları yapmaya başlıyor. Özel girişim, rekabetin fazileti adına rekabet yapmıyor; daha fazla kar rekabeti ortadan kaldırmayı gerektirdiği anda, o yola başvuruyor.

Bunun son örneği, yakın geçmişte görüldü. G 7 ülkeleri, bir yandan pazar ekonomisinin erdemlerini anlatıp dünya ekonomisinin küreselleşmesini dayatmaya çalışırken, bir yandan da GATT anlaşmasıyla teknoloji tekelini güçlendiriyor, gelişmiş ülkelerin NAFTA, AB ve Doğu Asya blokları için de neredeyse kartelleşmesi için anlaşmalar yürürlüğe koyuyordu.

Aynı şekilde, bilgiye ulaşmanın denetim altına alınmasını sağlayacak çalışmalar, bilgi sistemlerine girişi engelleyecek şifre geliştirme çabaları hızla sürüyor.

Öte yandan, yeni dünya düzeni savunucularının, pazar ekonomisinin genelleştirilmesinin verimliliği artıracağı savı da temelsiz. Pazar ekonomisi yanlıları, devletin ekonomik işletmelerinin verimsiz çalışmaya mahkum olduklarını bilimsel olarak kanıtlayabilmiş değiller. Buna karşılık, kamusal işletmelerin verimli çalışabildiklerini kanıtlayan ampirik bilimsel çalışmalara yanıt vermekten de çok uzaktalar.

Yeni ekonomik düzenin, kolayca görülebileceği gibi hiçbir sosyal boyutu yok. Bu anlayış, bireysel düzeyden ayrı bir toplumsal düzeyin varlığını kabul etmiyor. Bu anlayış bireyler arasında var olan zihinsel ve fiziksel eşitsizlikleri de, toplumlar arasında var olan gelişmişlik düzeyindeki eşitsizlikleri de dikkate almıyor. Bunun sonucu olarak, pazar, kendi ülkesinde toplumun bir bölümünü dışlarken, azgelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri de sistem dışına itiyor.

Daha şimdiden, dünya nüfusunun büyük bir bölümünün eğitim olanaklarından yararlanamadığı ortada. Sağlık harcamalarındaki artış hızı ekonomik kalkınma hızının üzerinde seyrediyor ve dünya nüfusunun büyük bir bölümü sağlık hizmetlerinden yararlanamıyor. Gelir dağılımı bozulmaya devam ediyor, işsizlik artıyor.

Dünya bu dengesizliği ne kadar taşıyabilir? 2010 yılında, dünyada yaşayan 700 milyon insan büyük bir zenginlik içinde yaşarken, 7 milyar insanın açlık sınırı etrafında dolaşacağı tahmin edilebiliyorsa, insanlığın bu aşırı dengesizliğe katlanmayı kabulleneceği düşünülebilir mi?

Yanıt olumlu olamaz.

Dışlanan, horlanan, yoksul bırakılan bu ezici çoğunluk, kurtuluş yolu arayacak. Biraz gelişmiş olan toplumlar, gelişmiş ülkeleri ekonomik olarak zorlamayı deneyecekler. Teknolojilerini, ürünlerini hiçbir ödeme yapmadan kopyalamaya, taklit etmeye ve bunları ucuza satmaya çalışacaklar.

Kaçakçılar devlet adamlarınca korunuyor

Gelişmiş ülkelere, onların istemediği ürünleri, üstelik de devletin gizli desteğiyle ve gizlice satmaya çalışacaklar. Latin Amerika ve bazı Asya ülkelerinden kaynaklanan uyuşturucu ticaretinin bu ülkelerin yöneticileri tarafından desteklendiği, kaçakçıların devlet adamlarınca korunduğu söylenmiyor mu? Türkiye'yi yönetenlerin, şu günlerde çok sayıda Avrupa ülkesi yöneticilerince, uyuşturucu kaçakçılarını desteklemekle suçlanmalarını bu çerçevede değerlendirmek yanlış mı olur?

Bazı azgelişmiş ülkelerin silah kaçakçılığına bulaştıkları zaman zaman ortaya çıkarıldı. Bundan sonra da benzeri eylemlerin devlet destekli olarak gerçekleştirilmeye çalışılmayacağını kim iddia edebilir?

Azgelişmiş ülkelerde yaşayan insanlar, iş için, aş için, insanca yaşam için gelişmiş ülkelere göç etmeyi denemeyecekler mi? Gelişmiş Kuzey, sınırlarını bu insanlara kapatmak için her türlü önlemi aldığında, köşeye sıkışmış insanların teröre başvurmaktan başka çare bulamayacakları olasılığı çok mu uzak? Bu azgelişmiş ülkelerden bir bölümünün, daha şimdiden, devlet terörüne başvurduğu bilinmiyor mu? Ve bütün bunların ardından gelebilecek savaşlar, emperyalizmin de bir sınırı olduğunu söylemiyor mu?

Bir Fransız şarkısı, bir sokak satıcısının öyküsünü anlatır. Değişik mallar satmaya çalışan satıcı, yeterince para kazanamadığını görüp top satmaya başlar. Ölüm silahı top... Top satışı tutar, satıcı zengin olur. Malikanesi, uşakları, lüks otomobilleri, özel şoförleri olur. Ancak bir süre sonra satıcı, mezarlıkların dolmasına koşut olarak satışının azaldığını fark eder. Fakirleşmeye başlar. Sonunda şöyle seslendiği işitilir: "Toplarım var, indirimli toplarım var."

Fransız şarkısında anlatılan, satıcının kendi sonunu hazırlaması gibi, emperyalizm de kendisiyle birlikte insanlığın sonunu mu hazırlıyor?

Hayır, buna izin verilemez. İnsan, aklını kullanarak bir toplumsal mühendisliği uygulamaya koyup bu gidişi durdurma yeteneğine sahiptir. Yapılması gereken, zaman yitirmeden gereken toplumsal mühendislik üzerinde düşünmek, adil ve güzel bir dünyayı yaratmak için umutları yeşertmektir. Bunu da yapacak olan, uluslararası dayanışma içinde, Kuzey'in ve Güney'in bütün toplumlarının sosyal – demokrat, sosyalist güçleridir. Başkası değil.

Prof. Dr. Zafer Üskül, Mersin Üniversitesi Rektör Yardımcısı, SODEV Başkanvekili

Işık söndüreyim derken

Mübarek Ramazan Bayramı'nın ikinci günü üç dilim baklava yedikten sonra saat tam dokuzda "sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" eylemini gerçekleştirmek için salona gidip elimi şaltere attığımda, ani bir titremeyle sarsılıp zınk diye yere serildim. Işıklar kesilmişti, ama az daha ben de Niyazi oluyordum. Nutkum tutulmuş şekilde yerde debeleniyordum. Bir süre duvarın dibinde mıymıntı kediler gibi kaldım. Sonra yavaş yavaş gözlerim karanlığa alıştı. O da ne! Salonun bir köşesinde üç kişi ayakta durmuş, pis pis sırıtarak bana bakıyorlardı. "Elektrik feci çarptı, hayal görüyorum herhalde" diye düşünüp kendi kendimi çimdikledim. Yoo, değişen bir şey yoktu. Üç kişi heyula gibi dimdik duruyor ve fısıltılarla bir şeyler konuşuyorlardı. Birden konuşurken ağzını şapırdatmasından anladım. Odadakilerden biri Erbakan Bey'di. Kekeleyerek "Sayın Hocam, siz misiniz" diye sordum. "Evet muhterem, benim. Yanımda da Şevket'le Şevki var" dedi.

Soğuk soğuk terlemeye başladım. Erbakan Bey'le Şevket Bey'in yüzü gözü biraz idare eder, ama Şevki Bey'i bırakın böyle zifiri karanlıkta görmeyi, gündüz görsem altıma kaçırırım. Adam konuşurken bile hep insana muta nikahı kıyacakmış gibi bakıyor çünkü. Yarabbi nedir bu başıma gelenler! Yattığım yerde soluk almadan, kımıldamadan durmaya başladım. İster tatlı (şöbiyet) ister kanlı, artık ne olacaksa olsundu. Birazdan sessizliği Erbakan Bey'in sesi bozdu: "Aziz milletimin kıymetli evladı! Niçin ışıkları kapatıyorsun, niçin böyle çocukça şeyler yapıyorsun, bundan sonraki eyleminiz ne olacak, çelik çomak mı oynayacaksınız?" Daha ben hiçbir karşılık verememiştim ki bu kez Şevket Bey patladı. "Mum söndü mü oynuyorsun len?"

Hey sen bana sabır ver yarabbim! Hem evime girip elektrik tesisatını bozup çarpılmama neden olun, hem de böyle abuk sabuk sözlerle benden hesap sorun, olacak iş mi bu yahu? Burası hukuk devleti değil mi? Memlekette demokrasi yok mu?

İçimden böyle şeyler geçiriyorum, ama gel de bunları söyle şimdi adamlara. Birazdan iyice azıttılar. Vahşi çığlıklar atarak çevremde dönmeye, glu glu dansı yapmaya başladılar. Bir ara Şevki Bey'in kendisini kaptırıp makarena dansı yaptığına da hayretle tanık oldum. Belli ki Şevki Bey Batı'nın hem teknolojisini, hem de örf ve adetlerini almış gerçek bir müslümandı. Gerçi ben de Müslümandım. Benim de akrabalarımın yüzde doksan dokuzu Müslümandı. Soyağacımız incelendiğinde bu gerçek şak diye ortaya çıkar. Büyükbabamın dayısının oğlu haricinde günümüze dek gelen yüz akrabamın doksan dokuzu kelime-i şehadet getirir, zekat verir, hacca gider, oruç tutar ve namaz kılardı. Hatta bununla kalmayıp üç ayları tutan hısımlarım da vardı. Bunların bir kısmı zafiyet geçirip hakkın rahmetine kavuşurken, bir kısmı da hafif sıklet boks şampiyonasında ülkemizi gururla temsil etmiş, fakat genellikle ilk maçlarında nakavt olmuş dini bütün insanlardı. Büyükbabamın dayısının oğluna gelince o herif her nasılsa zındık çıkmış ve her nasılsa gidip Mormon tarikatine girmişti. Bununla da kalmayıp sonradan Kanarya Sevenler Derneği'nin faal üyesi olması da ailemizi son derece müteessir etmiş, bu yüzden ailemizden üç kadın ince hastalığa yakalanıp günlerce kan tükürmüştü. Hey gidi günler hey!

Ben böyle dalıp gitmişken Şevket Bey'in aniden burnuma doğru bi pompalı tüfek uzatmasıyla titreyip kendime geldim. "Aman avcı vurma beni" diye inlemeye başladım. Şevket Bey ise Hayati Hamzaoğlu gibi isterik kahkahalar atıp "Kelime-i şehadet getir bre kafir" diye inliyordu. Başladım mırıltı şeklinde Venceremos'u söylemeye. O sırada salonun içinde bir duman dolaşmaya başladı. Gözlerim acımaya başlamıştı. Şıpır şıpır damlalar akmaya başladı gözlerimden. Herhalde biraz da memleketin durumuna ağlıyordum. 80 öncesinde komedyenlere malzeme olan bir adam ne olmuştu da bu hallere gelmiş, memleketin tepesine oturabilmişti? (Bunu özellikle 68'de devrimci, 78'de reklamcı, 88'de holding sahibi olan "eskimiş" solculara soruyorum.)

İçerdeki duman biraz azalınca gördüklerim karşısında gözlerim yerinden fırladı. Gelen Sedat Bucak'tı. (Gözlerim yerinden fırladığı için şimdi aynen birbirimize benziyorduk.) Sadece kendisi gelmemiş, yanına Siverek kaymakamını, tugay komutanını, yedi sekiz korucu ve bir sürü de özel tim almıştı. Dilim damağım kurumaya başladı. Sedat Bey kesik kesik konuşmaya başladı: "Kime karşı yapıyorsun bu eylemi? Bana karşı mı, Mehmet Ağar, Tansu Çiller, Süleyman Bey'e karşı mı? Senin devletin benim. Apocular ve hint keneviri konusunda uzmanım. Tansu Çiller "beyaz" bir sayfa açacağız dediğinde de mi uyanmadın? Onun açtığı "beyaz" yoldan biz gidiyoruz işte. Sen ahmak mısın, bir ölür bin doğarız diye böyle eylem yapmak kurtuluş mu?"

Hiç sesimi çıkarmadan öylece duruyordum. "Tarayın lan şunu!" diye bağırdı Sedat Bey. O sırada üç dört korucu ve özel tim kaleşnikoflarla yan yana dizildiler. Gaipten gelen bir ses de sürekli "Hadi sayemizde annen Galatasaray'ı görecek, durup dururken Cumartesi Annesi olacak" diye bağırıyordu. Bana sanki Mehmet Boğar Bey konuşuyormuş gibi geldi, Özer Bey de olabilir.

Gözlerimi yumdum. Takır takır silah sesleri başladı. Öldüm. Ruhum kanatlı orkid gibi gökyüzüne doğru süzülmeye başladı. Sonra varacağım yere vardım. Beni orada nur yüzlü, ak sakallı bir dede karşıladı. Çevremdeki birkaç kişiye bu dedenin kim olduğunu sordum. Orta yaşlı, pos bıyıklı bir vatandaş bu sözlerim üzerine çok sitemkar konuştu: "Yahu dünyada bir türlü tanıyamadınız, bari burada tanısaydın." Daha da meraklandım. "Çıkaramadım yahu, kim bu?" diye tekrar sordum. Pos bıyıklı adam fısıltıyla cevapladı: "Karl Marx."

Arkadaşımızı trafik canavarı aramızdan aldı

Melek'i kaybettik

Melek Yıldız
1976-....

İstanbul Üniversiteleri Özgürlük ve Dayanışma Platformları'ndan arkadaşları

Sincan'dan yükselen şeriat çağrılarının hatırlattıkları

Geçtiğimiz haftalarda Türkiye yeni bir "kriz" yaşamaya başladı. Sincan Belediyesi tarafından düzenlenen Kudüs gecesi, dövülen gazeteci ve ertesi gün Ankara Sincan'da yolları arşınlayan tanklar... Aslında Türkiye bu görüntülere alışık, az mı gazeteci dövüldü? Az mı tanklar dolaştı ülkenin sokaklarında? Ve az mı cihad çağrıları yapıldı bu ülkenin kürsülerinden. Biz dövülen gazetecilerden, tanklardan değil, cihad çağrısından söz edeceğiz. Cihad çağrıları ve ardından gelen katliamlar, saldırılar.. Yakın tarihimiz bunlarla dolu. Cihad çağrılarının yapıldığı bir başka zaman dilimine, 1969 yılına dönerek ardından yaşanan olayları bir hatırlayalım isterseniz.

Amerikan 6. Filosu İstanbul'da Dolmabahçe açıklarına demirlediğinde 68 yazıydı. 6. Filo'yu protesto eden devrimcilere, İTÜ Gümüşsuyu binasında saldıran polis ardında elliden fazla yaralı bırakmış, yetmemiş Vedat Demircioğlu'nu hastane penceresinden aşağı atarak öldürmüştü.

1969 Şubatı'nda 6. Filo yeniden geldi. 11 Şubat'ta Beyazıt Kulesi'ne Vedat'ın anısına bayrak çekildi. Beyazıt'ta 14 Şubat cuma günü gericiler ve faşistler, "Bayrağa Saygı Mitingi" düzenlediler. Komünizmle Mücadele Dernekleri Başkanı İlhan Darendelioğlu cuma akşamı MTTB binasında kürsüden şöyle haykırıyordu; "Pazar günü komünistler miting yapacak. Biz bu mitingte savaşacağız. Silahı olan silahıyla, olmayan baltasıyla gelsin." Saldırının planları yapılmış, saatler ayarlanmıştı.

15 Şubat günü, sağcı Bugün gazetesinde -birkaç yıldır estetik düşkünü Müslüman olarak ortalıkta arz-ı endam eden- Mehmet Şevki Eygi şu satırlarla Müslümanları Kanlı Pazar için hazırlıyordu: "Cihada hazır olunuz. Büyük fırtına başlamak üzeredir, Müslümanlar ile kızıl kâfirler arasında topyekün savaş kaçınılmaz hale gelmiştir. Onlarda taş, sopa, demir, molotof kokteyli mi var? Biz de aynı silahları kullanmaktan aciz değiliz... Cihad eden zelil olmaz, sağ kalırsa gazi olur, canını verirse şehitlik şerefini kazanır."

16 Şubat 1969 Kanlı Pazar, Taksim Meydanı'nda gericilerin ve polislerin saldırısına uğrayan devrimciler.

Şimdi16 Şubat sabahını, 68 öğrenci liderlerinden, İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz'in "Olaylı Yıllar ve Gençlik" isimli anı kitabından okuyalım: "16 Şubat'ta çatışma çıkacağı ortadaydı... Durum ne kadar sakıncalı olursa olsun, biz silahlanmadan ve kendimizi kavgaya göre hazırlamadan yürüyecektik." Dolmabahçe'de -bölgeye giriş yasak olmasına rağmen- cami önünde namaz kıldıktan sonra kıblelerini şaşırarak 6. Filo'ya karşı secde eden kara kalabalıklar hazırdı kavgaya. Saatler onbiri gösterirken onbinlerce işçi ve öğrenci "Emperyalizme karşı Mustafa Kemal Yürüyüşü"ne hazırdılar. Sultanahmet, Sirkeci, Karaköy,Tophane, Gümüşsuyu güzergâhını izleyen otuz bin kişi Taksim Meydanı'na çıkmadan öncü bir grup yollarlar, yaklaşık bin kişilik bu grup alana girer girmez, "olay" başlar. Önce bombalar patlar, ardından polis tarafından parçalanarak alana sokulan devrimci gruba, kara kalabalıklar "Kahrolsun komünistler" sloganıyla taş, sopa, silah, bıçak, balta "Allah ne verdiyse" saldırırlar. 1500 "Anti- Toplum" polisi eşliğinde düzenlenen bu saldırı sonucunda iki işçi, Ali Turgut Aytaç ve Duran Erdoğan öldürülür, iki yüz devrimci yaralanır. "Güvenlik" kuvvetleri olaya müdahale ederek -her zamanki gibi- yürüyüşü dağıtır...

6.Filo'yu kıble alıp namaz kılanlar.

İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'nin 21 Şubat'ta çıkardığı Kanlı Pazar gazetesinden olayların yorumu birlikte okuyalım: "Düpedüz oyundu bu. Amerika'nın işbirliğini övdüğü iktidarın, polisleri ve çember sakallıları yurtseverlere karşı saldırttığı bir oyundu.

Yakasında bayrak olmayan herkese vuruyorlardı.. Ve Anti-Toplum polisleri suçlu diye yaralı, dövülmüş, yurtsever yürüyüşçüleri nezarete götürüyorlardı. Bu saldırı olurken 6. Filo'dan kalkan bir helikopter alay eder gibi olayları havadan izliyor, Amerikalılar otellerde içki ve kadın âlemleri yapıyor, iktidar da AP'nin kuruluş balosunu kutluyordu."

Olayların ardından tepkiler birbiri ardına geldi. Genç Sinemacılar Grubu'nun olayda çektiği filmin TV'de gösterilmesi Başbakan Demirel tarafından engellenmişti. CHP'den Nihat Erim Meclis kürsüsünden şöyle seslenecekti: "Filmde polislerle sopalıların öpüştüğü görülüyor, beraber aynı istikametlere koştukları görülüyor. O film görülecek şey... Cihad çağrıları oluyor, sopalar hazırlanıyor, bıçaklar bileniyor ve bunlar hadise günü ellerinde, paltolarının altında, koltuklarının altında bu aletlerle Gümüşsuyu'ndan Taksim'e doğru çıkıyorlar. Herkes bunu görüyor, halk görüyor, hükümetin görmekle vazifeli memurları görmüyor nedense." Yıllar sonra Sıvas'ta 35 aydının yakılması sırasında çekilen filmi izlediğimizde de, yine o kara kalabalıklarla "güvenlik" güçlerinin "samimiyeti" midemizi bulandırmıştı. Ne denir, allah muhabbetlerini artırsın..!

Cihad çağrısına uyan 'mollalar'.

Ve yine her zamanki gibi, gene komünistler bir tertip eylemişler, iki kişiyi öldürmüşlerdi... Bu yalanı / gerçeği Harun Karadeniz tüm çıplaklığı ile yorumlamış, olacakları öngörmüştü: "Ne var ki iktidar yerinde kalacak ve aynı oyunları yıllar boyu tekrar tekrar sahneye koyacaktı. Evet iktidarın en çok kullandığı yöntem, devrimcilere karşı küçük de olsa bir grup çıkarmak ve çatışma başlatmak. Ondan sonrası kolay, "çatışmayı önlemek için müdahale eden güvenlik güçleri..."

Harun Karadeniz yazdıklarınının ne kadar doğru olduğunu göremeden, 15 Ağustos 1975'te kanserden ölecekti. Yani bizler gibi Çorumlar'ı, Maraşlar'ı, Malatyalar'ı, 1 Mayıslar'ı, Gazi katliamı'nı göremeden, yeniden Sincan'dan yükselen cihad çağrısını duyamadan ölecekti. Yıllar sonra olaylar üstüne konuşanların yorumları hafızalarımızın boşluğuna asılı kaldı. Vali Vefa Poyraz'ın, "İrticai bir hareket değildi...", İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın "Tamamen komünistlerin tertibi. Orada bir tek dinci grubun tahriki yoktur..."; ve Başbakan Demirel'in "Sorumluluğumuz olsaydı, külümüzü havaya savururlardı..." sözlerini unutmak mümkün mü? Küllerini havaya savurana kadar, onlar bize unut dedikçe inadına, inadına hatırlayacağız.

İşte böyle, bunca olup bitenin ardından söylenecek söz mü kaldı artık? Bağımsız Türkiye gazetesinin son satırları, bu yazının da son satırları olsun. "Kardeşler, tekrar bir araya geleceğiz. Sıkılmış tek bir yumruk gibi dikileceğiz, Amerikan ordularının ve içimizdeki satılmışların karşısına. Milletçe kaybedeceğimiz hiç bir şeyimiz yok bu kavgada!.."

Feza KÜRKÇÜOĞLU

SÖZ
Haftalık Haber Yorum Dergisi

● **Sahibi:** Olgu Lts. adına Ali KÜÇÜK
● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
● **Yazıişleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Veysi SARISÖZEN
● **İdare:** Muzaffer TUTKAN
● **Sorumlu Müdür:** B.Aytaç YOLDAŞ

Avrupa Temsilcilikleri

Almanya: A. Vehbi PAKSOY **Tel:** 0049 306183742 **Fax:** 0049 302755143
Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN **Tel:** 0033 148572114 **Fax:** 0033 148571691
İsviçre: Süleyman ÖZGÜR **Tel:** 0041 3415213
İngiltere: Ahmet SAYER **Tel:** 0044 1814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. **No:** 3/8 Taksim/İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay